

27. Att utveckla hälso- och sjukvårdens samlade arbete kring äldre.

a) Nämnden ska utreda förutsättningarna för att införa särskilda äldremottagningar i anslutning till minst en vårdcentral i varje närsjukvårdsområde.

Kommentar: Idag finns äldremottagningar kopplade till Kumla vårdcentral och vårdcentralerna i norra länsdelen. Länsgemensamma kriterier för omfattning och innehåll i en äldremottagning har saknats och en diskussion har pågått under hösten och mynnat ut i förtydligade krav i Krav- och kvalitetsboken för 2020. Nya krav innebär att vårdcentralen aktivt ska utveckla mottagning för multisjuka patienter och förbättra omhändertagandet för denna patientgrupp. I uppdraget ingår också att utveckla samverkan med kommunen rörande äldres hälsa och hemsjukvård. I detta arbete utgör vårdsamordnaren en viktig länk.

I det fortsatta arbetet behöver koppling till vårdcentralernas övriga verksamhet, kommunal hemsjukvård, mobila närsjukvårdsteam och geriatriska kliniken tydliggöras. Det hälsofrämjande arbetet behöver beaktas i framtagandet av kriterier för att göra det möjligt att förebygga exempelvis fallskador och depression.

b) Utvecklingen av sjukvård i hemmet för de svårast sjuka äldre ska fortsätta genom utvecklad samverkan med länets kommuner och genom mobila team.

Kommentar: I Örebro finns ett mobilt närsjukvårdsteam där medarbetare från Region Örebro län och kommunen arbetar tillsammans. Teamet har utvärderats under våren och beslut om att permanenta teamet har fattats. Från årsskiftet kommer närsjukvårdsteamets uppdrag att utökas till att även ta hand om hembesök hos personer med mer akut insjuknande som kan åtgärdas inom 24 timmar. Arbetet kommer att drivas i projektform under två år.

I västra länsdelen finns ett mobilt närsjukvårdsteam i drift med sjuksköterskor som arbetar med stöd av läkare från medicinkliniken och i nära samarbete med kommunerna

I norra länsdelen har rekrytering och planering skett under första halvåret och ett mobilt närsjukvårdsteam har startat under september. Även här är medarbetarna anställda av Region Örebro län men arbetet sker i nära samverkan med kommunerna. Mobilt team kopplat till den södra länsdelen saknas. Samverkan runt de äldre är ändå mycket god mellan

Region Örebro län och kommunerna. Ett arbete för att ta fram en modell för mobilt arbetssätt för äldre pågår.

För att kunna fortsätta planering, utveckling och finansiering av mobila team har en kartläggning genomförts med följande slutsatser

- Sammanhållen strategi för vilka team som behövs saknas i länet.
- Prioritering krävs inför nästa steg i utveckling av mobila team.
- Gränsdragning mot ordinarie öppenvård behöver tydliggöras. Mobila team är ett komplement och kan aldrig ersätta ordinarie verksamhets ansvar.
- Samverkan med kommuner och andra verksamheter i Region Örebro län behöver utvecklas.
- Jämlik tillgång för målgrupperna i hela länet behöver säkerställas.

c) Akutmottagningarnas omhändertagande av äldre, sköra patienter ska genomlysas i syfte att korta väntetiderna och ge bästa möjliga omhändertagande.

Kommentar: På eget initiativ har akutmottagningarna i länet arbetat för att äldre ska triageras högre och därmed tas om hand snabbare. I praktiken innebär satsningen att man redan från patientens första entré på akuten och rakt igenom beaktar "skörhet" som en viktig parameter.

I projektform har omvårdnaden av de äldre och multisjuka på akutmottagningarna förbättrats genom ökad tillsyn, vändning, mat och dryck och hjälp med toalettbesök. Undersköterskor har fått särskilt ansvar för detta och även till viss del utökats i omfattning på verksamhetens eget initiativ. Undersköterskor samverkar med geriatrikens team och nätverkar med kommuner och förmedlar aktuella kontaktvägar vid hemgång från akuten. Under resterande del av dygnet är tjänstgörande personal utsedd att göra omvårdnadskontroller enligt givet intervall.

Det arbete som återstår är att försöka minska andelen återinläggningar och hitta alternativa vårdformer för de äldre och multisjuka. En sådan vårdform utgör de mobila närsjukvårdsteamerna.

d) I uppdraget ingår också att utveckla samverkan med kommunerna rörande äldres hälsa och hemsjukvård.

Kommentar: Arbetet med lagen om samverkan vid utskrivning har varit framgångsrikt i Örebro län och har skapat nya och utvecklade samverkansformer. Detta har gett en bra grund i det fortsatta gemensamma arbetet med en god och nära vård för personer med omfattande behov, där de äldre är i majoritet.

Vårdsamordnarna på länets vårdcentraler deltar också i arbetet runt de äldre med stora vård- och omsorgsbehov. En utveckling av innehåll och omfattning i vårdsamordnarrollen är viktigt under det kommande året.

I övrigt se beskrivning i a) och b).

2018:

14. Att ta fram ett visionsdokument med en målbild för hälso- och sjukvårdens utveckling fram till år 2028. Dokumentet ska ta hänsyn till demografiska förändringar och ekonomiska förutsättningar för att åstadkomma en utveckling mot en mer nära vård, en fortsatt utveckling av nivåstrukturer av den högspecialiserade vården, forskning och utbildning.

Kommentar: En målbild har tagits fram och är presenterad för länets invånare i ett antal medborgardialoger. Målbilden är beslutad av regionfullmäktige den 18 juni 2019.

2018:

23. Att arbeta för att Region Örebro län betraktas som en attraktiv samarbetspartner både i Uppsala-Örebro sjukvårdsregion och på en nationell och internationell arena, och att fortsätta utveckla strategiska områden inom högspecialiserad vård.

Kommentar.

Den sålda vården har avmattats under 2019. En nyligen gjord kundrelationsundersökning inom sjukvårdsregionen visar på ett mycket gott förtroende hos de regioner som köper denna vård. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har tillsammans med Akademiska sjukhuset i Uppsala påbörjat ett arbete med att ta fram representativa kvalitets- och tillgänglighetsdata för den högspecialiserade vården i sjukvårdsregionen. Ett arbete har påbörjats för att få till en bättre produktionsstyrning av den högspecialiserade vården.

Ett arbete är påbörjat för att, under 2020, arbeta konkretisera vilka diagnoser ur den så kallade bruttolistan Region Örebro län ska ansöka om att bli del av den nationella nivåstruktureringen. Avstämningar sker även med Akademiska sjukhuset i Uppsala för att om möjligt undvika en intern sjukvårdsregional konkurrens.

FORSKNING OCH UTBILDNING

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bedriver och stödjer klinisk forskning i syfte att ge bästa möjliga förutsättningar för medborgarnas hälsa, vård och omsorg. Regionen samverkar med akademien avseende såväl forskning som akademisk utbildning.

INRIKTNINGSMÅL

11. Forskningen och utbildningen är högkvalitativ och stärker universitetssjukvården.

↑ *Kommentar:* Utvärdering av forskningens kvalitet genomfördes 2017–2018 och visar god kvalitet i den forskning som bedrivs inom Region Örebro län. Bedömningen är att Region Örebro läns forskning kommer fortsatt vara av god kvalitet utifrån givna förutsättningar. Den 12 september publicerades den internationella universitetsrankingen TimesHigher. I denna utvärdering ingår Region Örebro läns kliniska forskning och den visar en mycket hög kvalitet på forskningen. Vidare analyser av detta underlag pågår. Vetenskapsrådet har kommit överens med de sju universitetssjukvårdshuvudmännen om att årligen ta fram bibliometri, en standardiserad utvärdering av forskningens volym och kvalitet, vilket kommer att ge goda underlag för framtida uppföljningar.

Utvärderingar av verksamhetsförlagd utbildning för de akademiska vårdutbildningarna ger fortsatt goda resultat med måluppfyllelse. Den nyligen publicerade AT-rankingen från SYLF (Sveriges yngre läkares förening, del av Läkarförbundet) visar dock en uttalad försämring för samtliga tre basorter för placering. Orsaken till detta måste analyseras i första hand av den ansvariga linjeorganisationen inom respektive område. Ett observandum är att både svarsfrekvens och antalet deltagare i dessa årligen rapporterade resultat är mycket lågt. I motsats till denna ranking uppvisar dock AT-läkare som grupp, både de utbildade vid universitet och de med tjänstgöring inom Region Örebro län, oavsett utbildningsort, mycket goda individuella resultat vid AT-skrivningar.

◆ *Indikator:* Den kliniska utbildningsmiljön i Region Örebro län har förbättrats jämfört med 2018. Utfall inom AT-rankning ska förbättras jämfört med föregående år. VFU-studenter anser vid utvärderingar att de har möjlighet att uppnå lärandemål (målnivå 90 procent) och är nöjda som helhet med sin placering (målnivå 85 procent).

Kommentar: Utvärdering av VFU-placeringar (verksamhetsförlagd utbildning) genomförs efter terminens slut och utvärderingen för vårterminen 2019 visar goda resultat. AT-rankingen från SYLF (Sveriges yngre läkares förening, del av Läkarförbundet) visar ett sämre resultat för samtliga tre sjukhus jämfört med förra året.

● *Indikator:* Av Region Örebro läns hälso- och sjukvård ska 50 procent förmedlas av universitetssjukvårdsenheter.

Kommentar: Inom hälso- och sjukvården finns 21 universitetssjukvårdsenheter utsedda. Dessa förmedlar cirka 50 procent av hälso- och sjukvården.

12. Stärkt forskningsprofil genom implementerad utvecklingsplan 2019.

↑ *Kommentar:* Handlingsplan för forskning och utveckling sträcker sig fram till 2020 och arbetet med att genomföra beslutade aktiviteter har pågått under hela 2019.

- *Indikator: Det medicinska vetenskapsområdet i Region Örebro län stärks. Vetenskapliga publikationer och vetenskaplig kvalitet enligt Vetenskapsrådets modell för utvärdering av klinisk forskning utvecklas jämfört med 2018.*

Kommentar: Nationella jämförelser av vetenskapliga publikationer och kvalitet har ej publicerats för 2018 eller 2019. Ranking i Times Higher Education visar dock mycket goda värden för den kliniska forskningens kvalitet.

- *Indikator: Antal fraktionerade publikationer (425 per treårsperiod).*

Kommentar: Nationella jämförelser av vetenskapliga publikationer har ej publicerats för 2018 eller 2019 via Vetenskapsrådet. Antal heltalspublikationer, vilket kan följas utan den bibliometriska kompetens som krävs för att få fram fraktionerade publikationer, ger en klar indikation på att målvärdet är uppnått.

- ◆ *Indikator: Antal disputationer (15 per år).*

Kommentar: En särskild satsning på forskningstid för kliniska doktorander som är i början av sin forskarutbildning har genomförts. Detta kommer på sikt att öka genomströmningen av antal disputationer. Målet uppnås ej för 2019 då antalet var mindre än målnivån men över en treårsperiod visar måluppfyllelse. En variation över åren är naturlig varför sammanlagda tre- eller fyraårsvärden är ett bättre mått.

- *Indikator: Antal docentkompetenta medarbetare (minst 70 st).*

Kommentar: Arbeta pågår med att stimulera disputerade medarbetare att uppnå docentur genom att avsätta tid för forskning genom halvårsvisa utlysningar av ALF-förordnanden. Målnivån är uppnådd.

- *Indikator: Antal externa ansökningar (extern finansiering) har ökat jämfört med 2018.*

Kommentar: Värdet följs i Region Örebro läns forskningsbokslut och årets är ännu ej tillgängligt.

- *Indikator: Andelen kvinnliga docenter har ökat jämfört med 2018.*

Kommentar: Arbeta pågår med att stimulera disputerade medarbetare att uppnå docentur genom att avsätta tid för forskning genom halvårsvisa utlysningar av ALF-förordnanden.

18. Forskningen och utbildningen är högkvalitativ.

- *Kommentar:* Den odontologiska forskningen har under många år haft en god ämnesbredd och aktivitet. Utvecklingen är fortsatt god och genom möjligheterna att, via ALF-systemet, öka antalet forskningsförordnanden finns underlag för en fortsatt god utveckling.
- ➔
- **Indikator: Folk tandvården bedriver utbildning av specialister inom samtliga odontologiska specialistområden, som organiseras i Folk tandvården.**
Kommentar: Folk tandvården bedriver specialistutbildning inom samtliga odontologiska specialiteter. Både nationellt finansierade utbildningsplatser och uppdragsutbildning. Även uppdragsutbildning för att säkra egen kompetensförsörjning av specialisttandläkare. I samarbete med Örebro universitet utbildas handledare till specialistutbildningen.
- **Indikator: Antalet disputerade medarbetare och pågående doktorander ska redovisas.**
Kommentar: Det finns två docenter, nio disputerade och fyra doktorander.
- ◆ **Indikator: Folk tandvården har en disputerad medarbetare i var och en av de odontologiska specialistområdena som organiseras i Folk tandvården.**
Kommentar: Disputerad specialist saknas inom enstaka specialitet.
- **Indikator: Folk tandvården bedriver klinisk forskning inom alla odontologiska specialistområden som organiseras i Folk tandvården.**
Kommentar: Folk tandvården bedriver forskning inom alla odontologiska specialiteter som organiseras av Folk tandvården.
Under 2018 publicerades 14 referegranskade vetenskapliga artiklar inom området.

UPPDRAG

28. Att fortsätta implementera och följa upp ”långsiktig handlingsplan för forskning och utveckling 2017–2020”.

Kommentar: Handlingsplanen för forskning och utveckling sträcker sig till och med 2020 och arbetet med att genomföra beslutade aktiviteter har pågått under hela 2019.

TANDVÅRD

ÖVERGRIPANDE MÅL

Tandvården är hälsofrämjande och förebyggande.

INRIKTNINGSMÅL

13. Tandvården arbetar hälsofrämjande och förebyggande.

→ *Kommentar:* Folk tandvården genomsyras av ett hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt.

◆ *Indikator:* **Tandvården bidrar med professionell kompetens i det hälsofrämjande arbetet. Folk tandvården åtar sig att ta initiativ till att tillsammans med hälso- och sjukvårdens aktörer utarbeta rutiner för att säkerställa att patienter får en vård, där den psykiska och somatiska hälsans påverkan på munhälsan beaktas på ett bättre sätt än i dag.**

Kommentar: Folk tandvårdens folkhälsoenheten, med Kunskapscenter för äldres munhälsa, samarbetar med samhällsaktörer såsom hälso- och sjukvård, skola och omsorg inom länets kommuner. Folk tandvården samverkar med psykiatri vid Karlahuset samt ätstörningsenheten inom Region Örebro län.

Orofacial medicin (sjukhustandvård) i Folk tandvårdens regi saknar för närvarande tandläkarresurser och det minskar möjligheterna till samverkan med hälso- och sjukvården.

● *Indikator:* **Den förebyggande tandvården i skolorna stärks, särskilt i områden där behoven är som störst. Alla barn ska om möjligt ges kunskaper i förskolan och vid ett tillfälle i vart och ett av grundskolans stadier. Insatser ska också göras på gymnasienivå. Insatsernas art kan variera men väljas så att de ger en så effektiv påverkan som möjligt.**

Kommentar: Folk tandvården i Region Örebro län arbetar aktivt med att utjämna skillnader i munhälsa på populationsnivå. Störst insatser ges till de identifierade riskområden som finns i Örebro län. Folk tandvården samverkar med barnavårdscentraler, familjecentraler och alla nivåer i skolan.

I riskområden arbetar Folk tandvården med Glada tanden (tandborstning i förskolan) samt med Viva tanden (föräldraskapsstöd på familjecentral). Skolbesöken sker en gång i varje stadie, men även på gymnasienivå. Kunskapsgivningen i skolorna är anpassade efter vissa koncept, beroende på ålder och vilket fokusbudskap Folk tandvården framför. Fluorsköljning i låg- och mellanstadiet förekommer i länets riskområden.

Mer detaljerad information finns i Årsrapport avseende överenskommelse mellan regionstyrelsen och Folk tandvården.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Tandvården är god, säker, jämlik och jämställd.

INRIKTNINGSMÅL

14. Tandvården är patientsäker.

● *Kommentar:* Patientsäkerheten förbättras kontinuerligt genom att informationen i avvikelshanteringssystemet tas tillvara, utreds och sprids i verksamheten. Patientsäkerhetsronder med deltagande av verksamhetschef och odontologiskt ansvarig tandläkare (OATDL) genomförs.

● *Indikator:* **En högre andel av Folktandvårdens daganteckningar har bra kvalitet vid jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Förbättringsarbete har skett och mätning visar goda resultat.

● *Indikator:* **Konkreta åtgärder utifrån avvikelserapporter, händelseanalyser och riskanalyser sprids i verksamheterna och spridningen ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Konkreta åtgärder har vidtagits såväl på klinik- som Folktandvårdsnivå.

15. Tandvården är patientfokuserad.

● *Kommentar:* Varje patient i Folktandvården får ett → individuellt omhändertagande utgående från individens behov och önskemål

● *Indikator:* **En högre andel av Folktandvårdens patienter i olika åldersgrupper har mycket låg risk för karies och/eller tandlossning, fler av Folktandvårdens revisionspatienter är i riskgrupp K0, P0, i olika åldersgrupper, vid jämförelse med föregående år. (K=Karies P=Parodontit (tandlossning)).**

Kommentar: Andelen patienter i gruppen barn och unga med låg risk, K0P0, är 54 procent. Andel vuxna patienter som är riskgrupperade med låg risk, K0P0, är 27 procent. Värdet är högre än föregående år.

● *Indikator:* **Alla patienter prioriteras efter riskgrupp.**

Kommentar: Alla patienter prioriteras efter en beslutad prioriteringsriktlinje där grunden är den individuella riskbedömningen av varje patient.

● *Indikator:* **Alla patienter ska erbjudas Frisktandvård.**

Kommentar: Alla Folktandvårdens patienter erbjuds Frisktandvård med hänsyn tagen till prioriteringsriktlinjerna.

● *Indikator:* **Antalet Frisktandvårdspatienter ska öka.**

Kommentar: Antalet Frisktandvårdspatienter är 26 004 stycken, vilket är en ökning med 0,5 procent sedan årsskiftet.

16. Tandvården är effektiv med fokus på**● hög kvalitet.**

↑ *Kommentar:* Genom effektiva och högkvalitativa vårdprocesser, som ständigt förbättras och anpassas efter bästa kunskap, skapas ökat värde för Folktandvårdens patienter.

● *Indikator:* **Genom effektiva och högkvalitativa vårdprocesser skapas ökat värde för Folktandvårdens patienter.**

Kommentar: Folktandvården arbetar ständigt med förbättring och effektivisering av vårdens processer.

● *Indikator:* **En högre andel av Folktandvårdens patienter, som riskgrupperats och som har eller riskerar att utveckla sjukdomar som karies och/eller tandlossning (riskgrupp K2, P2) har fått sjukdomsbehandling enligt Folktandvårdens riktlinjer, vid jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Antal sjukdomsbehandlande åtgärder, åtgärder i 300-serien, för patienter i riskgrupp K2P2 har ökat 4 procent i jämförelse med föregående år.

● *Indikator:* **Antalet omgjorda åtgärder inom garantitiden ska minska.**

Kommentar: Andel fyllningar år 2019 som var omgörningar var 5,7 procent. År 2018 var det 6,0 procent.

17. Tandvården är jämlik och jämställd.

● *Kommentar:* Varje patient i Folktandvården behovsbedöms och placeras i riskgrupp. Samma bedömningskriterier används till alla patienter. Riskgruppen ligger till grund för individuell behovsanpassad behandling av alla patienter.

● *Indikator:* **Genom individuell riskbedömning av varje patient är vårdinsatsen individanpassad, och alla Folktandvårdens patienter, oavsett kön och kliniktillhörighet, ska vara riskgrupperade.**

Kommentar: Den största delen av Folktandvårdens patienter är riskbedömda.

UPPDRAG**29. Att använda den uppdaterade socioekonomiska**

● **kartläggningen för att fördela resurser och insatser i syfte att minska ojämlikheten i hälsa.**

Kommentar: Arbetet med den socioekonomiska kartläggningen slutfördes i december.

● **30. Att etablera patientsäkerhetsronder i syfte att stärka och följa upp patientsäkerhetsarbetet.**

Kommentar: Patientsäkerhetsronder har etablerats.

● **31. Att utveckla ett system för implementering av kunskap i enlighet med programarbetet i regioner och landsting avseende kunskapsstyrning för jämlik vård.**

Kommentar: Genom ett samarbete mellan vådrådet och odontologiskt ansvarig tandläkare (OATDL) har ett lokalt programområde (LPO) skapats.

REGIONAL TILLVÄXT

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet i Örebro län.

INRIKTNINGSMÅL

19. Region Örebro län ska verka för ett företagsklimat där entreprenörer har goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag.

Region Örebro län ska skapa förutsättningar för ökad internationaliseringsgrad och ökat kunskapsinnehåll i näringslivet. Region Örebro län ska underlätta för fler etableringar, investeringar och finansieringsmöjligheter.

Kommentar: Arbetet i Business Region Örebro (BRO) entreprenörskapsgrupp intensifieras på flera sätt. Gruppen inkluderar numera fler aktörer och genom ENSA-projektet stimuleras mobiliseringen av nya idéer och metoder för att stärka länets entreprenörskap.

Timbanken började erbjuda rådgivningar under årets sista kvartal. Det har varit en stor efterfrågan, 90 rådgivningar väl spridda över länet.

Timbanken möjliggör för mindre företag att få energi till sina affärer genom sina kompletterande affärsutvecklingsinsatser. Användandet och utvecklingen av verksamt.se/orebrolan underlättar för entreprenörer i behov av stöd och kapital.

Den regionala exportsamverkan stödjer företag i sina internationaliseringsinsatser. Årets insatser grundas på en behovsinventering. Det nyligen genomförda exportprogrammet och den nya ansökan om att tillsammans med Region Västmanland få bedriva en ny variant av exportprogram är bevis på konkret arbete för företagen. Deltagandet i det stora samverkansprojektet i Sverige vittnar också om ambitionen att tänka större för företagen. I BRO har investerings- och etableringsarbetet intensifierats genom framtagandet av Value Propositions inom beslutade styrkeområden och anställningen av en koordinator.

Den av Oxford Research genomförda rapporten

av utbud och behov av riskvilligt kapital i länet har kommunicerats och diskuterats med aktörerna. Region Örebro län har under 2019 fått ytterligare medel för att bevilja företagsstöd och under året har 19,4 miljoner kronor fördelats. Antal stöd till företag som drivs av kvinnor har ökat 2019.

● *Indikator:* NKI (SKR:s mätning, Insikt).

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser uppgifter från 2018 och det finns jämförelse med 2017 och 2016.

Index	2016	2017	2018
Brand	79	79	82
Bygg	65	65	67
Mark	70	76	66
Miljö	77	71	73
Livsmedel	78	77	79
Servering	87	83	84
BRO Aggregerat	75	73	75

◆ *Indikator:* Antal nystartade företag per 1 000 invånare ska vara högre än snittet för riket.

Kommentar: Senast tillgängliga uppgifter avser 2018. Örebro län redovisar 9,3 vilket är lägre än riket som redovisar 10,8.

År	Västman-lands län	Kronobergs-län	Värmlands län	Örebro län	Jönköpings-län	Riket
2018	9,6	7,6	8,6	9,3	8,5	10,8
2017	9,4	8,9	8,6	10	9,1	11,2
2016	9,8	9,5	9	10,3	9,2	11,8
2015	9,9	9,1	8,8	9,7	9	11,6

Region Örebro län har, under kvartal fyra, tillsammans med länets 12 kommuner lanserat www.timbanken.se för mindre bolag som vill växa sakta och säkert. Detta är en långsiktig satsning i länet och fyller viktiga behov. Timbanken kompletterar nuvarande rådgivningssystem och når nya målgrupper.

Under årets sista tre månader hann drygt 90 företag registrera sig och ta del av Timbankens affärsutveckling. Företagen drivs av en kvinna i 50 procent av fallen och de finns i länets samtliga 12 kommuner. Detta är mycket positivt eftersom

Örebro kommun har halva länets befolkning och de företagsfrämjande aktörerna i övrigt finns koncentrerade där. Timbanken jämnar alltså ut de mellankommunala skillnaderna som funnits i rådgivningen i länet och bidrar till att göra hela länet till en attraktiv plats för småföretag. Detta är särskilt viktigt i ett län som Örebro med flera genuint sårbara kommuner. Branschbredden är viktigt för ett dynamiskt näringsliv (särskilt med sårbara kommuner) och Timbanken tilltalar många olika branscher varav de största är Handel, Information och kommunikation, Hotell och restaurang, Utbildning och Kultur, nöje och annan service. Samtliga som hittills svarat på den obligatoriska enkäten tycker att rådgivningen behovsanpassades och detta är glädjande eftersom kommunerna under en längre tid efterlyst just ett mer behovsstyrt rådgivningssystem.

Nästan 50 procent av företagen i Timbanken är mindre än tre år gamla och 70 procent har en omsättning på mindre än en miljon. Här verkar Timbanken träffa rätt. Dessa bolag har många gånger lämnat Nyföretagarcentrums stöd bakom sig men kanske inte har de ekonomiska muskler som behövs för att beviljas regionala företagsstöd. Timbankens primära målgrupp är mindre företag som vill växa "sakta och säkert" och på så vis kompletterar insatsen också Almis många erbjudanden för tillväxtföretag.

Den regionala webbsidan verksamt.se (och dess tillhörande facebook-sida) har under 2019 fokuserat på att informera om exportrelaterade insatser och olika typer av regionala företagsstöd. Inom ramen för Business Region Örebro diskuteras utvecklingen av sidan och hur viktigt det är att alla blir bärare av den i sin vardag. Under 2019 hade sidan drygt 4 300 unika sidvisningar. Det innebär cirka 360 besök i månaden.

● **Indikator: Andel svenska och utländska företags-etableringar i länet ska öka jämfört med år 2016.**

Kommentar: Senast tillgängliga uppgifter avser 2017 som visar att andelen svenska och utländska företags-etableringar i länet har ökat från 2016. 2017 redovisar 16,6. 2016 redovisar 15,8.

År	Örebro län	Riket
2017	16,6	18,7
2016	15,8	17,4
2015	16,8	18,2

● **Indikator: Internationaliseringsgrad, andel företag där minst 20 procent av omsättningen går till export ska öka jämfört med år 2016.**

Kommentar: Senaste tillgängliga statistik visar att internationaliseringsgraden ökade mellan 2016 och 2017 från 3,4 till 3,5 procent.

Under 2019 har samarbetet vidareutvecklats mellan aktörerna inom Regional Exportsamverkan (RES). Ny representant för Business Sweden, ny representant från Handelskammaren och ny kommunikatör från Region Örebro län har lett till nya perspektiv och intensifiering av marknadsföring på verksamt.se framför allt via den facebook-sida som skapats för att kunna dela information om verksamheten.

Samverkan med RES Västmanland har också utvecklats för att dra nytta av olika kompetenser och planera gemensamma företagsaktiviteter i båda länen. En gemensam ansökan har beviljats till ett exportprogram 2020 (Växthus) med fokus på USA och Tyskland. Diskussion pågår för att starta upp ett nätverk för företag som är nybörjare vad gäller internationalisering och ett för företag som har mer erfarenhet av internationella affärer. Dessa kommer sjösättas under 2020.

Under 2019 har ett exportprogram genomförts med sex företag och flera företagsträffar inom exportnätverket för livsmedelsföretag. RES anordnade under året flera seminarier kopplade till internationalisering, till exempel att göra affärer i Tyskland. En företagsresa till Köpenhamn (samarbete med EEN och Business i Danmark) med 10 deltagare genomfördes med både seminarier och affärsmöten.

20. Region Örebro län ska verka för att fördjupa en
 ● långsiktig samverkan inom länets utpekade
 → innovationsstrategiska prioriteringar – vår
 Smarta Specialisering. Region Örebro län ska
 bidra till att utveckla och stärka den innova-
 tionsstödjande infrastrukturen i länet i syfte att
 etablera internationellt konkurrenskraftiga
 forsknings- och innovationsmiljöer.

Kommentar: Region Örebro län har tillsammans med övriga större finansiärer och ägare av det innovationsstödjande systemet drivit på en tydligare styrning av innovationsaktörerna. Detta skapar verktyg för bättre dialog och förankring vilket gynnar effektiviteten i systemet. En utkomst av en tätare dialog och fokusering av innovationsstrategin är etableringen av AI-impact lab under hösten 2019.

I de innovationsstrategiska diskussionerna som pågått har även Region Örebro län blivit uppmärksamma på behovet av ytterligare satsningar inom till exempel industriutveckling.

Inom Östra Mellansverige pågår ett övergripande arbete inom Smart Specialisering, inom projektet ESC. Där har Region Örebro län särskilt ansvar för industriutveckling, men deltar även i arbetet inom de andra styrkeområdena.

◆ *Indikator:* **Andel investering i forskning och utveckling av bruttoregionalprodukt (BRP) ska öka mer procentuellt än i jämförbara län.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att FoU-investeringar ökade 2015–2017 från 1,3 procent till 1,4 procent.

Det är under samma period i linje med Jönköpings län (1,4 procent), lägre än Västmanlands län (2,6 procent) och Kronobergs län (3,4 procent), och högre än Värmlands län (1,2 procent).

● *Indikator:* **Kunskapsintensiva företag, andel medarbetare med minst treårig högskoleutbildning i privat sektor ska öka jämfört med år 2016.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att mellan 2016 och 2017 ökade andelen medarbetare med minst treårig högskoleutbildning i privat sektor från 13,2 procent till 13,5 procent.

● *Indikator:* **Internationaliseringsgrad, andel företag där minst 20 procent av omsättningen går till export ska öka jämfört med år 2016.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att internationaliseringsgraden ökade mellan 2016 till 2017 från 3,3 procent till 3,4 procent.

**21. Region Örebro län bidrar till att det livslånga
 ◆ lärandet stärks och att fler fullföljer och avslutar
 → sin grundläggande utbildning.**

Kommentar: Inom utbildningsområdet pågår processer där utbildningsaktörer och Region Örebro län utvecklar och processar handlingsplaner. Som exempel har aktivitetsplanen till samverkansdokumentet Kunskapslyft barn och unga 2016–2022 tidigare reviderats och ett arbete med att planera och realisera de regionala aktiviteterna har inletts under 2019. Aktiviteterna i planen spänner över flera nivåer i styrkedjan och insatsområden för skola och utbildning. Som exempel kan nämnas kompetenshöjande insatser, stärkande av forskningsbaserat arbetssätt, lärprojekt för olika professioner och insatser för att stärka samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Ett flertal aktiviteter har påbörjats varav Barnskötaryftet (en kompetensutvecklingsinsats för personal i förskolan som saknar förskolläraexamen), SYV-nätverk för grundskolan, Didaktiska nätverk och Skolledares pedagogiska ledarskap kan nämnas som exempel. Inom ramen för aktivitetsplanen har ett projekt pågått under 2019 med syfte att sprida resultat från östra mellansverigeprojektet #jagmed. Som ett resultat av detta spridningsprojekt kommer Örebro universitet, i samverkan med Region Örebro län, ta fram ett valbart kurspaket om problematisk skolfrånvaro och skolavhopp för studenter inom lärarutbildningen och socionomprogrammet.

Den regionala rollen inom utbildning, arbetsmarknad och kompetensförsörjning kommer i många sammanhang upp som viktig och betydelsefull. I flera av de statliga utredningar som pågår finns en ny roll beskriven där det regionala beslutsmandatet föreslås stärkas. Exempelvis gällande utbildningsutbud i kommunal vuxenutbildning, planering och dimensionering av gymnasial utbildning, yrkeshögskoleutbildningar och arbetsmarknadsutbildningar. Dessa frågor bearbetas

bland annat genom samverkan mellan Region Örebro län och utbildningsaktörer inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen i län. Exempel på sådan samverkan är att en revidering av samverkansavtalet för gymnasieskolan, utifrån förändringar i Skollagen (2010:800) gällande introduktionsprogrammen, har genomförts. Vidare har ett förslag till samverkansavtal för den kommunala vuxenutbildningen tagits fram och kommer att beslutas under 2019. En webbplats för yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen har tagits fram och är publicerad. Webbportalen är ett exempel på hur samverkan har skapat ett mervärde.

Regionens två folkhögskolor bidrar till att fler klarar grundskolan och gymnasiet. Under 2019 tog 27 deltagare examen från sina studier på Allmän kurs på Kävesta folkhögskola med behörigheter för yrkeshögskolestudier eller högskolestudier och 33 på Fellingsbro Folkhögskola. Att vara utan grundskole- eller gymnasiebehörigheter innebär en ökad risk att hamna i ett utanförskap. Därför kan verksamheten med Allmän kurs på de två regionägda folkhögskolorna sägas ha genererat en besparing för samhället på ungefär 720 miljoner kronor¹ under 2019.

¹ En person som förblir i utanförskap kostar samhället cirka 12 miljoner kronor under en livstid, enligt Nilsson & Wadeskog, 2018, ”Det är bättre att stämma i bäcken än i ån”.

◆ Indikator: Andelen elever med behörighet till gymnasieskolans nationella program ska öka.

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2019 och visar att 79,5 procent av flickorna och 76,2 procent av pojkarna som avslutade grundskolan i länet var behöriga till minst yrkesprogram (exklusive nyanlända elever var andelarna 83,3 respektive 80,8 procent). Totalt för alla elever har trenden varit nedåtgående de senaste sju åren, från 84,5 procent 2012 till 77,8 procent 2019.

- **Indikator: Andelen invånare som slutfört gymnasieutbildningen inom 4 år ska öka.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2019 (det vill säga elever som började ungdomsgymnasiet 2015 och senast 2019 fick examen från ungdomsgymnasiet) och visar att 75,5 procent av kvinnorna och 71,3 procent av männen folkbokförda i länet fick examen inom fyra år. För kvinnor är det en nedgång från 2015 då andelen var 78,0 procent medan trenden för män är en uppgång från 66,7 procent 2015.

- **Indikator: Utbildningsnivå, eftergymnasialnivå. Andelen i befolkningen 25–64 år, med minst tvåårig eftergymnasial utbildning ska öka. Skillnader mellan män och kvinnor ska minska.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2018 (sista december) och visar att 43,8 procent av kvinnorna och 30,7 procent av männen hade minst tvåårig eftergymnasial utbildning. 2017 var motsvarande andelar 43,0 procent respektive 30,1 procent. Även åren dessförinnan var trenden uppåtående för både kvinnor och män men med en större ökningstakt för kvinnor.

- ◆ **22. Region Örebro län bidrar till en bättre kompetensförsörjning där utbildningsutbudet och efterfrågan matchar varandra och bidrar till att branscher och arbetsgivare får tillgång till rätt kompetens.**

Kommentar: Regionalt kompetensförsörjningsarbete tar sin utgångspunkt i nuläge och utmaningar definierade i den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Region Örebro län samordnar och leder utvecklingsarbetet i samverkan med kommuner, arbetsliv, utbildningsaktörer, statliga myndigheter och övriga berörda aktörer i länet. Dialog används som verktyg för att definiera insatser och åtaganden med fokus på de strategiska inriktningarna. Under 2019 har en regional handlingsplan för kompetensförsörjning processats och varit ute på remiss. Den kommer att färdigställas och beslutas under våren 2020 av regional tillväxtnämnd. Handlingsplanen lyfter särskilt arbetet med att stärka integrationsperspektivet genom projektet Integration i regional kompetensförsörjning.

Viktiga prioriteringar under 2019 har varit att bidra till att etablera effektiva strukturer för validering, medverkan i planeringen av yrkesvux och stötta lärcentraetableringar.

Region Örebro län har etablerat Efterfrågeforum, en arena för ansvariga i länets kommuner och bransch- och arbetsgivarorganisationer för strategiska samtal om efterfrågan och utbud av gymnasiala yrkesutbildningar för vuxna. Utbildningsutbudet har på relativt kort tid utvecklats mycket bra och det har genomförts framgångsrika marknadsföringsinsatser för att få fler sökanden.

I samverkan med andra regioner och Mälardalsrådet har Region Örebro län etablerat samarbetet En bättre matchning. Region Örebro län tar fram gemensamma kunskapsunderlag som bidrar till ökad kunskap och stärkt dialog med lärosätena om arbetsmarknadens behov. En ny pilot inom it har påbörjats.

Efterfrågan på kompetens från arbetsgivare är fortfarande mycket stor och brist upplevs inom många branscher. Arbetet med att ta fram en ny regional handlingsplan för kompetensförsörjning har inneburit många aktörsträffar och gemensamma dialoger.

Projektet integration i regional kompetensförsörjning har förstärkt handlingsplanarbetet med att särskilt fokusera på utlandsfödda och insatser och åtagande för att dessa grupper i högre utsträckning ska etablera sig.

Inom området kompetensförsörjning är flera av åtgärderna av strukturell karaktär och kräver uthållighet och samverkan för att förändra. Från 2018 gav regeringen förnyade uppdrag för det regionala arbetet med kompetensförsörjning vilket tydliggjort rollen att organisera och fastställa målsättningar i samverkan och dialog med kommuner, utbildningsaktörer, arbetsgivare, statliga myndigheter och övriga berörda aktörer i länet. Uppdraget gäller även under 2020. Det innebär att dialog med den nationella nivån om det fortsatta arbetet och uppdragen för kommande år kommer att vara viktiga.

Projektet Effektivare validering i Örebro län har genomfört aktiviteter i syfte att ge en mer kvalitativ och effektiv validering inom tre bristyrken. Detta ska leda till att fler individer uppnår en gymnasial utbildningsnivå och/eller matchar sin kompetens mot de branschkrav som arbetsgivare efterfrågar. Projektet har också arbetat med frågan om hur en regional stödstruktur för validering kan bidra till en bättre kompetensförsörjning.

Projektet pågår fram till sista februari 2020 därefter finns medel från Tillväxtverket för att fortsätta arbetet och eventuellt ansöka om mer utvecklingsmedel.

Vård- och omsorgscollege arbetar kontinuerligt med samverkan mellan arbetsgivare och utbildningsordnare för en bättre kompetensförsörjning. Detta behövs även fortsättningsvis då vård och omsorg är en bransch med stora kompetensförsörjningsbehov. Ett förslag till samverkansavtal för den kommunala vuxenutbildningen har tagits fram och beslutas i början av 2019. En webbportal för yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen har tagits fram och är publicerad.

Webbportalen är ett exempel på hur samverkan skapar ett mervärde.

- **Indikator: Sysselsättningsgrad, andelen förvärvsarbetande, 20–64 år ska öka. Skillnader mellan olika grupper ska minska.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2018 och visar att 77,2 procent av kvinnorna och 80,8 procent av männen var förvärvsarbetande. 2017 var motsvarande andelar 77,1 procent respektive 80,1 procent.

- **Indikator: Utbildningsnivå, eftergymnasialnivå. Andelen i befolkningen 25–64 år, med minst tvåårig eftergymnasial utbildning ska öka. Skillnader mellan män och kvinnor ska minska.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2018 (sista december) och visar att 43,8 procent av kvinnorna och 30,7 procent av männen hade minst tvåårig eftergymnasial utbildning. 2017 var motsvarande andelar 43,0 procent respektive 30,1 procent. Även åren dessförinnan var trenden uppåtående för både kvinnor och män men med en större ökningstakt för kvinnor.

- ◆ **Indikator: Matchningsgraden inom bristyrken på gymnasialnivå ska öka.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att andelen med matchning mellan yrke och utbildning av de som är anställda i yrken på gymnasial nivå var 56,5 procent 2017 och 57 procent 2016. Utmaningen kvarstår att ytterligare förstärka relevansen mellan efterfrågan och utbud.

23. Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för en god, jämlik och jämställd hälsa grundad i goda livsvillkor och goda levnadsvanor, tilltro till egen förmåga, tilltro till andra, delaktighet och sammanhang.

Kommentar: Arbetet med att ta fram handlingsplaner inom Regionala utvecklingsstrategins målområde 6 "Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård" har fortsatt. Handlingsplan "God jämlik och jämställd hälsa" är antagen och arbetet med att ta fram samverkansplaner gemensamt med kommunerna och civilsamhällets organisationer pågår. Handlingsplanen "Sammanhållen vård och omsorg" har processats i samverkansstrukturen och har sänts på remiss till kommunerna. Handlingsplanen "Social välfärd" är framtagen och ska sändas på remiss till kommunerna. Handlingsplanerna kommer att vara väsentliga styrdokument för att kunna förverkliga detta inriktningsmål.

— **Indikator: Framtidstro – andel barn i årskurs 9 som har en ljus framtidstro ska öka jämfört med år 2017.**

Kommentar: Mätning genomförs inom ramen för undersökningen Liv och hälsa ung som genomförs år 2020.

● **Indikator: Barn i ekonomiskt utsatta familjer – andel barn 0–17 år som lever i ekonomiskt utsatta familjer ska minska jämfört med år 2015.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att andelen unga i ekonomiskt utsatta familjer har minskat något sedan 2015 även om det finns en uppgång för senast sammanställda år som är 2017. Mätningen avser åldrarna 0-19 år.

Uppgiften är hämtad från Folkhälsomyndighetens barnfattigdomsindex.

— **Indikator: Självskattat hälsotillstånd – andel unga i årskurs 2 gymnasiet och andel vuxna som anser sig ha ett gott allmänt hälsotillstånd ska öka jämfört med år 2017.**

Kommentar: Ny mätning görs i samband med undersökningen Liv och hälsa ung 2020.

24. Region Örebro län ska verka för att öka tillgängligheten och utbudet av kultur, upplevelser och evenemang. Region Örebro län ska skapa förutsättningar för ökad exportmognad för små och medelstora företag inom besöksnäringen. Länets attraktionskraft ska stärkas genom ökad samordning och paketering av besöksmål och besöksattraktioner.

Kommentar: Målet delas mellan två områden, kultur och ideell sektor samt näringslivsutveckling. För kulturens del går det ännu inte att se några reella effekter. Dock har den nya kulturplanen en stark inriktning mot ett breddat deltagande inom kultursektorn och en tydligare samverkan mellan kultur och näringsliv har påbörjats och kommer att utvecklas under 2020.

Inom näringslivsutveckling har en projektansökan, Växtkraft ÖRTA, skrivits och beviljats under våren 2019 skrivits och beviljats i syfte att utveckla en samverkansplattform tillsammans med kommunerna, stödfrämjande systemet och företagen.

På uppdrag av kommuncheferna och regiondirektören har en utvärdering av samarbetet mellan kommunerna, destinationerna och Region Örebro län kring besöksnäringens frågor genomförts under hösten 2019. Uppdraget innebär även att förslag på hur framtida samverkan, roll och resursfördelning ska tas fram.

Det internationella arbetet har skett i partnerskapet genom Visit Sweden där arbetet sker med utvalda marknader inom de internationella researrangörsleden. Arbetet innebär bland annat matchning mellan internationella researrangörer och länets besöksnäringens företag. Det internationella arbetet bidrar till ökad paketering av besöksattraktioner och besöksmål i länet.

Antalet vandrare på Bergslagsleden har under 2019 slagit rekord. Över 50 000 har vandrat på leden. Under hösten har ett arbete med att tillgänglighetsanpassa en del av leden startat, invigning våren 2020.

Nämnden för regional tillväxt har beviljat ett fortsättningsprojekt för Bergslagen Cycling. Projektet ska säkerställa den långsiktiga utvecklingen av leden, framförallt genom samarbete med berörda kommuner.

— **Indikator: Fler företag i branscher kopplade till kultur- och besöksnäring.**

Kommentar: Utgångspunkten i denna indikator och mätbarheten för 2019 är oklar.

Inväntar riktlinjer för statistikuppföljning från Tillväxtverket.

● **Indikator: Ökat antal gästnätter.**

Kommentar: Antal gästnätter har ökat med två procent från 2018 till 2019.

◆ **Indikator: Ökat och breddat utbud av evenemang och aktiviteter.**

Kommentar: Indikatorn delas mellan två områden, kultur och ideell sektor samt näringslivsutveckling.

För kulturens del går det ännu inte att se några reella effekter. Dock har den nya kulturplanen en stark inriktning mot ett breddat deltagande inom kultursektorn och en tydligare samverkan mellan kultur och näringsliv har påbörjats och kommer att utvecklas under 2020.

UPPDRAG

32. Att inom området välfärd och folkhälsa

- **vidareutveckla samverkan med kommunerna inom hälso- och sjukvården inom ramen för beslutad samverkansstruktur.**

Kommentar: Samverkansstrukturens olika grupperingar både vad gäller politiska grupperingar och tjänstemannaorganisation bedöms fungera väl. Den nya struktur som beslutades under 2018 har trätt i kraft. Inom området välfärd och folkhälsa har en ny handlingsplan för sammanhållen vård och omsorg utarbetats.

33. Att inom området välfärd och folkhälsa utveckla

- **det förebyggande arbetet och vårdinsatser gällande livsvillkor och levnadsvanor med stöd av de överenskommelser som nu gäller för samverkan för god, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län 2018–2023.**

Kommentar: En handlingsplan har antagits under året inom folkhälsoområdet – God, jämlik och jämställd hälsa. Utifrån denna har samverkansplaner mellan de samverkande parterna, Region Örebro län, kommunerna och det civila samhällets aktörer, utarbetats.

- ### 34. Att inom områdena välfärd och folkhälsa och utbildning och arbetsmarknad förbättra samordning och ansvarsfördelning mellan hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola, för att skapa integrerade, tidiga insatser riktat till barn och unga.
- **utbildning och arbetsmarknad förbättra samordning och ansvarsfördelning mellan hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola, för att skapa integrerade, tidiga insatser riktat till barn och unga.**

Kommentar: I aktivitetsplan 2019–2022 (bilaga till samverkansdokumentet kunskapslyft barn och unga 2016–2022) understryks att samverkan över områden är avgörande för måluppfyllelsen. Arbetet med att stärka förutsättningarna för att alla barn och unga efter grundskolan och gymnasiet ska kunna gå vidare till studier och arbete, är inte längre bara en fråga för skolan utan för samhällets alla aktörer. Frågan är därför viktig i andra regionala samverkansdokument och handlingsplaner, som exempelvis i handlingsplan god jämlik och jämställd hälsa och handlingsplan för sammanhållen vård och omsorg. Vikten av ovanstående samverkan har tidigare inte lyfts i handlingsplanen för skola och utbildning. Projektet ”Tillsammans för alla barns bästa” (TABB) är, genom ovan nämnda aktivitetsplan, ett första

steg i arbetet mot förbättrad samordning och ansvarsfördelning mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården. Projektet avser en förstudie kring intresse och möjligheter att länets kommuner och Region Örebro län prövar Skottlandsmodellen GIRFEC (Getting It Right For Every Child) – tidiga och förebyggande insatser inom skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Förstudien (två delar) var klar i juni 2019 och under våren genomfördes en konferens – Tillsammans för alla barns bästa – i syfte att sprida kunskaper från förstudien och initiera ett förändrat arbetsätt i enlighet med GIRFEC. På konferensen deltog länets nyckelpersoner (tjänstepersoner och politiker) inom socialtjänsten, hälso- och sjukvården och skolan. Under hösten 2019 riggades en projektorganisation där syftet är att Region Örebro län ska samordna och stödja ett antal pilotprojekt i länets kommuner där kommunerna i samverkan med regionens hälso- och sjukvård genomför ett förändringsarbete med Skottland som modell och med gemensamma mål. En projektledare på regional nivå har anställts under hösten 2019 och initiala dialoger har genomförts med kommuner som ansökt om att delta i pilotprojektet. Under våren 2020 kommer Region Örebro län att arbeta tillsammans med deltagande kommuner för att ta fram projektplaner. Pilotprojekten förväntas starta hösten 2020. TABB-projektet ingår också i det nationella nätverket och utvecklingsarbetet TSI (tidiga och samordnade insatser). TSI samordnas och drivs av Skolverket och Socialstyrelsen. Inom förvaltningen Regional utveckling sker gemensamma möten för att stärka samarbetet kring barn och unga inom områdena välfärd och folkhälsa och utbildning och arbetsmarknad. Utvecklingsledaren, med ansvar för samverkansdokumentet Kunskapslyft barn och unga 2016–2022, ingår i nätverket för verksamhetschefer för barn- och elevhälsa som ytterligare ett led att stärka samverkan kring integrerade och tidiga insatser. Kommunerna, i samverkan med hälso- och sjukvården, har bjudits in till att medverka med pilotprojekt inom ramen för arbetet med ”Tillsammans för alla barns bästa” (TABB). En andra delrapport från förstudien har publicerats. Den visar ett stort intresse från verksamheterna att utveckla samverkan inom området. Fem lokala eller delregionala pilotprojekt är under utarbetande. En projektorganisation har utformats och resurssatts.

35. Att utreda förutsättningar för att tillsammans med andra aktörer stärka och utveckla lärcentrum. Vägledning, validering och handledning bör vara centrala delar inom lärcentraverksamhet i länets kommuner.

Kommentar: Länets kommuner har via Skolverket möjlighet att söka stöd för lärcentrautveckling. Region Örebro län har stöttat och uppmuntrat kommunerna att söka. Det fanns krav på att kommunerna sökte i samverkan. Under 2018 sökte nio av länets kommuner i en gemensam ansökan, men fick avslag. Under 2019 lämnades två ansökningar in, en från Hällefors i samverkan med Ljusnarsberg och Nora och en ansökan från Lindesbergs kommun i samverkan med Karlskoga. Båda ansökningarna blev beviljade. Inom projektet Effektivare Validering i Örebro län har Region Örebro län genomfört en studieresa till Gävleborg. Deltagare var nätverket REKO, college och medarbetare inom utbildning- och arbetsmarknad samt projektgruppen. Projektet är ett metodutvecklingsprojekt som består med att visa på vad som kan och behöver utvecklas och implementeras inom lokala och regionala strukturer. När projektet avslutas i februari 2020 kommer mer utvecklingsarbete behöva ta vid.

36. Att i kommunikation med länsstyrelsen ta fram ett serviceprogram för länets olika delar.

Kommentar: Arbetet med att revidera nuvarande serviceprogram har startat och en projektledare är anställd under hösten. Planen är att ha ett färdigt remissförslag i oktober 2020 och att den reviderade planen kan beslutas under första kvartalet 2021.

37. Att i samverkan med länsstyrelsen ta fram en handlingsplan för utveckling baserat på skogen och dess möjlighet till ytterligare industriell utveckling och innovation.

Kommentar: En projektledare har anställts på förvaltningen Regional utveckling, Område energi och klimat. Arbetet med en konkret projektplan har påbörjats.

38. Att stärka Örebroregionens ställning som logistiskt nav genom samverkan med Örebro universitets center för forskning inom hållbar logistik, Orulog.

Kommentar: En 1:1 ansökan från Örebro universitets center för Hållbar Logistik har godkänts av nämnden för regional tillväxt. I Region Örebro läns budget för 2019 finns även ett driftsbidrag till centrat på 500 000 kronor. Under hösten 2019 invigdes center för Hållbar logistik.

39. Att verka för att användandet av Alfred Nobel som varumärke stärks. Huvudinriktningen är att varumärket främst ska användas i innovations- och industriella sammanhang. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Karlskoga kommun, Örebro universitet och med stiftelsen Björkborn.

Kommentar: En projektplan med tillhörande organisation är framtagen och ska tas upp för beslut i nämnden för regional tillväxt i början av 2020.

2018:

28: Att starta ett arbete utifrån skogsnäringens betydelse och bidrag till länets utveckling.

Kommentar: Se uppdrag 37, uppdrag för skogsnäringens betydelse.

KULTUR OCH FRITID

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet i Örebro län.

INRIKTNINGSMÅL

- 25. Kulturfrågor, civilsamhället och den sociala ekonomin ska bidra till ett jämställt och jämlikt samhälle och meningsskapande byggt på demokratiska värderingar.**

Kommentar: Region Örebro län leder och samordnar länets utvecklingsarbete inom kulturområdet och skapar goda förutsättningar för samverkan inom och tillsammans med den ideella sektorn och andra aktörer. Till grund för arbetet ligger länets kulturplan som tas fram i samverkan med kommuner, kulturinstitutioner, civilsamhälle och kulturskapare. Under perioden 2016–2019 har länets andra fyraåriga kulturplan bildat grunden för utvecklingsarbete och prioriteringar. Inom ideell sektor kommer den beslutade planen för civilsamhälle och social ekonomi bilda grund för det fortsatta arbetet.

Kultursektorn och civilsamhället har avgörande betydelse för viktiga samhällsfrågor som rör demokrati och inkludering. Att få ta del av kulturella upplevelser och själv få uttrycka sig konstnärligt är grundläggande mänskliga behov och rättigheter. Kultur med en fri ställning är en viktig grundsten i en demokratisk samhällsutveckling. Kultur ger människan möjligheter att utvecklas och gå utanför begränsande ramar. Som den viktiga byggsten kulturen är i människans liv främjar den hälsa och lärande. Ett län med ett rikt kulturliv upplevs mer attraktivt och stärker tillväxten. Inom både lärande och läkande processer har kulturen potential som idag inte nyttjas fullt ut. Dessutom har ett starkt kulturliv och ett starkt civilsamhälle stor betydelse för platser attraktivitet och tillväxt. Kulturinstitutionernas roll att förmedla kulturarv och reflektera över samhälls- och framtidsfrågor är också centrala faktorer för länets utveckling. Amatörkulturen spelar också en stor roll

genom att ge möjlighet till eget skapande. Spets är en förutsättning för bredd på samma sätt som bredd är en förutsättning för spets. Barn och unga har ett självklart fokus för offentligt finansierad kultur i hela länet. Genom att tidigt komma i kontakt med och uppleva olika kulturella uttryck ges möjlighet till kulturintresse, skapande och kreativitet. Förskolan och skolan är viktiga arenor för att ge alla barn och unga möjlighet till eget skapande och att tidigt möta professionella kulturupplevelser.

Föreningslivet och social ekonomi spelar en viktig roll för samhällsutvecklingen och är i många fall föredömen, inte minst vad gäller inkluderingsfrågor. Det finns en utvecklad relation till civilsamhället som är viktig för framgång, bland annat vad gäller arbetet med sociala innovationer. Stödet till studieförbunden och den ideella sektorn är avgörande för att möjliggöra kollektiva och kunskapsbärande arenor med ett brett utbud av aktiviteter.

För perioden 2016–2019 har länets kulturplans övergripande målsättning varit att prioritera arbetet med kultur för alla, med ett särskilt fokus på barn och unga i hela länet. Samverkan över gränser är ett viktigt medel för att nå utvecklingsmålen. Under 2019 har länets nya kulturplan 2020–2023 antagits, vilket har föregåtts av en intensiv dialogprocess med berörda aktörer.

Under 2019 har särskilda satsningar gjorts, dels med koppling till gällande kulturplan, dels med avstamp i planen för civilsamhälle och social ekonomi. En självklar utgångspunkt är också den regionala utvecklingsstrategin som i hög grad innehåller tematik som relaterar till område kultur och ideell sektor. I samverkan med skelsektorn har barn och ungas rätt till kultur utvecklats i hela länet. Arbetet för ett jämställt och jämlikt kulturliv kommer att fortsätta liksom utvecklingen av samverkan inom kultur- och hälsoområdet. Barn och ungas delaktighet och inflytande är delar som ständigt måste hållas aktuella och utvecklas. Inom området civilsamhälle och social ekonomi är målsättningen att vidareutveckla det förvaltningsövergripande samarbetet kring frågorna. Viktigt är också att i samverkan med parter från olika samhällssektorer bidra till ett ökat inflytande och deltagande av civilsamhället och social ekonomi i det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet. För

detta krävs en utökad kunskapsbas för att kunna utveckla ett strategiskt och metodiskt arbete. Arbetet med den sociala ekonomin och sociala innovationer sker även på EU-nivå, exempelvis genom Region Örebro läns aktiva engagemang inom det europeiska nätverket REVES, genom deltagande i den nystartade tematiska plattformen inom smart specialisering på temat social ekonomi samt som en av utförarna inom det interregionala EU-projektet RAISE

— **Indikator: Mellanmänsklig tillit, andel barn i årskurs nio och antal vuxna som litat på andra människor ska öka.**

Kommentar: Indikatorn kräver ett längre tidsperspektiv för bedömning.

● **Indikator: Valdeltagande, andel som röstar i riksdags- och kommunalval ska öka jämfört med valet år 2014.**

Kommentar: Valdeltagandet har ökat 2018 i jämförelse med 2014, både avseende riksdags- och kommunalval.

Riksdagsval:

År	Örebro län	Kvinnor, Örebro län	Kvinnor, Riket	Män, Örebro län	Män, Riket
2018	88	89	89	88	88
2014	87,3	86,3	87,6	88,4	86,4

Kommunalval:

År	Örebro län	Kvinnor, Örebro län	Kvinnor, Riket	Män, Örebro län	Män, Riket
2018	85	87	85	84	83
2014	84,6	84,1	84	85	81,7

● **Indikator: Ökat antal barnkulturplaner i kommunerna.**

Kommentar: Överenskommelser har upprättats med ett flertal kommuner gällande KulturKraft (professionell kultur till barn i skola/förskola). Det har resulterat i att barnkulturplaner tas fram i respektive kommun. I nuläget finns 7 färdigställda barnkulturplaner.

◆ **Indikator: Andel barn som får del av finansiering inom kultur och ideell sektor ska öka.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att samtliga kulturaktörer som har fått regionala verksamhetsmedel (samverkansmodellen eller regionala medel) har haft barn som publik eller arbetade främjande för barn 2018. Tillsammans nådde de cirka 61 000 barn (ej unika). Det var 22 procent av den totala publiken. 2017 nådde verksamheterna drygt 79 000 barn och 27 procent av den totala publiken. 2017 var dock en topp tydligt kopplad till Örebro läns museums och Örebro länsteaters verksamheter det aktuella året. 2014–2016 var antalet barn cirka 45 000 per år. Andelen barn i publiken varierar mellan olika verksamheter, exempelvis hade Teater Martin Mutter 86 procent barn i publiken 2018. (I beräkningarna ingår inte Frövifors pappersbruksmuseum eller Loka Brunns kurortsmuseum.)

Budgeten 2019 inrymmer också mindre mer specifika satsningar på kultur för barn och unga, där KulturKraft till exempel är en del. Där finns dock ingen jämförande statistik. Ytterligare en satsning 2019 var integrationsprojektet Alla barns rätt till kultur. Under året fick cirka 6 000 barn del av kultur på fritiden genom projektet. Det finns en ytterligare indikator att mer än hälften av länets kommuner ska gå med i projektet "Alla barns rätt till professionell kultur i skola/förskola" under 2019. Projektet, nu under namnet KulturKraft, har lett till avtal med sju kommuner och minst två kommuner är på gång under nästa år. Intresset från flertalet kommuner ger en positiv prognos att målet kommer att uppfyllas.

UPPDRAG

40. Att utveckla arbetet med tillgång till kultur i hela länet, varvid barnens rätt till kultur ska beaktas särskilt.

Kommentar: Den förstärkta budgeten från regionfullmäktige har använts för prioriteringar i linje med uppdraget. Följande verksamheter har fått ta del av satsningen:

- Stadra Teater, för producent, för bättre kontinuitet och för att kunna turnera i länet. Till en etablerad verksamhet som vill utvecklas och även i högre grad nå barn och unga.
- Imagine/Songlines, ett musikevenemang för unga med spridning i många län, med särskilt fokus på nyanlända. I Örebro län har Länsmusiken ställt upp som huvudman. De fick medel för detta förra året och har uppnått goda resultat.
- Arrangörskapsutveckling i samverkan Riksteatern/Länsteatern och bygdegårdar i länet, möjliggör att ensembler kan komma ut. Syftet är specifikt att nå mindre orter och alternativa spelplatser genom subvention av föreställningar. Under 2019 har satsningen Scenkonst utanför tätort haft syftet att stärka arrangörsnätverk och öka tillgången till professionell scenkonst och kulturella mötesplatser på landsbygden. Resultatet är hittills positivt. Nätverket av ideella arrangörer i form av till exempel bygdegårdsföreningar, byalag, folketshusföreningar, teaterföreningar, antal arrangerade föreställningar och publik har ökat. Utbudet som erbjudits nätverket har varit blandat men professionella aktörer från länet prioriteras. Utifrån den respons nätverket har gett är nätverksmötena med varandra för erfarenhetsutbyte och fördjupad kännedom om professionell scenkonst, stöd i val av föreställning och den ekonomiska möjlighet att arrangera något i sina lokaler som lyfter, skapar samhörighet och ger mod och lust att våga. Den regionala samordningen med ekonomiskt stöd har varit en förutsättning för detta.

- Fortsatt utveckling av kulturskolor i regional samverkan. Detta inleddes som ett projekt under 2018 och det finns starka behov av fortsatt utveckling och samverkan. Kommunerna är med och finansierar halva satsningen.

Därtill finns förslag att del av satsningen ska användas till KulturKraft, för att möjliggöra en förstärkt samverkan med kommunerna så att professionell kultur i högre grad når barn och unga i förskola, skola och gymnasium.

2018:

30: Att utifrån den föreslagna kulturgarantin utreda hur kulturutövande för pojkar 7–19 år kan uppmuntras.

Kommentar: Ingår i KulturKraft – för varenda unge (tidigare Kulturgarantin).

2018:

31: Att utifrån den föreslagna kulturgarantin utreda hur kulturutövande för barn och unga från socioekonomiskt utsatta områden kan uppmuntras.

Kommentar: Ingår i KulturKraft – för varenda unge (tidigare Kulturgarantin).

SAMHÄLLSBYGGNAD

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet i Örebro län.

INRIKTNINGSMÅL

26. Region Örebro län verkar för ett hållbart

- ◆ resursutnyttjande utan nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Vidare bidrar Region Örebro län till den omställning som krävs genom att stimulera bioekonomin inom länets skogs- och jordbruk samt att öka energieffektiviteten och andelen förnybar energi.

Kommentar: Utsläppen av växthusgaser minskar i alldeles för låg takt för att Örebro län ska kunna klara målet att vara koldioxidneutrala till 2045. Ytterligare kraftfulla aktiviteter krävs från alla länets aktörer för att målet ska kunna nås.

Region Örebro län har påbörjat arbetet med att stimulera bioekonomin inom länets skogs- och jordbruk genom arbete utifrån länets livsmedelsstrategi.

I det regionala skogsprogram som Region Örebro län tar fram tillsammans med Länsstyrelsen Örebro ska fokusområdet ”innovationer och en förädlad skogsråvara i världsklass” ta avstamp i det övergripande målet att länet har en cirkulär och bio-baserad ekonomi med en effektiv förädling av skogsråvaran, där innovativa produkter och tjänster utvecklas och bidrar till en hållbar tillväxt i hela länet. För att nå det övergripande målet kommer flera insatsområden att identifieras och utifrån dessa områden arrangera aktiviteter med regionala aktörer för att på kort- och långsikt få omsättningen inom bioekonomi att öka.

- *Indikator: Omsättningen inom bioekonomi i Örebro län ska öka (2016 = 19,5 miljarder, vilket utgör 12 procent av länets ekonomi).*

Kommentar: Enligt den statistik som finns tillgänglig, se nedan, är det samma procent av ekonomin men i och med att tillväxten ökat så är dessa procent värda mer.

2016: 8,1 procent av den totala ekonomin till ett värde av 9,1 miljarder kronor.

2017: 8,1 procent av den totala ekonomin till ett värde av 9,6 miljarder kronor.

- ◆ *Indikator: Totala utsläppet av växthusgaser i länet (ton CO₂e/år) ska minska.*

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att totala utsläppet av växthusgaser i Örebro län har minskat med 2 procent sedan rapportering 2017. 2018 var det en tillfällig ökning, dock är nuvarande minskning alldeles för liten. Ska Örebro län klara målet att vara koldioxidneutralt till 2045 behövs en minskning om 8 procent per år. Utsläpp av växthusgaser per invånare har minskat med 5 procent samma tidsperiod, så en del av den låga minskningen är att befolkningen ökat i länet.

27. Region Örebro län bidrar genom stöd till kommunerna till att skapa attraktiva boendemiljöer i hela länet som skapar social hållbarhet.

Kommentar: Riksdagen har gett regeringen i uppdrag att få fler regioner att bli regionplaneorgan i enlighet med PBL. Örebro län är detta inte aktuellt då flera kommuner meddelat att de inte vill att Region Örebro län ska få rätt att använda detta verktyg. I stället pågår dels ett internt utvecklingsarbete om ambition och fokus för Region Örebro läns arbete med bostadsfrågor, dels ett projekt tillsammans med kommunerna som syftar till att ta fram förslag om samverkan i frågor som rör fysisk planering med regional bäring inklusive bostadsfrågor.

● **Indikator: Antal kommuner som har bostadsmarknad i balans ska öka i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att antalet kommuner som i den årliga bostadsmarknadsenkäten bedömer att de har bostadsmarknad i balans ökade från två 2017 till fyra 2018. Utfallet för 2019 redovisas våren 2020.

— **Indikator: Socioekonomisk bostadssegregation ska minska i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Detta är en ny indikator och det har under 2019 inte funnits förutsättningar att ta fram värden.

● **Indikator: Planerat bostadsbyggande i absoluta tal per kommun (Redovisas av kommunerna till Boverket en gång per år)**

Kommentar: I den årliga bostadsmarknadsenkät som presenterades våren 2019 bedömde kommunerna att det skulle påbörjas byggande av 1 525 bostäder 2019. Detta är en högre siffra än den bedömning som presenterades 2018 och ligger på en hög nivå. En ny bedömning presenteras våren 2020.

28. Region Örebro län bidrar till väl fungerande infrastruktur och kommunikationer som möjliggör en hållbar utveckling.

Kommentar: Region Örebro län har under året varit aktiv med att påverka EU och staten för att förändra regelverk som till exempel Transeuropean network Transport (TEN-T) och för att få till stånd investeringar. Arbetet med En Bättre Sits har varit i ett intensivt skede och Region Örebro län har varit aktiva i detta arbete. Arbetet med handlingsplan för påverkansarbete kring infrastrukturfrågor har pausats i väntan på beslut om budget i balans. Ett stort antal utredningar har genomförts gällande den regionala och nationella transportinfrastrukturen. Beslut har fattats om inriktningen på åtgärder för kollektivtrafiken för att nå budget i balans och flera utredningar och åtgärder har genomförts med anledning av detta. Svealandstrafiken har tagit över en stor del av busstrafiken i länet. Flera projekt har genomförts för att skapa effektiva serviceresor med god kvalitet.

■ **Indikator: Antal döda och skadade i trafiken ska minska i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Det totala antalet döda och allvarligt skadade har ökat kraftigt 2019 jämfört med 2018. Antalet döda har dock minskat från 12 personer till 7 personer. Antalet döda och svårt skadade på de regionala och nationellt vägarna i länet har minskat 2019 jämfört med de senaste åren. Ökningen har framför allt skett på det kommunala vägnätet.

● **Indikator: Fyllnadsgrad inom kollektivtrafiken ska öka i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Fyllnadsgrad 2019 var 8,5 procent och 2018 var det 8,1 procent. Resultatet av beräkningen bygger på vissa antaganden som gör att ökningen av fyllnadsgrad överskattas något. Arbetet pågår med att ta fram ett sätt att beräkna fyllnadsgraden som ger en mer rättvisande bild.

■ **Indikator: Andel fossilfria drivmedel inom serviceresor och allmän kollektivtrafik med buss ska öka i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Andel fossilfria drivmedel 2019 var 55 procent och 2018 var det 95 procent. Uppgiften avser andelen fossilfritt drivmedel för bussar och serviceresefordon. Andelen fossilfria drivmedel har ökat något under året. Bussarna inom den allmänna kollektivtrafiken är helt fossilfria.

UPPDRAG

41. Att inom område energi och klimat fortsätta arbetet med att ta fram en gemensam fordons- och drivmedelsstrategi inklusive biogasens möjligheter som drivmedel, i samarbete med relevanta aktörer i Örebro län. För beslut senast våren 2020.

Kommentar: Handlingsplanen för fordon och drivmedel i länet har arbetats fram och kommer att beslutas av samhällsbyggnadsnämnden i januari 2020. Handlingsplanen kommer att fungera som rådgivande för övriga aktörer i länet.

42. Att inom område trafik- och samhällsplanering utreda möjlighet att köra serviceresor i egen regi.

Kommentar: Under 2019 har ett projektdirektiv tagits fram med hjälp av ett konsultföretag. Projektdirektivet gällde en utredning om att köra serviceresor i egen regi och angav hur en utredning ska genomföras och ungefär hur mycket en sådan utredning skulle kosta att genomföra. Utifrån de ekonomiska begränsningar som finns har förvaltningen Regional utveckling föreslagit att uppdrag 42 inte bör genomföras. Denna åsikt har verifierats i såväl samhällsbyggnadsnämnden som regionstyrelsen. Regionfullmäktige beslutade i februari 2020 att inte genomföra uppdraget.

43. Att ta fram ett nytt Trafikförsörjningsprogram under 2019. Ett viktigt syfte med översynen är att skapa god samstämmighet med den nya regionala utvecklingsstrategin och Region Örebro läns ekonomiska förutsättningar att utföra trafiken.

Kommentar: Arbetet har påbörjats. De utredningar som följs av arbetet med budget i balans har dock inneburit att arbetet inte kommit så långt som planerat.

44. Att genomföra åtgärder för det finmaskiga vägnätet.

Kommentar: Under 2019 har ett kunskapsunderlag om det finmaskiga vägnätet genomförts. Inriktningen på det fortsatta arbetet läggs fast i början av 2020.

45. Att innesluta Södra Ladugårdsängen i kollektivtrafiksystemet.

Kommentar: Linje 6 har dragits om, så att den nu angör de nybyggda delarna av Ladugårdsängen. Trafiken startade i december 2019.

2018:

33. Att förstärka Region Örebro läns roll inom samhällsplanering och bostadsförsörjning.

Kommentar: Arbetet har försenats på grund av att det arbete som startat tillsammans med kommunerna kring regionplan enligt PBL avslutats efter att flera kommuner meddelat att en sådan utredning inte bör genomföras. Inom ramen för det nya projektet med kommunerna om samverkan kring fysisk planering med regional bäring som genomförs våren 2020 kommer Region Örebro läns ambitioner och inriktning fastställas.

2018:

35. Att utarbeta en strategi för framkomlighet för regional- och expressbussar.

Kommentar: En utredning har genomförts, som anger en inriktning för den regionala busstrafiken inom Örebro stad. Utredningen innehåller två huvudfrågor. Den första handlar om hur regionbussarna ska köra inom Örebro så att de når så många resenärer som möjligt, men samtidigt minimerar körsträcka och restid. Den andra frågan handlar om en framtida lokalisering av vändpunkt/rastlokal.

2018:

37. Att utreda möjligheten till att införa säsongsbaserad kollektivtrafik till besöksmål och sevärdheter för att underlätta för unga och andra grupper i behov av ökad mobilitet.

Kommentar: Arbetet har inte genomförts då arbetet med budget i balans har prioriterats högre.

DIGITALISERING

ÖVERGRIPANDE MÅL

Modern digital teknik ska bidra till att skapa en jämlik, attraktiv och stark Örebroregion som kan möta framtidens utmaningar.

INRIKTNINGSMÅL

29. Region Örebro län ska leda genomförandet av den regionala digitala agendan i samarbete med länsstyrelsen, kommunerna och universitetet, med målet att förverkliga uppsatta etappmål och slutliga mål 2020.

Kommentar: Den regionala digitaliseringskoordinatören som anställdes i januari har som uppdrag att samordna den regionala digitala agendan (RDA). Statusrapport gällande måluppfyllelse har gjorts till programstyrgrupp RDA.

- **Indikator: Måluppfyllelse redovisas årsvis.**
Kommentar: Statusrapport gällande måluppfyllelse har rapporterats till programstyrgrupp regionala digitala agendan (RDA).

30. År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.

Kommentar: Prognos: målet kommer troligtvis inte att nås.

- Mål för hushållen totalt kommer troligtvis inte att nås (80 % 2018).
- Mål för företagen totalt kommer troligtvis inte att nås (66 % 2018).

Det finns utmaningar med kvarstående bredbandsutbyggnad och vissa områden har mer eller mindre stannat upp. De tidsplaner för byggnation som har förmedlats från marknadsaktörer verkar inte uppfyllas utan det kommer ta längre tid på grund av bland annat tillståndshantering, utmaningar för aktörer med skillnaden mellan tätort och landsbygd. Det finns områden som, trots att de är berättigade till stöd och har beviljat, inte når byggnation på grund av bristande efterfrågan och stora avstånd mellan anslutningarna.

- ◆ **Indikator: År 2019 ska minst 85 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.**

Kommentar: Prognos: målet kommer troligtvis inte att nås.

- Mål för hushållen totalt kommer inte att nås (80 procent 2018).
- Mål för företagen totalt kommer inte att nås (66 procent 2018).

Det finns utmaningar med kvarstående bredbandsutbyggnation och att vissa områden mer eller mindre stannat upp. De tidsplaner för byggnation som har förmedlats från marknadsaktörer verkar inte uppfyllas utan det kommer att ta längre tid på grund av bland annat tillståndshantering och att det finns utmaningar för aktörer med skillnaden mellan tätort och landsbygd. Det finns områden som trots att de är berättigade till stöd och har beviljats, inte når byggnation på grund av bristande efterfrågan och stora avstånd mellan anslutningarna.

- 31. Digitalt först - genomförande av aktiviteter inom Region Örebro län för att uppnå målen i nationell strategi för e-hälsa 2025. Arbetet styrs via Region Örebro läns program för e-hälsa.**

Kommentar:

Genomförande av aktiviteter inom Region Örebro län för att nå målen i nationell strategi för e-hälsa styrs via programmet för e-hälsa. En plan för 2019 är beslutad i programstyrgrupp e-hälsa. Samtliga projekt och uppdrag inom programmet finns även visuellt presenterade på en Kanbantavla där man kan följa progressen. Statusrapportering görs månadsvis och uppföljning av 2019 pågår. Ett utkast för plan 2020 har tagits fram och ska beslutas i styrgrupp e-hälsa.

- **Indikator: Årliga planer med uppföljning.**

Kommentar: Årlig plan för 2019 är framtagen och beslutad i programstyrgrupp e-hälsa. Samtliga projekt och uppdrag inom programmet finns även visuellt presenterade på en Kanbantavla där man kan följa progressen. Statusrapportering görs månadsvis. Uppföljning av plan 2019 pågår. Ett utkast för plan 2020 har tagits fram och ska beslutas i styrgrupp e-hälsa.

- 32. Att invånare, patienter och anhöriga på ett enkelt sätt kan skaffa sig kvalitetssäkrad information om vård och hälsa samt få personligt anpassad information om sin egen vård och hälsosituation. De ska också kunna kontakta vården via internet för att få service, rådgivning och hjälp till egenvård.**

Kommentar:

1177 Vårdguiden på telefon.

De som inte har tillgång till internet (eller vill ha snabb hjälp) kan ringa 1177 Vårdguiden. Där får man råd och stöd av erfarna sjuksköterskor via telefon. De som bedömer vårdbehov och hänvisar till rätt vårdnivå, eller ger egenvårdsråd. Sjuksköterskorna använder ett datoriserat rådgivningsstöd som är medicinskt samstämmigt med innehållet på 1177.se. Rådgivningsstödet bidrar till att kvaliteten på sjukvårdsrådgivningen blir hög och jämn. Avtal är skrivet om att ingå i nationell samverkan med 11 andra landsting/regioner för att förbättra tillgängligheten.

1177 Vårdguiden på webben.

Regionernas invånartjänster finns information och tjänster som fungerar för alla målgrupper och alla åldrar. Den flerfaldigt prisbelönade 1177.se innehåller allt från tecknade filmer för barn som ska behandlas i vården till lättlästa artiklar, filmer och bildspel. Man kan också få informationen uppläst och viss information finns översatt till flera språk. Den anatomiska atlasen är en unik, interaktiv applikation som skildrar människokroppen i olika lager.

UMO

UMO riktas till unga och informerar om sex, hälsa och relationer. UMO förmedlar också ett värdebaserat budskap om normkritik, jämställdhet och ett inkluderande förhållningssätt. UMO är en stor succé i målgruppen och också mycket populär hos medarbetare vid ungdomsmottagningar och i elevhälsan som hänvisar unga till UMO men även använder UMO som en egen kunskapskälla.

1177 Vårdguidens e-tjänster.

Med hjälp av 1177 Vårdguidens e-tjänster kan vårdgivare och patienter kommunicera digitalt på ett säkert sätt. Patienten loggar in med e-legitimation och kan göra sina vårdärenden och kontakta vården på tider som passar hen själv, till exempel boka tid, förnya recept och läsa sin journal. Stark autentisering används och all information är krypterad, vilket innebär att vårdgivare också kan använda e-tjänsterna för att till exempel erbjuda internetbaserat stöd och behandling.

- **Indikator: Minst 80 procent av länsinvånarna känner till 1177 Vårdguiden, e-tjänster och sjukvårdsrådgivning via internet på 1177.se.**

Kommentar: I den nationella undersökningen redovisas en markant kännedomsökning sedan föregående år, i dag har 97 procent hört talas om 1177 Vårdguiden. Användandet av e-tjänster och sökning på 1177.se ökar stadigt.

- **Indikator: 65 procent av länsinvånarna är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster.**

Kommentar: 70 procent av länsinvånarna är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster och därmed är målet för 2019 nått.

- ◆ **Indikator: Hälso- och sjukvården ska redovisa en utveckling av sitt arbetssätt med a) ökat utbud av e-tjänster.**

Kommentar: Redovisning enligt uppdrag 54: Vårdcentralerna ska via internet tillhandahålla följande e-tjänster inom 1177 Vårdguiden:

- Kontakta vårdcentralen
- Boka ny tid
- Av- och omboka tid
- Förnya recept
- Med mera.

Under hösten startades ett pilotprojekt med vårdcentralernas digitala mottagning.

Även inom specialistsjukvården pågår arbeten.

- Inom Område medicin och rehabilitering undersöks möjligheterna till digitala vårdmöten.
- Inom Område kärl, thorax och diagnostik finns till exempel klamydiatest via nätet och bokning av tider på provtagningen.
- Mammografin har bokning av tider.

- ◆ **Indikator: Hälso- och sjukvården ska redovisa en utveckling av sitt arbetssätt med: b) uppfyllelse av svarstid inom angivna tidsramar.**

Kommentar:

Det pågår arbeten med e-tjänster utifrån ledning från regionkansliet men för tidigt att kunna visa på resultat.

UPPDRAG

- 46. **Att ta fram och genomföra aktiviteter utifrån principen ”digitalt först”.**

Kommentar: I samtliga nämnder pågår arbetet med att ta fram och genomföra aktiviteter utifrån principen ”digitalt först”.

Inom Regionsservice pågår exempelvis ett arbete med att inventera befintliga manuella arbetssätt och rutiner inom de största arbetsflödena och utifrån inventeringen utreda möjlig digitalisering. Inom Regional utveckling utreds och införs digitala lösningar inom både den allmänna kollektivtrafiken och serviceresor. Inom biblioteksområdet pågår ett specifikt projekt för att förstärka den digitala kompetensen för medarbetarna på folkbibliotek. Det har antagits en handlingsplan för utvecklingen inom e-hälsoområdet inom ramen för samverkansstrukturen inom välfärd och folkhälsa. Inom forskning och utbildning har ett forskningsprojekt kring digitala vårdcentraler påbörjats under 2019.

Folktandvården har startat projekt för att införa digital mottagning och digitala vårdmöten.

Inom Patientnämnden erbjuds möjlighet till kommunikation genom 1177 vårdguidens e-tjänster.

Sammantaget är bedömningen att Region Örebro län genomför aktiviteter utifrån principen ”digitalt först” i enlighet med uppdraget.

- 47. **Att inom huvudprocesserna hälso- och sjukvård och tandvård verka för att bidra till visionen 2025 inom e-hälsa gällande digitalt först.**

Kommentar: Arbetet pågår inom många olika områden, exempelvis webbtidbok, elektroniska konsultremisser, beställning och svar av undersökningar till laboratorieverksamheten. I Folktandvården pågår ett utvecklingsarbete med att bland annat skapa en digital mottagning och implementera funktionalitet för digitala vårdmöten.

48. Att påbörja arbetet med en ny digital agenda efter 2020.

Kommentar: Under hösten har en projektgrupp arbetat fram ett förslag på ny digitaliseringsstrategi för Örebro län. Den kommer att läggas fram till programstyrgruppen för regional digital agenda i januari 2020 för godkännande innan remissrunda till de samverkande organisationerna.

49. Att etablera ett införandeprojekt för framtidens vårdinformatiönsstöä (FVIS) med fokus på förberedelse av nya arbetssätt och standardisering.

Kommentar: I juni tecknades avtal med leverantören Cambio Healthcare AB gällande Region Örebro läns nya vårdinformatiönsstöä. För att skapa samsyn och utnyttja resurserna på bästa sätt ska arbetet göras i ett gemensamt implementationsprojekt med övriga parter inom Sussa-samverkan. Ett första gemensamt stygruppsmöte med leverantören genomfördes i juli. Ett lokalt införandeprojekt inom Region Örebro län är etablerat med en stygrupp. Projektet har breddats med en särskild beredningsgrupp för verksamhet med bemanning från hälsovalsenheten och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. I beredningsgruppen för teknik och integration deltar framförallt Regionservice. Arbetsgrupper som arbetar med förändringsledning, informatik och processer har bildats.

50. Att etablera ett projekt för arkivering av de system som ersätts av framtidens vårdinformatiönsstöä (FVIS).

Kommentar: Projektet för arkivering av de system som ersätts av framtidens vårdinformatiönsstöä (FVIS) är etablerat. Projektet är flerårigt.

51. Att etablera ett projekt för gemensamma riktlinjer för kontaktkorten på "Hitta och jämför vård" på 1177 Vårdguiden.

Kommentar: En riktlinje för kontaktkorten på "Hitta och jämför vård" på 1177 Vårdguiden har beslutats.

52. Att utveckla arbetssätt och digitala stöäsystem för första linjens vård, som komplement till ordinarie kontaktvägar inom vården.

Kommentar: Flera projekt har genomförts under året i arbetet med att utveckla arbetssätt och digitala stöäsystem för första linjens vård.

- Digitala vårdmöten erbjuds för återbesök inom primärvård. Under året har 11 vårdcentraler infört digitala återbesök i sitt utbud.

- En digital mottagning har startat för utvalda besöksområden inom första linjens vård. Sedan start vecka 46 har vårdcentralernas digitala mottagning haft cirka 115 patientbesök och har fått bra återkoppling och uppskattning från patienterna.

- Ett pilotprojekt har genomförts på tre utvalda vårdcentraler i syfte att testa ett digitalt processverktyg för lättakut på vårdcentralen. Patienten besvarar frågor inför besöket via pekterminal eller mobil lösning Collabodoc. Efter avslutad pilot kommer två av de tre vårdcentralerna att fortsätta med systemstöädet.

Region Örebro län bevakar det arbete som pågår nationellt på Inera utifrån avsiktsförklaringen för första linjens digitala vård.

53. Att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se.

Kommentar: Nuvarande frikortapplikation inom Region Örebro län måste ersättas på grund av utdaterad teknik och beroende på att Region Örebro län ska byta ekonomisystem. Detta innebär att nytt system måste upphandlas innan nationell anslutning kan genomföras.

Upphandling av applikation för frikort är initierad. Det har hanterats inom Sussa-samverkan, via Västernorrland, men avbrutits på grund av ogiltigt anbud. Ny upphandling ska initieras under 2020. Upphandlingen är en förutsättning för anslutning till den nationella tjänsten eFrikort.

**54. Att inom huvudprocessen hälso- och sjukvård
◆ definiera minimimått för e-tjänster för hälso-
och sjukvårdens verksamheter.**

Kommentar: Minimimått har införts inom primärvården.

Vårdcentralerna ska via internet tillhandahålla följande e-tjänster inom 1177 Vårdguiden:

- Kontakta vårdcentralen
- Boka ny tid
- Av- och omboka tid
- Förnya recept
- Med mera.

Vårdcentralerna ska erbjuda drop-inmottagning. Under hösten startades ett pilotprojekt med vårdcentralernas digitala mottagning.

Även inom specialistsjukvården pågår arbeten.

Inom Område medicin och rehabilitering undersöks möjligheterna till digitala vårdmöten och mottagningsbesök via telefon. Inom Område kärl, thorax och diagnostik finns till exempel klamydiatest via nätet och bokning av tider på provtagningen. Mammografin har bokning av tider.

55. Att inom huvudprocessen tandvård implementera tjänsten Journal via nätet så att patienter kan ta del av sina journaluppgifter digitalt via 1177 Vårdguiden.

Kommentar: Arbetet med utveckling pågår och ett första lösningsförslag har inkommit från Tieto som är leverantör av Folk tandvårdens journalsystem, Lifecare Dental.

**56. Att inom huvudprocessen tandvård utreda
● och utvärdera digitala vårdmöten inom tandvård, möjligheter till att utvalda tandvårdsbesök som kontroller och uppföljningar kan göras via digitala media i form av video-/bildkommunikation.**

Kommentar: Ett projekt har startat inom tema digitalisering. Projektets syfte är att skapa förutsättningar för att starta en digital vårdmottagning inom Folk tandvården där man erbjuder vissa kontroller och besök som inte kräver fysisk närvaro på tandvårds klinik. Projektet pågår till den 30 juni 2021. En projektledare har tillsatts och arbetet fortgår. Ett utvecklingsprojekt för en tjänsteplattform som heter Hygga/Megaklinik har startat på Folk tandvården Lindesberg. Hygga/Megaklinik är ett nytt system och arbetssätt, som med hjälp av artificiell intelligens automatiserar bokningar och behandlingstider. Tandvårdsbesöken blir mer effektiva och det blir också en förbättrad genomströmning av patienter. Tillgängligheten för patienter ökar och fler patienter kan få tandvård.

**57. Att inom område trafik- och samhällsplanering
● utreda förutsättningar för att införa en app för beställning med mera av färdtjänstresor.**

Kommentar: En applikation har lanserats under året och allt fler färdtjänstresenärer har gått över till att använda den.

**58. Att inom informations- och it-säkerhetsområdet
◆ kartlägga nuläge vad gäller roller, organisatorisk placering, relation till varandra och mandat för hela säkerhetsområdet (till exempel fysisk säkerhet, informations- och it-säkerhet med mera).**

Kommentar: Arbetet med frågan pågår främst genom informationssäkerhetsrådet. Ett uppdragsdirektiv för hantering av molntjänster och outsource system/tjänster är framtaget och beslutat av Region Örebro läns ledningsgrupp. Det finns ett fortsatt behov av att förtydliga roller och ansvar på en övergripande nivå för Region Örebro län.

2018:

41. Att kvalitetssäkra målen i den regionala digitala agendan i förhållande till ändrade förutsättningar och behov inom området digitalisering.

Kommentar: Se redovisning uppdrag 48. Uppdraget har fortsatt även under 2019.

2018:

45. Att etablera ett genomförandeprojekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högstnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se

Kommentar: Se redovisning uppdrag 53. Uppdraget har fortsatt även under 2019.

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län uppfattas som en attraktiv arbetsgivare som erbjuder förutsättningar för ett långsiktigt spännande, utvecklande och hållbart arbetsliv.

INRIKTNINGSMÅL

33. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare som arbetar för att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare utifrån långsiktigt hållbara strategier.

Kommentar: Region Örebro län arbetar utifrån flera perspektiv för att säkerställa att Region Örebro län attraherar, anställer, behåller och utvecklar medarbetare. Det pågående arbetet med att utforma en långsiktig strategi för kompetensförsörjning fortsätter inom respektive nämnd/förvaltning parallellt med budget och verksamhetsplanarbetet. Region Örebro län deltar på allt fler arbetsmarknadsmässor för att möta blivande medarbetare och har interna ambassadörer som deltar i olika aktiviteter. Arbetsmarknadskunskap i skolan och Smart matte är två arbeten som pågår för att stimulera till arbete inom Region Örebro län. Allt fler arbetsplatser arbetar kontinuerligt med att ta emot praktikanter och examensarbetare. Vägen till svensk legitimation, ett arbete för att ta till vara kompetens hos legitimerad personal från andra länder har utvecklats. Språklärare är viktiga i det arbetet då språket utgör en viktig grund för att komma i arbete. Inom hälso- och sjukvården fortsätter arbetet med kompetensförsörjning utifrån huvudstrategierna, framtidens vårdavdelning, handlingsplan för kompetensväxling och handlingsplan för oberoende av hyrpersonal. Medel har erhållits från omställningsfonden för att satsa på kompetensförstärkning av undersköterskor och ge stöd till chefer i förändringsarbetet med att använda kompetensen rätt. Det finns stora svårigheter gällande bemanning av specialistsjuksköterskor, framförallt inom operation

och IVA. En genomlysning av av operationsverksamheten har gjorts och aktiviteter pågår utifrån denna. Bland annat har en specialistdag genomförts under hösten med syfte att attrahera fler medarbetare att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterska inom de specialiteter med störst behov. Årligen vidareutbildas drygt 60 nya specialistsjuksköterskor med bibehållna löneförmåner.

Breddinförande av vårdnära service pågår i ett gemensamt projekt med Regionservice och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Uppdraget ingår i rätt antal vårdplatser och hur de ska bemannas så att rätt kompetens finns på rätt plats vid rätt tillfälle. Regionservice har erhållit medel från omställningsfonden för att utveckla de som arbetar med vårdnära service.

Inom flera yrkesgrupper pågår aktiviteter med syfte att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Bland annat sker arbete med att ta fram kompetensmodeller för fysioterapeuter, kuratorer, psykologer och medicinska vårdadministratörer. Arbete med kompetensmodell för sjuksköterskor kommer att påbörjas.

Avgångssamtal genomförs med medarbetare som slutar. Vid intervjuer framkommer en bild av hur verksamheten kan förbättras för att vara attraktiv. Inom projektet oberoende av hyrpersonal pågår många aktiviteter med syfte att öka attraktiviteten för Region Örebro län som arbetsgivare, för att minska behovet av hyrpersonal. Detta har gett resultat och flertalet läkare har kunnat anställas och en intern bemanningspool har utvecklats.

Medarbetarenkäten 2018 visar att motivationen av arbetet och utvecklingsmöjligheter ligger högt i resultat liksom att arbetet känns meningsfullt. Arbetet med handlingsplaner utifrån enkäten har pågått under året på alla arbetsplatser. Arbetet med Region Örebro läns värdegrund har påbörjats efter att visionen slagits fast. Alla arbetsplatser erbjuds att vara med och arbetet kommer att pågå även under 2020. Värdegrundsarbetet är en viktig del i Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke.

● **Indikator: HME – Hållbart medarbetarengagemang ska öka i jämförelse med tidigare medarbetarenkät.**

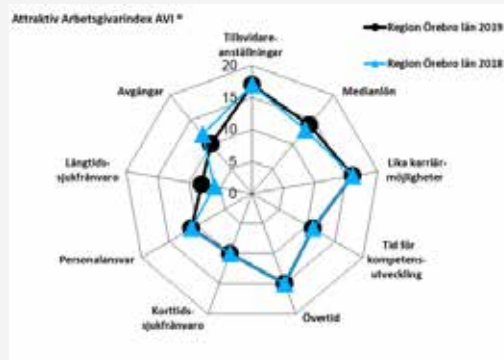
Kommentar: Region Örebro läns resultat för HME år 2018 var 77 vilket är samma resultat som redovisades vid den senaste mätningen år 2015. Resultatet för Region Örebro län är på samma nivå som snittet för andra regioner/landsting. HME är ett totalindex som beräknas utifrån resultaten för tre delindex – motivation, ledarskap och styrning. I det övergripande resultatet för Region Örebro län redovisar 89 procent att de tycker arbetet känns meningsfullt och 86 procent att de upplever att de har förtroende från närmaste chef. Resultatet visar att ledningens förmåga att förbereda förändringar behöver förbättras på regionövergripande nivå. Arbete med analys och handlingsplaner har pågått på förvaltningarna. Någon ny mätning har inte planerats att genomföras under året utan fokus har varit att genomföra de handlingsplaner som förvaltningarna och arbetsplatserna har tagit fram. Nästa mätning via medarbetarenkät kommer att ske år 2020.

● **Indikator: AVI – Attraktiv arbetsgivarindex ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Region Örebro läns attraktiv arbetsgivarindex år 2019 är 112 och är en ökning från index 111 som redovisades 2018.

AVI är ett sammanfattande index som grundar sig på 9 nyckeltal som Nyckeltalsinstitutet tillhandahåller:

- Andel tillsvidareanställda
- Medianlön per månad
- Lika karriärmöjligheter
- Utbildningstid/tid för kompetensutveckling
- Övertid
- Korttidssjukfrånvaro
- Antal anställda/chef, personalansvar
- Långtidssjukfrånvaro
- Andel som slutat/avgångar.

Ju högre poäng organisationen har desto mer attraktiv är organisationen som arbetsgivare. Tid för kompetensutveckling, personalansvar och avgångar är de parametrar som främst ska påverkas för att nå ett högre arbetsgivarindex. Långtidssjukfrånvaron har fortsatt förbättrats i hög grad i jämförelse med tidigare år. Fortsatt arbete med analys och åtgärder ska ske under 2020.

● **Indikator: Frisktalet ska förbättras i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Resultatet för Region Örebro läns frisktal för år 2019 var 57,6 procent, vilket är högre än 2018 som var 55,2 procent. Definitionen för frisktal är andel anställda (i procent) med högst fem sjukdagar och tre sjuktillfällen. En handlingsplan för att minska sjukfrånvaron har beslutats på övergripande Region Örebro läns nivå och analys av resultat och aktiviteter har pågått också på förvaltningarna för att minska sjukfrånvaron.

År 2019			År 2018		
Kvinnor	Män	Kv + M	Kvinnor	Män	Kv + M
54,05%	71,02%	57,65%	51,11%	70,0%	55,17%

— **Indikator: Personalomsättning, externt och intern, ska redovisas. Det ska minska i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Redovisning av avgångsorsaker under 2019. Det finns ingen jämförelse med 2018.

År 2019		
Avgångsorsak	Antal personer	Anställningsfaktor
Totaler	3 739	3 463,17
Extern	1 714	1 538,48
Intern	1 401	1 339,82
Pension	256	225,9
Övrig	368	358,97

● **Indikator: Resultat av avslutningssamtal ska redovisas systematiskt i temaområden.**

Kommentar: Sedan april 2019 har 180 avgångsenkäter skickats ut. 113 har svarat. Enkäten är inte ställd till den som avgår med pension. Enkäten är ett komplement till de avgångssamtal som ska hållas när man slutar sin anställning.

De främsta skälen till att man lämnar sin anställning är

- Lön
- Organisation/strukturen
- Personlig utveckling
- Fysisk arbetsmiljö
- Bostadsort

Det mest positiva i anställningen i Region Örebro län, av det som anges i enkäten, är

- Arbetskamrater och kollegor
- Arbetsuppgifter
- Arbetstider

55 procent lämnar för att fortsätta i samma yrke.

57 procent av de som lämnat kan rekommendera andra att söka jobb i Region Örebro län och

17 procent svarar kanske.

Deras nya arbetsgivare är

- 25 procent en annan region
- 28 procent privat verksamhet
- 19 procent kommuner

Av de som svarat på enkäten kan 41 procent tänka sig att arbeta vid Region Örebro län igen.

**34. Region Örebro läns verksamheter är jämställda
♦ och jämlika och motverkar aktivt diskriminering
→ och kränkande behandling.**

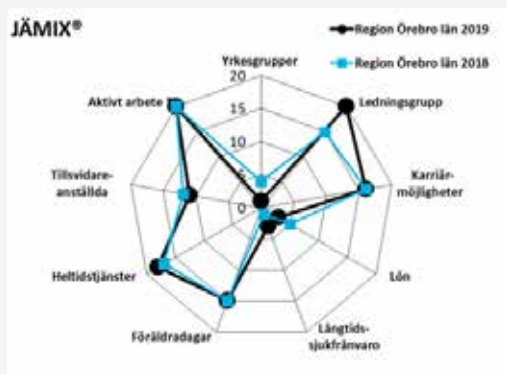
Kommentar: Riktlinjer för att motverka och hantera kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier har tagits fram. Det finns även checklistor och blankett för skriftlig anmälan av kränkande särbehandling. Riktlinjen innehåller även ett förbud mot repressalier. Varken arbetsgivare/chef eller medarbetare får utsätta medarbetare, som gjort en anmälan eller bidragit med information i en utredning, för repressalier. Ett sådant agerande kan leda till att arbetsgivaren vidtar arbetsrättsliga åtgärder. Temadagar, utbildning och dialogträffar för chefer och medarbetare har genomförts. Arbetet har skett tillsammans inom HR, staben för hållbar utveckling och förvaltningen Regional utveckling och i facklig samverkan.

● **Indikator: Jämix – Jämställdhetsindex ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Region Örebro läns jämställdhetsindex år 2019 är 107. Det är högre än 2018 som redovisade 105.

JÄMIX är ett sammanfattande jämställdhetsindex som grundar sig på 9 nyckeltal:

- Yrkesgrupper/andel jämställda yrkesgrupper
- Högsta ledningsgrupp/ledningsgrupp
- Lika möjlighet att bli chef/lika karriärmöjlighet
- Lika lön/skillnad i lön
- Långtidssjukfrånvaro/skillnad i lång sjukfrånvaro
- Skillnad i föräldradagighet/skillnad i uttag av föräldradagar
- Lika stor andel med heltid/skillnad i sysselsättningsgrad
- Andelen med fast anställning/skillnad i andel tillsvidareanställda
- Jämställdhetsplan/aktivt arbete

Ju högre poäng organisationen har desto mer jämställd är organisationen.

Andel jämställda yrkesgrupper och skillnad i lön är de parametrar som främst ska påverkas för att nå ett högre jämställdhetsindex.

Under året har olika insatser för att öka medvetenheten om jämställdhet och diskriminering genomförts. Det har varit seminarier och fortsatt implementering av de nya riktlinjerna för att motverka kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Inom Program för hållbar utveckling finns också mål och aktiviteter inom området. Ingen form av kränkande särbehandling, trakasserier eller sexuella trakasserier tolereras och ska hanteras skyndsamt. Fortsatt arbete med analys och åtgärder ska ske under 2020.

UPPDRAG

59. Att skapa möjligheter och förutsättningar för chefer och medarbetare att utveckla verksamheten utifrån antagna handlingsplaner och strukturerat arbete kring kompetensförsörjning, Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke och vision och värdegrund genom att konkretisera och förstärka insatserna kring:

a) **Kompetensförsörjning.**

Kommentar: Kompetensförsörjningsanalys har genomförts enligt Region Örebro läns modell. Processen följer en beslutad årsplan som revideras årligen. Bedömningarna görs både för ett nuläge, på några års sikt och på längre sikt. Bedömningskriterierna illustreras av fyra olika färger och till varje bedömning görs en kvalitativ motivering. Därefter föreslås åtgärder och en handlingsplan för de yrkeskategorier som bedöms särskilt kritiska. Det samlade resultatet från varje förvaltning utgör grunden för den kompetensförsörjningsplan som sammanställs på regionövergripande nivå. Planen synkroniseras till övergripande verksamhetsplan och budget där prioriterade strategiska satsningarna ges stöd för genomförande.

Region Örebro län deltar vid mässor och det ambassadörsprogram som startat utvecklar aktiviteterna. Region Örebro län har erhållit medel från omställningsfonden för att kunna arbeta med omställning av kompetens. Detta sker kring utbildningssatsningar för undersköterskor, stöd till chefer för att arbeta med kompetensväxling och utbildning för de som ska arbeta med verksamhetsnära service. Region Örebro län arbetar aktivt med att rekrytera inom bristområden, till exempel inom hälso- och sjukvården. Ofta sker det genom utbildning som bedrivs i Region Örebro läns regi. För sjuksköterskor gäller så kallade utbildningsanställningar till specialistsjuksköterska. Att vara oberoende av inhyrd personal och att ha egen anställd personal är en viktig faktor ur kompetensförsörjningssynpunkt men också ur perspektiven patientsäkerhet och arbetsmiljö. Arbetet har fokuserat på läkare inom primärvård och psykiatri. Region Örebro län hyr hitintills inte sjuksköterskor.

Vägen till svensk legitimation är ett arbete som pågått i projektform i tre år i samverkan med Arbetsförmedlingen och vuxenutbildningsförvaltningen vid Örebro kommun. Det övergripande syftet har varit att utveckla organisationens förmåga

att ta tillvara kompetens bland de som kommit till Sverige och Örebro län med en legitimationsutbildning från utlandet. Detta arbete övergår nu i ordinarie verksamhet. Projektet har resulterat i ett strukturerat konkret program som innehåller stödinsatser för att möjliggöra en effektivare väg till svensk legitimation. Stödinsatserna inkluderar bland annat språkutbildning i kombination med klinisk träning med stöd av kliniskt träningscenter och Region Örebro läns egna anställda språklärare. Totalt har 60 personer deltagit i detta projekt.

b) Attraktiv arbetsgivare.

Kommentar: Resultatet av medarbetarenkäten, som genomfördes hösten 2018, har presenterats för chefer och medarbetare från januari 2019. Det har medfört flera dialoger och handlingsplaner kring attraktiv arbetsgivare, arbetsmiljö och säkerhet på arbetsplatserna. Det sammanlagda resultatet för Region län var ett HME på 77 vilket var samstämmigt med förra mätningen (2015).

Ett ambassadörsprogram har startat med medarbetare som är ambassadörer för sina arbeten och framträder i olika sammanhang. Satsningar som Smart Matte har haft genomslag. Medarbetare är med på mattelektioner och fångar intresse hos elever, för yrken inom Region Örebro län, genom att delta på lektionen. Arbetsmarknadskunskap i skolan är ett annat exempel som är ett separat arbete via Handelskammaren.

Arbetet med det så kallade arbetsgivarerbjudandet har inletts och en nulägesanalys har genomförts. Arbetet med Region Örebro läns gemensamma värdegrund har påbörjats under våren och kommer att pågå till sommaren 2020.

Utvecklingen av kompetensmodeller för fysioterapeuter, kuratorer, psykologer och medicinska vårdadministratörer har påbörjats liksom fortsatt utveckling av kompetensmodell för sjuksköterskor. Analys och dialog med chefer om chefers förutsättningar har genomförts och presenterats i en rapport som utgör grunden för vidareutveckling av chefsuppdraget och chefers arbetsmiljö.

c) Hållbara arbetsplatser.

Kommentar: En rad olika insatser genomförs. Det är utbildningar strukturering i ledningssystem för arbetsmiljö, rutiner och riktlinjer. En ny struktur för arbete med hot och våld mot medarbetare har tagits fram. Inom psykiatrin och akutmottagningarna sker en satsning med en modell som följs av forskare. Ett material kring att hindra diskriminering på arbetsplatser är under lansering. Arbetets fokus är att ge chefer och medarbetare möjlighet att ha dialog på arbetsplatserna där "vardagen är". Inom vissa områden i Region Örebro läns verksamhets råder det brist på personal vilket leder till en arbetsmiljö som inte är önskvärd och insatser behöver göras både vad gäller rekrytering, arbetstider och att se över arbetsorganisationen.

Ett nytt samverkansavtal med fokus på arbetsmiljöfrågor och samverkan på arbetsplatsens håller på och tas fram tillsammans mellan fackliga organisationen och arbetsgivare. Det syftar till att utveckla en samverkanskultur.

Aktiviteter för att minska sjukfrånvaron sker på Region Örebro läns arbetsplatser på olika sätt. Insatser kring psykisk ohälsa och att upptäcka det i tid med stöd från Regionhälsan är ett exempel på aktiviteter liksom olika förebyggande och hälsofrämjande insatser på såväl grupp som individ och organisatorisk nivå.

d) Samverkansstrukturen med de fackliga organisationerna.

Kommentar: Ett gemensamt arbete har pågått under året för att ta fram ett nytt samverkansavtal som också förmedlar den kultur Region Örebro län vill ska råda i relationen mellan fackliga organisationer och arbetsgivare. Detta ger en stor påverkan på flera delar på arbetsplatsen och i ledningsstrukturen för Region Örebro län.

60. Att utreda samband mellan heltidsnormen för arbetstid och antalet icke lagstadgade ledigheter kopplat till kompetensförsörjning.

Kommentar: En nulägesanalys har genomförts.

Fortsatt arbete ska ske i dialog med fackliga organisationer om orsakssambanden kring heltidsnormen och möjligheten att arbeta heltid. Dialogen ska ge svar på hur möjligheten till att arbeta heltid kan öka.

61. Regionstyrelsen får i uppdrag av regionfullmäktige att samtliga nämnder ska biträda regionstyrelsen, inom nämndens ansvarsområde, att konkretisera arbetet med kompetensförsörjning utifrån beslutad rapport. (Strategisk kompetensförsörjning 18RS680)

Kommentar: Under våren har kompetensförsörjningsprocessen genomförts enligt den modell som Region Örebro län arbetar efter. Det samlade resultatet från varje förvaltning utgör grunden för den handlingsplan som sammanställts på regionövergripande nivå. Denna i sin tur synkroniseras till övergripande verksamhetsplan och budget där prioriterade strategiska satsningarna ges stöd för genomförande. Resultatet av genomförda skattningar och åtgärdsförslag har sammanställts och redovisats till respektive nämnd.

62. Att inrätta fler AT-platser inom hälso- och sjukvården.

Kommentar: Antalet AT-platser har ökat under året.

2018:

46. Att utifrån Region Örebro läns vision och värdegrund ta fram ett varumärke för Region Örebro län som arbetsgivare.

Kommentar: Utifrån Region Örebro läns vision "Tillsammans skapar vi ett bättre liv" finns nu möjlighet att vara med och ge bidrag till Region Örebro läns värdegrund. Detta görs i en form med förberett material som kan användas på arbetsplatsträffar. Detta i sin tur utgör en viktig faktor i arbetet med arbetsgivarvarumärket där frågeställningar ska ge svar på hur Region Örebro län bland annat kan attrahera, anställa, utveckla och behålla medarbetare. En nulägesanalys har gjorts och kandidatresan i rekryteringsprocessen finns framme. Arbetet med att ta fram ett arbetsgivarvarumärke har påbörjats.

EKONOMI

ÖVERGRIPANDE MÅL

Det övergripande målet för Region Örebro läns ekonomiska politik är att skapa en långsiktig stark ekonomi och uppnå en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning. Region Örebro län ska redovisa ett positivt resultat som över mandatperioden 2019–2022 motsvarar minst 2 procent av regionens skatteintäkter och generella statsbidrag.

INRIKTNINGSMÅL

35. Region Örebro län ska under mandatperioden redovisa resultat som motsvarar minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommentar: Årets överskott uppgår enligt balanskravsreglerna till 63 miljoner kronor. Det innebär att årets resultatmål om 100 miljoner kronor inte uppnås. Resultatet motsvarar 0,6 procent av skatter och statsbidrag för 2019. Resultatet bidrar dock till att målet över mandatperioden på 2 procent av skatter och statsbidrag förväntas uppnås.

Indikator: För 2019 ska resultatet, exklusive orealiserad värdeökning av finansiella tillgångar, uppgå till minst 100 miljoner kronor.

Kommentar: Årets balanskravsresultat, 63 miljoner kronor, når inte upp till årets resultatmål. Det uppgår till 0,6 procent av skatter och statsbidrag.

36. Styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans.

Kommentar: Styrelsen och nämndernas sammantagna resultat för 2019 är ett underskott på -311 miljoner kronor, vilket är en försämring med 263 miljoner kronor jämfört med föregående år. Tre av nämnderna redovisar underskott, hälso- och sjukvårdsnämnden -476 miljoner kronor, folktandvårdsnämnden -13 miljoner kronor och samhällsbyggnadsnämnden -10 miljoner kronor. Dessa nämnder har handlingsplaner upprättade för att nå en ekonomi i balans. Kultur- och fritidsnämndens resultat har vänt från ett underskott i fjol till ett mindre överskott för 2019.

Indikator: Resultatet ska under 2019 uppgå till minst noll.

Kommentar: Verksamheternas resultat räknas samman till -311 miljoner kronor för 2019, varav hälso- och sjukvårdsnämndens resultat är -476 miljoner. Övriga nämnder som redovisar underskott är samhällsbyggnadsnämnden -10 miljoner kronor och folktandvårdsnämnden -13 miljoner kronor. Detta innebär att målet inte uppnås för 2019.

37. Gröna finanser ska bidra till ett minskat fossilberoende och minskad klimatbelastning.

→ *Kommentar:* Genom att 97 procent av all nyupplåning skedde med gröna lån och att klimatbelastningen från kapitalportföljen minskat sedan föregående år och ligger 54 procent under index bedöms målet vara uppfyllt.

● *Indikator:* **Klimatbelastningen från Region Örebro läns kapitalförvaltning ska vara lägre än för jämförbara index.**

Kommentar: Kapitalförvaltningens klimatbelastning var i december 54 procent lägre än index. Klimatbelastningen mäts genom koldioxidintensitet, vilket visar bolagens utsläpp av koldioxidekvivalenter per miljoner kronor intäkter. Pensionsmedelsportföljens koldioxidintensitet uppgår vid mätningen till 9,1 (ton CO₂e), i jämförelse med index (MSCI World) som uppgår till 19,9 (ton CO₂e). Koldioxidintensiteten har minskat med 10 procent sedan föregående år.

● *Indikator:* **Extern upplåning för finansiering av investeringar ska om möjligt ske genom gröna lån.**

Kommentar: Under året har extern nyupplåning (inklusive Campus USÖ etapp 2) om totalt 966 miljoner kronor skett. Av dessa har 936 miljoner kronor finansierats med gröna lån. Resterande 30 miljoner kronor upptogs för extern hyresgäst, vilket inte finansierades med gröna lån då investeringen inte uppfyllde de kriterier som kreditgivarna ställer för gröna lån.

38. Pensionssskuldsförändring ska placeras i regionorganisationens likviditetsportfölj i syfte att möta investeringsutgifter.

→ *Kommentar:* Under året har likviditet motsvarande pensionssskuldens förändring använts för att finansiera investeringar. Målet är uppfyllt.

● *Indikator:* **Under 2019 ska ökningen av pensionskulden återlånas, det vill säga placeras i regionorganisationens likviditetsportfölj eller användas för finansiering av investeringsutgifter.**

Kommentar: Återlån av pensionskulden har skett under året och likviditeten har använts för att finansiera investeringar.

UPPDRAG

63. Att upprätta och genomföra ekonomiska handlingsplaner i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans. Handlingsplanerna ska vara omsatta i konkreta, hållbara och långsiktiga åtgärder och kan avse både kostnadsreduceringar och intäktsförstärkningar. Åtgärderna ska beskrivas med ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser. Uppföljning av handlingsplanerna ska vara en del av nämndernas del- och årsrapportering till regionstyrelsen.

Kommentar: Arbetet pågår sedan tidigare med handlingsplaner inom hälso- och sjukvårdsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Planerna har redovisats i nämnderna efter sommaren. Till följd av det rådande ekonomiska läget har alla nämnder fått i uppdrag att redovisa åtgärder för att ha en ekonomi i balans.

Hälso- och sjukvårdsnämnden:

På uppdrag av hälso- och sjukvårdsnämnden är en handlingsplan för ekonomi i balans upprättad och beslutad. Den tar i första hand höjd för ett förbättrat resultat 2020 och innefattar både konkreta förslag som höjda patientavgifter och arbete med strukturella åtgärder men också frågor gällande ordning och reda för att framåt använda de tillgängliga resurserna mera effektivt.

Planen är indelad i tre områden:

1. Ökade intäkter, ökat stöd och minskade utgifter som bland annat inrymmer:
 - Förslag på reviderade patientavgifter och avgifter för hjälpmedel (helårseffekt 2020, 58 miljoner kronor)
 - Ökat utfall såld vård och minskad utfall köpt vård. Exempel på områden för detta är ortopedi, urologi, kvinnosjukvård, ögonsjukvård, plastikkirurgi och hjärtkirurgi (helårseffekt 2020: 25-30 58 miljoner kronor)
2. Samordnad förvaltning av utrustning och verksamhet som bl.a. inrymmer:
 - Samordning av processen för patienter med könsdysfori, samla resurserna och skapa en enhetlig hantering av denna patientgrupp som bland annat innebär minskad köpt vård (helårseffekt 2020: 12 miljoner kronor)
 - Utveckla den interna processen för neuropsykiatriska utredningar för att minska köpt vård och öka såld vård (helårseffekt 2020: 4 miljoner kronor)
 - Samordnad förvaltning av utrustning till en och

samma enhet, vi startar med CPAP-utrustning som används vid behandling av andningsuppehåll vid snarkning och kommer sedan titta vidare på flera områden, bland annat nutitionspumpar (helårseffekt 2020: 2 miljoner kronor)

3. Ökad samordning och/alternativt verksamhetsförändringar som bland annat inrymmer:

- Översyn av jour- och beredskapslinjer för att minska arbetstid på kvällar och helger (helårseffekt 2020: 11,5 miljoner kronor)
- Minska antalet hyrläkare inom hälso- och sjukvården (helårseffekt 2020: 25 miljoner kronor)
- Översyn av åtaganden, arbetssätt och utbud i primärvården (helårseffekt 2020: 10 miljoner kronor)
- Samordning av akuta patientflöden (helårseffekt 2020: 10 miljoner kronor)

Totalt summerar handlingsplanen till resultatförbättring motsvarande 174 miljoner kronor för 2020. Som komplement till detta har varje områdeschef sedan 2018 ett uppdrag att minska kostnaderna med 2 procent. Hälso- och sjukvårdsnämndens redovisade underskott för 2019 är 476 miljoner kronor.

Folk tandvårdsnämnden:

Folk tandvårdens intäkter kommer till 53 procent från prislistan och avser intäkter för vuxentandvård, frisktandvård och regionalt tandvårdsstöd. Den faktor som påverkar mest hur stor intäktsvolym som genereras från prislistan är nivån på styrmåttet andel bokad tid för behandlarna. Det måttet ligger för 2019 på 66 procent för både tandläkare och tandhygienister, vilket är lägre än tidigare år. Aktiviteter pågår i Folk tandvårdens alla verksamheter på klinisknivå med att öka andelen bokad tid. 1 procentenhet i ökning innebär 5 miljoner kronor i ökade intäkter. Målet är att kunna öka andelen bokad tid under 2020 så att det ligger på 69 procent vid årets slut, vilket skulle innebära 15 miljoner kronor i ökade intäkter.

Utvecklingsarbete pågår på flera kliniker för att förbättra flödeseffektiviteten och att fler patienter ska bli färdiga på ett besök i större utsträckning än tidigare. Detta arbete är nödvändigt för att Folk tandvården ska klara ett allt mer växande tandvårdsuppdrag i form av fler patienter. Bedömningen är att ökad flödeseffektivitet också ska kunna leda till ökade intäkter.

Organisationsförändring är under genomförande och bedömningen är att den förändrade organisationsstrukturen kommer att innebära att kostna-

derna för ledning och administration minskar med 2 miljoner kronor på årsbasis. Arbete fortgår med att minska kostnaderna för tandvårdsförbrukningsmaterial. Ny upphandling och nya avtal är klara och trädde i kraft den 1 oktober 2019. Arbetet organiseras internt inom Folk tandvården genom en Varukorgsgrupp som arbetar med att stödja klinikernas inköpsansvariga med beställarstöd. Bedömningen är att det finns ytterligare kostnadsreduceringar på 1 miljon kronor på årsbasis att ta hem på det här området. Ökad restriktivitet när det gäller kurser och övernattningar beräknas kunna ge kostnadsreduceringar på 0,5 miljoner kronor på årsbasis. Sammantaget skulle ovanstående åtgärder kunna förbättra resultatet med 14 miljoner kronor. Folk tandvårdsnämndens redovisade underskott för 2019 är 12,6 miljoner kronor.

Samhällsbyggnadsnämnden:

På samhällsbyggnadsnämndens möte i oktober 2019 beslutades den föreslagna handlingsplanen för en budget i balans version 2.0. Planen omfattar förslag på åtgärder som innebär kostnadsbesparingar om cirka 57 miljoner kronor. Enligt den framräknade flerårsbudgeten för åren 2020–2023, kommer resultatet för nämnden år 2023 uppgå till cirka -78 miljoner kronor om inga kostnadsbesparande åtgärder beslutas och genomförs. Den negativa utvecklingen av resultatet i jämförelse med beräkningar under våren 2019 kan härledas bland annat från kommande beslut från Örebro kommun gällande ändrade principer för gymnasiekort. Detta innebär ytterligare krav på besparingar. Område trafik- och samhällsplanering har av samhällsbyggnadsnämnden på mötet i oktober, fått i uppdrag att inkomma med ytterligare åtgärder för att nå målet om en ekonomi i balans år 2023. Samhällsbyggnadsnämndens redovisade underskott för 2019 är 10 miljoner kronor.

Regionstyrelsen inklusive regionkansliet:

Inom regionkansliet har stabscheferna haft i uppdrag att reducera sina kostnader med 6 miljoner kronor under 2019. Det innebär till exempel att vakanser i möjligaste mån inte kommer att tillsättas och reduceringar av vissa verksamhetskostnader. Stabsledningen har tillsammans gått igenom samtliga verksamheter inom regionstyrelsen som nämnd. Reduceringar i verksamhet och budgetposter för 2020 och framåt har fastställts och redovisats i den övergripande genomgång av administrativa kostnader som lämnats till regionstyrelsen. Reduceringarna i verksamheten innebär bland annat att uppkomna vakanser och pensioner inom regionkansliet inte kommer att tillsättas. Totalt beräknas reduceringarna till 31 miljoner kronor för 2020.

Många kostnader inom regionkansliet är dock ej påverkbara. Det rör till exempel ersättningar till SKR, externa vårdgivare utanför hälsoval och utomlans- och utomlandsvård.

Tandvårdsenheten kommer att föreslå en revidering av anvisningarna avseende apnéskenor vilket bedöms leda till att den kraftiga kostnadsökning som skett planar ut. Tandvårdsenheten genomför också en revidering av läkarintyg för vissa grupper inom tandvårdsstödet ”Tandvård vid långvarig sjukdom och funktionsnedsättning” för att säkerställa att rätten till tandvårdsstödet fortfarande gäller.

Sammantaget redovisar regionstyrelsen en positiv budgetavvikelse, men Hälsovalsenheten och Tandvårdsenheten redovisar underskott med 52 respektive 10 miljoner kronor för 2019.

Övriga nämnder:

Övriga nämnder (Regional tillväxtnämnd, Kultur- och fritidsnämnd, Forsknings- och utbildningsnämnd, Servicenämnd, Gemensam nämnd för företagshälsa och tolkförmedling) har en ekonomi i balans. För enskilda verksamheter med negativt utfall och negativ helårsprognos finns handlingsplaner med åtgärder framtagna.

64. Att utreda om Region Örebro län äger fastigheter (mark eller byggnader) som är lämpliga att säljas. Utredningen ska avrapporteras i delårsrapport per augusti 2019.

Kommentar: En genomlysning av Region Örebro läns fastighetsbestånd exklusive sjukhusbyggnader har gjorts. Resultatet är en lista på ett antal fastigheter som endast nyttjas av externa hyresgäster eller av andra skäl skulle kunna avyttras utan att försämra verksamhetsnyttan för regionen. Region Örebro län äger fastigheter med en total kontraktsyta på cirka 375 000 kvadratmeter (kvm). Av dessa avser cirka 270 000 kvm sjukhusen i länet. Föreslagna lokaler som disponeras enbart av externa hyresgäster är Kristinagården i Askersund och Älvtomta och Gräsgatan i Örebro, sammanlagt 5 532 kvm. Av de lokaler som delvis hyrs av externa hyresgäster har Karlskoga dagcenter och Nora vårdcentraler bedömts tänkbara att avyttra, total kontraktsyta 6 149 kvm. Föreslås att servicenämnden går vidare med föreslagna fastigheter och bereder eventuella ärenden om fastighetsförsäljningar.

65. Att utreda alternativ för framtida administrativa lokaler för Region Örebro län.

Kommentar: Regiondirektören har låtit utreda frågan och resultatet presenteras i dokumentet "Administrativa lokaler, en förstudie". Arbetet har bedrivits i en regionövergripande arbetsgrupp under ledning av Region Örebro läns fastighetsstrateg. Förstudien presenterar dels förslag avseende nybyggnation av lokaler för en samlad administration, dels förslag att istället inrätta noder för administrativa lokaler placerade i kluster. Ärendet föredrogs i regionstyrelsen i november och det beslutades att ge regiondirektören i uppdrag att fördjupa utredningen om förutsättningarna för ett genomförande av förslaget om noder för administrativa lokaler placerade i kluster.

66. Att upprätta en lokalförsörjningsplan för**◆ hälso- och sjukvårdens verksamheter.**

Kommentar: Arbetet med att ta fram en lokalförsörjningsplan för hela Hälso- och sjukvårdsförvaltningen fortskrider enligt tidplan. Underlaget som tagits fram via enkäter och workshops under hösten bearbetas nu för att resultera i illustrationer och text. Arbete med att ta fram strategiska principer och planeringsprinciper som ska vara styrande gällande lokalförsörjningen pågår parallellt. Arbetet utgår från beslutad målbild för hälso- och sjukvården 2030.

Lokalförsörjningsplanen ska vara klar hösten 2020.

Godkännande av årsredovisningen

Med hänvisning till innehållet i denna årsredovisning får regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige att årsredovisningen för 2019 godkänns.

Örebro den 17 juni 2020

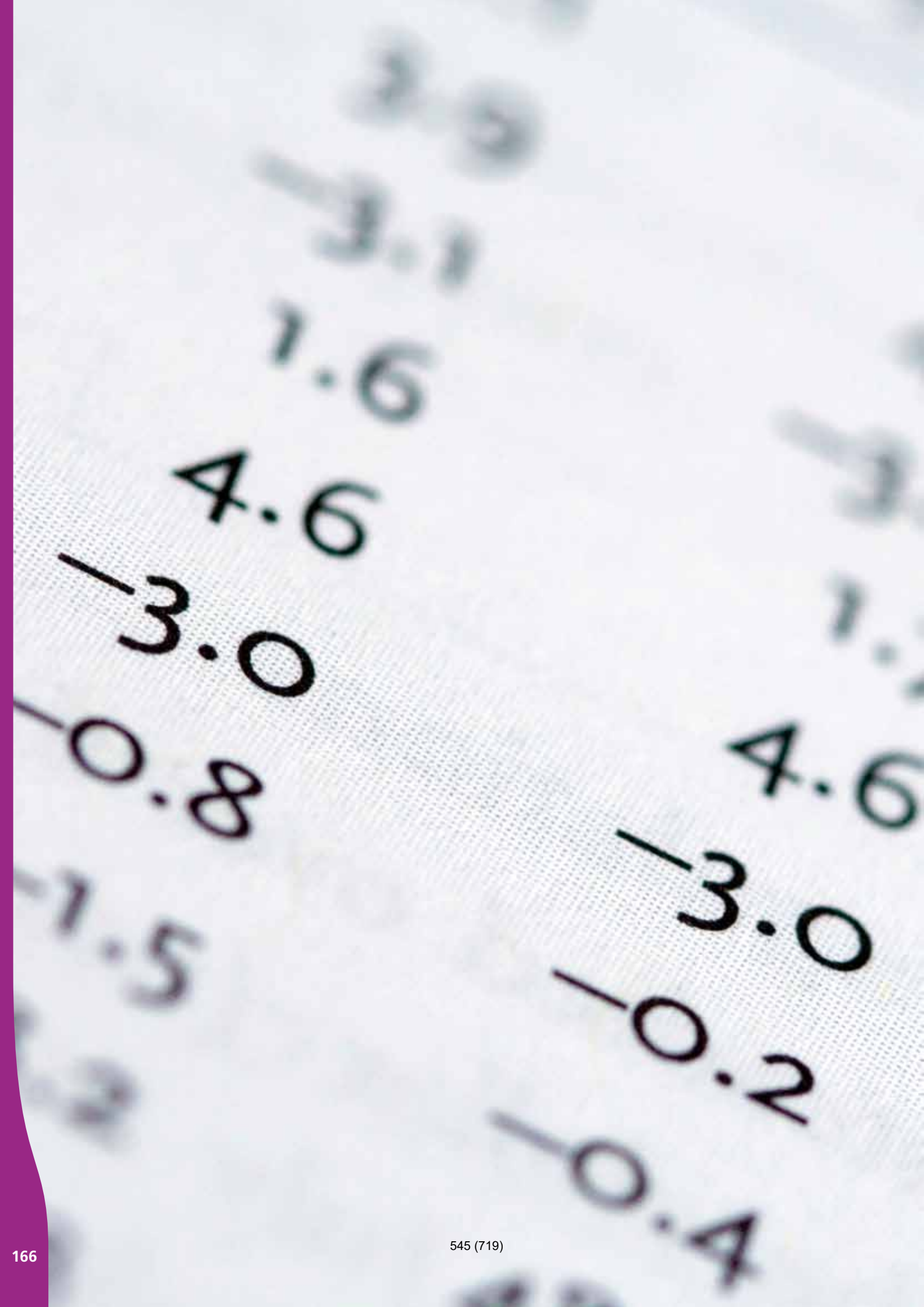
För regionstyrelsen

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Revisionsberättelse

Vi, av fullmäktige valda revisorer i Region Örebro län, har granskat regionens styrelse och nämnders verksamhet och genom utsedda lekmanrevisor i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länsteatern i Örebro AB, Länsmusiken i Örebro AB, Örebro Läns Flygplats AB, Scantec AB och Länstrafiken Örebro AB.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning samt gett det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse” och därtill fogad bilaga ”De sakkunnigas rapporter i sammandrag”.

Vi bedömer att den finansiella måluppfyllelsen är tillräcklig då tre av fyra finansiella mål inom ramen för god ekonomisk hushållning uppnås 2019. Underskotten i verksamheterna har ökat jämfört med föregående år. De ekonomiska utmaningar som finns kräver ett fortsatt starkt fokus på ekonomin för att en ekonomi i balans ska uppnås. Vikten av att fullmäktiges budget hålls, kan inte nog betonas ur ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse inom ramen för god ekonomisk hushållning som god utifrån åiterrapporteringen i årsredovisningen. Av de totalt 38 inriktningsmålen

avser 34 mål för verksamheten. Av redovisningen framgår att 33 mål uppfylls varav 25 fullt ut.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Region Örebro län i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig med undantag för den gemensamma varuförsörjningsnämnden där stora brister noterats i samband med implementering av nytt avtal med tredjepartsdistributör av förbrukningsartiklar. Den bristande interna kontrollen har medfört störningar i verksamheten.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen till största delen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi riktar anmärkning mot den gemensamma varuförsörjningsnämnden för bristande intern kontroll kopplat till implementeringsfasen i samband med byte av tredjepartsdistributör.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och gemensamma nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att regionens årsredovisning för 2019 godkänns.

Örebro 2020-05-13

Sara Dickson

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annica Blomgren

Larz Lundberg

Lena Jansson

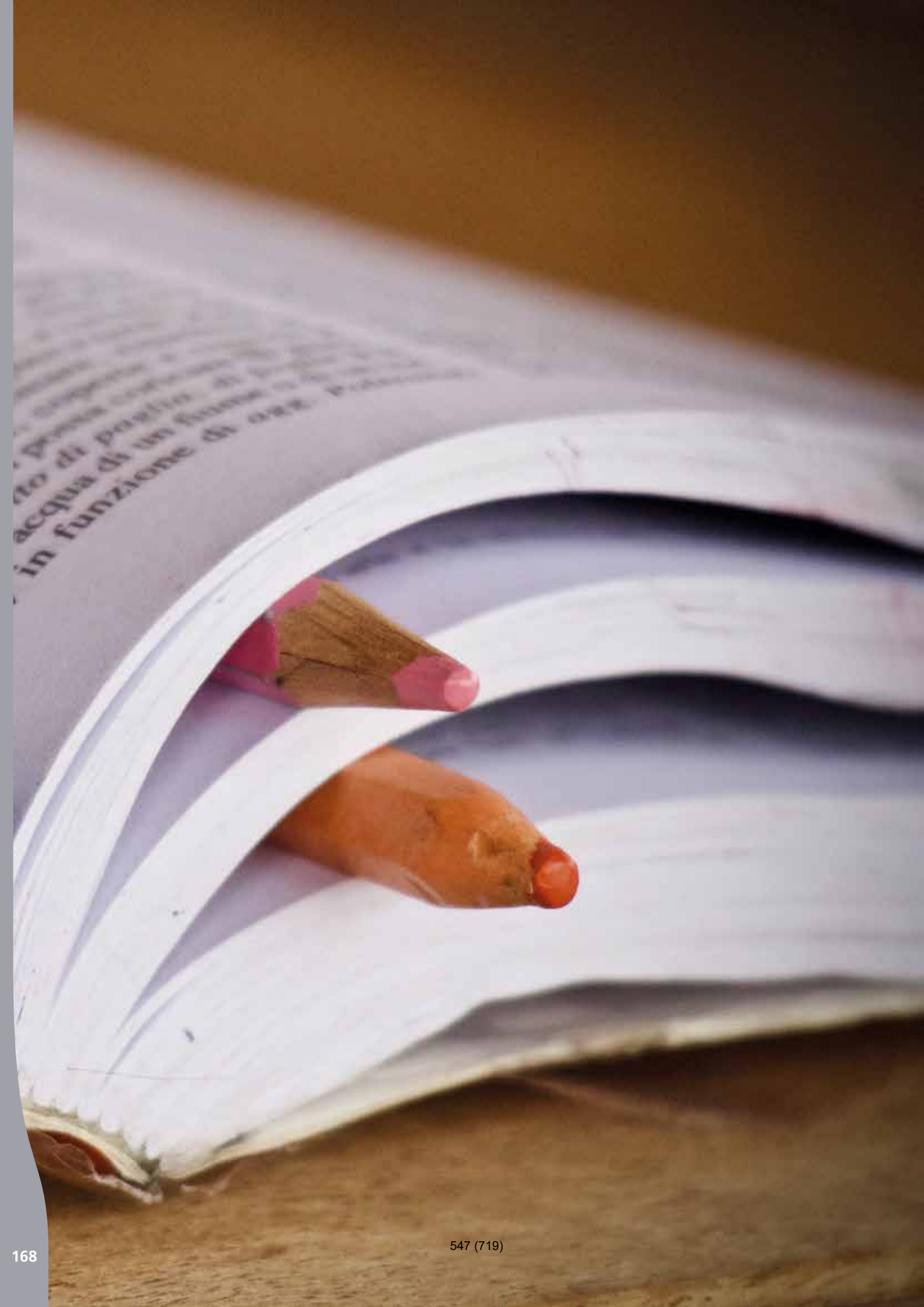
Kerstin Nilsson

Sven Landh

Nils Gunnarsson

Till revisionsberättelsen hör följande bilagor:

Revisorernas redogörelse, Revisorernas verksamhetsberättelse samt De sakkunnigas rapporter i sammandrag. Granskningsrapporter från lekmanrevisorerna i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länstrafiken Örebro AB, Örebro läns flygplats AB, Scantec AB, Länsteatern i Örebro AB och Länsmusiken i Örebro AB.

Ordlista

Benämning	Förklaring
Anläggningstillgångar	Tillgångar som har anskaffats för stadigvarande bruk. Delas in immateriella, materiella och finansiella. I verksamheten förekommer främst materiella, såsom maskiner och inventarier. Kriterierna för att klassificeras som en materiell anläggningstillgång är: anskaffningsvärde över ett prisbasbelopp (46 500 kr 2019) och en ekonomisk livslängd längre än tre år.
Anskaffningsvärde	Inköpspris inkl. eventuella kringkostnader för en anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet skrivs av under fastställd avskrivningstid.
Avskrivningar	Avskrivningar varje månad fördelar kostnaden för en anläggningstillgång över den ekonomiska livslängden.
Balanskonto	Konto i Balansräkningen. Tillgångar (kontoklass 1). Skulder (kontoklass 2). Se Kontoplan.
Balanskrav	Balanskravet enligt kommunallagen, innebär att intäkterna ska vara lika stora eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år.
Balanskravsresultat	Balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens krav på återställande (se Balanskrav), är rensat för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten. Region Örebro läns balanskravsresultat är rensat för följande poster: realiserade vinster och förluster i värdepapper samt realisationsvinster.
Balansomslutning	Totalt kapital. Summan av alla tillgångar respektive skulder.
Balansräkning	Sammanställning över tillgångar, skulder och eget kapital vid en viss tidpunkt, till exempel på bokslutsdagen.
Bokslut	Resultaträkningen avslutas mot balansräkningen och periodens resultat fastställs. Bokslut görs per 30 april, 31 augusti och 31 december.
Ekonomi	Hushållning med begränsade resurser.
Ekonomi i balans	Se balanskrav.
Ekonomisk livslängd	Den tid en anskaffad resurs har ett ekonomiskt värde. Tre års ekonomisk livslängd krävs för att en anskaffning ska betraktas som en anläggningstillgång.
Finansiella intäkter/-kostnader	Verksamheterna betalar internränta för de investeringar de gör. Räntan beräknas som aktuell internräntesats (rekommenderad av SKR) och basen är restvärdet på inventarierna. Räntan bokförs månadsvis i anslutning till avskrivningen av inventarierna. Övriga finansiella intäkter och kostnader bokförs regionövergripande.
Förvaltning	Ett begrepp i konteringen för varje styrelse/nämnds verksamhet.
Generationsprincipen	Definieras som att varje generation ska bära kostnaden för den service som den konsumerar.
God ekonomisk hushållning	Definieras som att varje generation ska bära kostnaden för den service som den konsumerar (generationsprincipen). I god ekonomisk hushållning inryms också regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Ett ekonomiskt mått på god ekonomisk hushållning är att regionen ska ha 2 procent kvar av skatter och statsbidrag i slutet av året. Det vill säga, resultatet ska vara minst 2 procent av skatter och statsbidrag.
Inbetalning	Pengar betalas in.

Indikator	Kopplade till inriktningsmålen, är mätbara och ger möjlighet att bedöma graden av måluppfyllelse. Beskriver tillståndet/utveckling för inriktningsmålet och kan vara kvalitativt eller kvantitativt.
Ingående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid en periods början. Balansräkningens ingående balanser förs över från föregående år. Jämför Resultaträkningen som alltid är tom vid årets början.
Inkomst	Ersättning för utförda prestationer.
Inriktningsmål	En konkretisering av de övergripande målen och ett stöd i styrningen att prioritera vad som är viktigt i ett övergripande mål.
Intern kontroll	Att verksamheten följer de styrande dokument som Region Örebro län har beslutat samt lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten. Att redovisningen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin är rättvisande och ändamålsenlig. Att informationssäkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.
Internkontrollplan (IK-plan)	IK-planen ingår i respektive nämnds verksamhetsplan. IK-planen omfattar väsentliga risker utifrån nämndens ansvarsområde och åtgärder för att hantera dessa risker.
Internränta	Räntesats som används vid beräkning av ränta på investeringar. Räntesatsen fastställs årsvis enligt rekommendation av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).
Intern styrning	Att verksamheten fullgör sina föreskrivna uppgifter och uppnår beslutade mål och uppdrag. Att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.
Intern styrning och kontroll (ISK)	Intern styrning och kontroll (ISK) är en process som regionstyrelsen, nämnderna och verksamhetsledningarna har för att tillsammans upprätthålla en effektiv ledning och styrning av verksamheten. Processen ska säkerställa en ändamålsenlig och lagenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten.
Intäkt	Periodiserad inkomst.
ISK-bedömning	Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) 6 kap. 7 §. Med tillräcklig menas att processen för intern styrning och kontroll ska vara ändamålsenligt utformad efter verksamhetens förutsättningar, art och omfattning. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom sina ansvarsområden bedrivs i enlighet med kraven och att verksamheten inom sina ansvarsområden upprätthåller en tillräcklig intern styrning och kontroll. Vid uppföljningen av helår ska förvaltningar och nämnder göra en bedömning (ISK-bedömning) om den interna styrningen och kontrollen har varit tillräcklig. Regionstyrelsen gör sedan utifrån sin uppsiktsplikt en samlad bedömning i årsredovisningen.
Kostnad	Periodiserad utgift. Värdet av periodens förbrukade resurser.
Kundfordringar	Finns på balansräkningens tillgångssida. Fakturerade belopp för utfört arbete som ännu inte betalats av kund. 30 dagars kredittid lämnas som regel. Jämför Leverantörsskuld.
Leverantörsskulder	Finns på balansräkningens skuldsida. Fakturor som har erhållits men ännu inte har betalats utgör leverantörsskulder. 30 dagars kredittid ska avtalas. Jämför Kundfordringar.
Nettoinvesteringar	Bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag

Nettokostnad	Verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader.
Nettokostnadsutveckling	Skillnaden i nettokostnaderna mäts mellan två olika perioder och visas i procent. I regionsektorn mäts nettokostnadsutvecklingen månadsvis, där man jämför nettokostnaderna för den innevarande perioden med samma period föregående år. Ett sätt att bedöma om nettokostnadsutvecklingen är för hög är att sätta den i relation till något. Till exempel kan man jämföra den med utvecklingstakten för skatter och statsbidrag, det vill säga den intäkt som ska täcka nettokostnaderna om man ska ha en ekonomi i balans. Ett annat sätt att bedöma nettokostnadsutvecklingstakten är att jämföra den med den rådande inflationen.
Omslutning	Med balansräkningens omslutning avses totala Tillgångar respektive Eget kapital och Skulder.
Omsättning	Summa intäkter i resultaträkningen. För Region Örebro län brukar omsättningen definieras som samtliga intäkter, det vill säga verksamhetens intäkter, skatter och generella bidrag samt finansiella intäkter. Jämför Omslutning.
Omsättningstillgång	Tillgångar som avses omsättas inom ett år, till exempel Kundfordringar, Kassa och Bank. Jämför Anläggningstillgång.
Periodisering	Inkomster och utgifter periodiseras för att fastställa periodens intäkter och kostnader, det vill säga resurstilldelning/-förbrukning under perioden.
Process/målområde	Områden som är särskilt viktiga och strategiska att fokusera på för att nå visionen.
Resultat	Intäkter minus kostnader. Resultatet blir ett överskott (+) eller underskott (-).
Resultaträkning	Sammanställning av periodens intäkter och kostnader. Skillnaden mellan intäkter och kostnader utgör periodens resultat.
Rullande 12(-månader)	Att visa omsättning, nettokostnadsutveckling eller andra resultat som ett årsresultat till och med den senaste månaden. Istället för att löpande bara visa förra månaders omsättning och en gång om året visa ett helårsresultat, så kan man med ”rullande 12” få ett nytt årsresultat varje månad.
Rättvisande resultat	Periodens intäkter och kostnader är fastställda (genom periodisering) och redovisade inom den ansvarsenhet där verksamheten bedrivits.
Semesterlöneskuld	Värdet av personalens sparade semesterdagar bokförs i balansräkningens Skulden räknas om månadsvis. Semesterlöneskuldens förändring bokförs i resultaträkningen som förändring semesterlöneskuld.
Självfinansieringsgrad	Kassaflöde från den löpande verksamheten (återfinns i kassaflödesanalysen) dividerat med nettoinvesteringar
Skulder	Balansräkningens creditsida. Exempel på skulder är leverantörsskulder, avsättning till pensioner och semesterlöneskuld.
Skuld för övertid, jour och beredskap	Värdet av personalens intjänade, ej utbetalda ersättning för övertid, jour och beredskap bokförs i balansräkningens Skulden räknas om månadsvis och förändringen bokförs i resultaträkningen.
Soliditet	Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare är den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen. Eget kapital dividerat med totalt kapital.
Tillgångar	Ena sidan av balansräkningens. Den delas upp i Anläggningstillgångar (till exempel byggnader, maskiner, inventarier) och Omsättningstillgångar (till exempel kundfordringar, kassa och bank).

Uppdrag	En prioriterad aktivitet som har stor betydelse för måluppfyllelse och betydelse för Region Örebro län. Kan med fördel vara kopplat till uppdrag i direktiv för verksamhetsplan med budget.
Upplupna semesterlöner	Semesterlöneskulden beräknas månadsvis. En eventuell förändring av skuldens storlek påverkar resultaträkningen. En minskning av skulden (färre antal sparade dagar) minskar årets kostnader (kredit), en ökning (fler sparade dagar) ökar årets kostnad (debit). Bokföring av semesterlöneskuldens förändring får ske antingen på varje ansvarsenhet eller på övergripande nivå.
Utbetalning	Pengar betalas ut.
Utfall	Akkumulerade saldon på konton i resultatrapporter. Jämförs ofta med budget eller föregående periods utfall.
Utgift	Resursanskaffning, till exempel materialinköp och löner.
Utgående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid periodskifte. Utgående balans förs alltid över till nästa period. Jämför Ingående balans.
Utgående moms	Region Örebro län bedriver huvudsakligen verksamhet som inte är momspliktig (som hälso- och sjukvård), men är momsregistrerat och debiterar utgående moms vid försäljning av vissa varor och tjänster. Debiterad utgående moms bokförs på balansräkningens skuldsida och betalas in till Skatteverket i samband med skattedeklarationen varje månad.
Verksamhetsplan	Regionfullmäktiges beslut om verksamheten kommande år samt budget och investeringar. Varje nämnd/styrelse och förvaltning upprättar i sin tur egna verksamhetsplaner utifrån fullmäktiges plan.
Årsredovisning	Alla regioner ska upprätta en årsredovisning innehållande resultaträkning, balansräkning, driftredovisning, kassaflödesanalys med mera. Upprättandet av årsredovisningen styrs av lagregler och rekommendationer.
Övergripande mål	En vägledning till vad processen/målområdet innebär och vad som ska uppnås inom varje process/målområde.
Över-/underskott	Skillnaden mellan intäkter och kostnader som redovisas i resultaträkningen.

Fotografer:

Sid 5, 10, 23, 24, 44 – Icon Photography

Sid 25 – Magnus Wahman

Övriga bilder – Region Örebro län och bildbyråer

Produktion: Region Örebro län

Tryckeri: Ljungbergs tryckeri AB

Papper omslag: Munken polar 240 g

Papper inlaga: Munken polar 130 g

Typsnitt: Adobe Garamond och Frutiger

Region Örebro län

Besöksadress: Eklundavägen 2, Örebro

Postadress: Box 1613, 701 16 Örebro

Tel: 019-602 10 00

E-post: regionen@regionorebrolan.se

www.regionorebrolan.se

REGION ÖREBRO LÄN

Regionkansliet-ekonomistaben, Inger Andersson

2020 02 04

VERKSAMHETERNAS RESULTAT 2019

	Årets resultat 2019	Balansering av årets resultat	Balanserat eget kapital 2018 12 31	Ackumulerat eget kapital 2019 12 31	Avrundn mnkr
Hälso- och sjukvården, Hälsoval	-105 833 717,49	-105 833 717,49	-323 173 253,26	-429 006 970,75	-429,0
Folktandvård	-12 596 900,32	-12 596 900,32	-85 863 632,47	-98 460 532,79	-98,5
Gem nämnden för företags- hälsovård samt tolkförmedling	8 595 204,85	8 595 204,85	32 782 710,96	41 377 915,81	41,4
Summa	-109 835 412,96	-109 835 412,96	-290 836 661,88	-486 089 587,73	-486,1

Region Örebro län

Regionens revisorer

Till
Regionfullmäktige

Revisorernas verksamhetsberättelse för 2019

Inledning

I överensstämmelse med Sveriges Kommuner och Regioners rekommendationer delas revisorernas skriftliga redovisning till fullmäktige upp i de båda dokumenten Revisorernas redogörelse och Revisorernas verksamhetsberättelse. Den förra redovisar revisionens inriktning och resultat medan verksamhetsberättelsen är en redovisning över revisionernas förvaltning.

Uppdrag

Inom ramen för benämningen regionens revisorer i förvaltning verkar revisorerna som vilken annan styrelse/nämnd i överensstämmelse med kommunallagen. Frågor som behandlas är: remisser och yttranden, utbildningar, upphandling av revisions-tjänster, personalfrågor vad gäller revisionen och ekonomi.

I överensstämmelse med tidigare nämnd rekommendation lämnas nedan en kort berättelse över revisionens förvaltning år 2019. Redovisningen omfattar kalenderåret 2019 vad gäller de ekonomiska förhållandena. I övrigt avses perioden maj 2019 – april 2020.

Förvaltning

Utbildning

Revisorerna har deltagit i olika utbildningar under året. Revisionens ordförande har deltagit i olika konferenser och seminarier t ex PwC:s Kundråd och PwC:s Kundkonferens. I augusti deltog revisorerna i länsrevisionskonferensen i Lindesberg.

Revisorerna har deltagit i konferens för revisorerna i de sju län som ingår i Uppsala-Örebro sjukvårdsregion samt konferens med revisorerna i Landstinget Västmanland.

Personal

Revisorerna anlitar som biträde PwC som, i överensstämmelse med avtal, svarat för administrativt stöd, redovisningsrevision och förvaltningsrevision.

Budgetuppföljning per 2019-12-31

Riktvärde till och med december månad är 100 procent av årsbudget.

Ansvarsenhet	Årsbudget	Utfall tom dec	Rel. (%)
86002 Förtroendevalda revisorer	1 436 000	1 290 282	90
86003 Köpta tjänster	3 204 700	2 480 000	77
Totalt	4 640 700	3 770 282	81

Inga inventarieinvesteringar har gjorts under året.

Örebro 2020-05-13

Sara Dicksen

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annica Blomgren

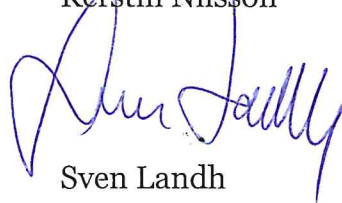
Kerstin Nilsson

Lena Jansson

Larz Lundberg

Sven Landh

Nils Gunnarsson

Till
Regionfullmäktige

Revisorernas redogörelse för 2019

Inledning

I överensstämmelse med Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) rekommendationer delas revisorernas skriftliga redovisning till fullmäktige upp i de båda dokumenten Revisorernas redogörelse och Revisorernas verksamhetsberättelse. Den förra beskriver revisionens inriktning och resultat medan verksamhetsberättelsen är en redovisning över revisionernas förvaltning.

Mål och inriktning

Revisorernas verksamhet regleras i kommunallagens 12 kap Revision, Reglemente för Region Örebro läns revisorer samt dokumenten God revisionsred i kommunal verksamhet och Revisionsberättelse i kommuner och landsting samt Granskningsrapport i kommunala aktieföretag utgivna av SKR. I överensstämmelse med nämnda dokument är revisorernas övergripande mål:

- att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om räkenskaperna är rättvisande och
- om den interna kontrollen inom nämndernas verksamhetsområde är tillräcklig

Revisionsarbetet skall bedrivas i överensstämmelse med God revisionsred enligt 5 § Revisionsreglementet. Det innebär bland annat att "Väsentlighet och risk" skall vara styrande såväl i valet av granskningsuppdrag som vid genomförande av detsamma.

Kommunallagen stadgar att "Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden". Vad gäller redovisningsrevisionen har detta uppfyllts för vårt vidkommande sedan många år. Däremot görs inte förvaltningsrevisionella insatser varje år inom varje nämnds verksamhetsområde. Prioriteringsgrunderna väsentlighet och risk ger inte med nödvändighet en sådan granskningsfördelning.

Regionens ekonomiska utveckling

Verksamhetens resultat före finansiella poster uppgår till 140 mnkr för 2019 uppgår. Vi kan konstatera att förmågan att styra och bedriva verksamheten inom den av regionfullmäktige anvisade ekonomiska ramen på nämnds- och förvaltningsnivå är fortsatt utmanande. Verksamheterna redovisar en negativ avvikelse i förhållande till budget uppgående till -311 mnkr.

På några års sikt finns flera faktorer som pekar på kostnadsökningar, som drivs av den medicintekniska utvecklingen, läkemedelskostnader, ökade investeringar, konkurrens om kompetenser. Vår bedömning är att Covid-19 pandemin kan komma att få stora effekter på såväl regionens verksamhet som ekonomi under 2020 och framåt. Det kan bli en innebära negativa effekter i form av såväl ökade kostnader inom vissa verksamheter som lägre skatteintäkter samt förändringar i statsbidrag.

En fortsatt mycket stark fokusering på ekonomin är en nödvändighet om en ekonomi i balans skall upprätthållas. Vikten av att fullmäktiges budget hålls, kan inte nog betonas ur ett långsiktigt ekonomisk perspektiv.

Genomförda granskningar under verksamhetsåret

Till grund för granskningsinsatserna ligger en upprättad revisionsplan. Planen, som till stor del bygger på väsentlighet och risk men även aktualitet, upprättas normalt varje år i februari/mars. Den följs därefter upp och revideras under hösten.

I överensstämmelse med planen har följande granskningar, dokumenterade i rapporter, genomförts under året:

Rapporter, redovisningsrevision

- Delårsrapport för 2019
- Granskning av bokslut/årsredovisning 2019

Rapporter, intern kontroll

- Löpande granskning av den interna kontrollen i administrativa rutiner

Rapporter, förvaltningsrevision

- Granskning av Region Örebro's arbete med hållbar utveckling
- Granskning av jämlik förebyggande vård
- Granskning av ambulanssjukvården
- Granskning av styrning av patientflöden, inklusive samverkan mellan vårdnivåer, avseende patienter som söker akutvård
- Granskning av användning av statliga medel för regionalt tillväxtarbete

Region Örebro län

Regionens revisorer

- Granskning av anskaffning av medicinteknisk utrustning

Respektive granskningsrapport överlämnas till berörd styrelse/nämnd för synpunkter och besked med anledning av granskningen. Så snart ärendet är avslutat distribueras rapporten även till regionfullmäktiges presidium.

Ovanstående rapporter finns sammanfattade i dokumentet ”De sakkunnigas rapporter i sammandrag”, vilket likaså bifogas revisionsberättelsen. I dokumentet finns avsnitt Ingress som närmare redovisar bakgrunden till den redovisning av genomförda granskningar som nu förs till fullmäktige.

Revisorernas rapporter finns även på regionens hemsida.

Granskningsinsatserna

Granskningen har utförts i omfattning enligt ovan. Genom biträdenas försorg har material insamlats och dokumenterats i rapporter för vårt ställningstagande. Kompletterande kontakter har vid behov tagits med berörda. Materialet har behandlats i plenum vid 11 sammanträden under året.

Vid sammanträdena har under hand genomgångna protokoll från samtliga styrelser/nämnder stämts av.

Presidieträffar regionfullmäktige – revisorerna

Ett flertal sammankomster har ägt rum under verksamhetsåret. Aktuella förslag till granskningar och genomförda granskningar har presenterats och diskuterats.

Presidieträffar med patientnämnden – revisorerna

En träff med patientnämndens presidium och förvaltningsledning har ägt rum under året. Fokus har varit att revisorerna har informerat sig om patientnämndens ansvar och arbetet i patientnämndens kansli.

Träff med regionstyrelsens ordförande och regiondirektör – revisorerna

Två träffar med regionstyrelsens ordförande, regiondirektör och revisorerna har genomförts under året. Regionens verksamhet, ekonomi och utmaningar diskuteras.

Dialogmöten med nämnder – revisorerna

Under året har dialogmöten med hälso- och sjukvårdsnämnden, folktandvårdsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, regional tillväxtnämnd, samt gemensam nämnd för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice. Vid dialogerna diskuterades respektive nämnds uppdrag, ekonomiskt utfall 2019 samt möjligheter och utmaningar de kommande åren, mål och måluppfyllelse samt övriga frågor.

Region Örebro län

Regionens revisorer

Granskning av regionkommunala bolag

Som en konsekvens av EU:s bolagsdirektiv har lekmannarevisorerna tillskapats för att utföra allmän granskning i bolag med offentliga ägare. Därutöver finns som tidigare de auktoriserade/godkända revisorerna.

Lekmannarevisorerna dokumenterar sin granskning i Granskningsrapporter som enligt kommunallagen skall fogas till regionens revisionsberättelse.

Lekmannarevisorerna skall hämtas ur kretsen av regionens revisorer, detta för att uppnå så kallad samordnad revision mellan region och dess bolag.

Bolagen som granskats i överensstämmelse med de nya bestämmelserna är:

- Länsgården Fastigheter AB
- Länstrafiken Örebro AB
- Örebro läns flygplats AB
- Scantec AB
- Region Örebro Läns Förvaltnings AB
- Länsteatern i Örebro AB
- Länsmusiken i Örebro AB

Granskningarna har utförts av Sara Dickson, Anders Larsson, Gunilla Carlsson, Lena Jansson, Kerstin Nilsson, Sven Landh, Larz Lundberg samt Nils Gunnarsson.

Övrigt

Revisionens ordförande och vice ordförande har deltagit i olika konferenser och seminarier exempelvis PwC:s Kundråd och PwC:s Kundkonferens. I augusti deltog revisorerna i länsrevisionskonferensen i Lindesberg.

Revisorerna har deltagit i en konferens för revisorerna i de sju län som ingår i Uppsala-Örebro sjukvårdsregion samt en konferens tillsammans med revisorerna i Region Västmanland.

Region Örebro län

Regionens revisorer

Örebro 2020-05-13

Sara Dickson

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annica Blomgren

Kerstin Nilsson

Lena Jansson

Larz Lundberg

Sven Landh

Nils Gunnarsson

De sakkunnigas rapporter i sammandrag 2019

Innehållsförteckning

<i>De sakkunnigas rapporter i sammandrag 2019</i>	1
Ingress	2
Granskning av årsredovisning 2019	2
Granskning av delårsrapport 2019	3
Granskning av Region Örebros arbete med hållbar utveckling	3
Granskning av jämlik förebyggande vård	4
Granskning av ambulanssjukvården	6
Granskning av styrning av patientflöden, inklusive samverkan mellan vårdnivåer, avseende patienter som söker akutvård	7
Granskning av användning av statliga medel för regionalt tillväxtarbete	9
Granskning av anskaffning av medicinteknisk utrustning.....	10
Granskning av löpande internkontroll i administrativa rutiner.....	11

Ingress

I kommunallagens 12 kapitel 12 § stadgas att de sakkunnigas granskningsrapporter skall bifogas revisionsberättelsen. I Region Örebro län hanterats detta genom att en sammanfattning av de sakkunnigas granskningsrapporter bifogas revisionsberättelsen, vilket framgår av revisionsreglementet för regionen. Vidare finns det en möjlighet för den som så önskar att i samband med fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen på särskild teckningslista rekvidrera önskad rapport. Därutöver har överenskommelse träffats mellan presidierna om dels att varje granskningsrapport skall distribueras till fullmäktiges presidium så snart den slutbehandlats av revisorerna dels att rapporterna närmare skall presenteras vid presidiernas årliga sammankomster.

Granskning av årsredovisning 2019

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer granskat regionens årsredovisning för perioden 2019-01-01 – 2019-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2019.

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att resultatet är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2019.

Vi bedömer att verksamhetens utfall är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen i budget 2019.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2019.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Granskning av delårsrapport 2019

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat regionens delårsrapport för perioden 2019-01-01 – 2019-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2019.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som regionfullmäktige fastställt.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2019.

- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2019.

Vi delar regionstyrelsens samlade bedömning att målen för verksamheten kommer att kunna uppnås och att uppdraget i huvudsak kommer att genomföras.

Granskning av Region Örebro arbete med hållbar utveckling

Bakgrund

Inriktningen för Region Örebro läns hållbarhetsarbete ges genom Program för hållbar utveckling 2017–2020. I programmet skrivs:

”Programmet är ett styrande dokument och dess planering, genomförande och uppföljning ska följa de fastställda riktlinjer och rutiner som gäller för styrande dokument i Region Örebro län. Att målen implementeras i verksamhetsplaner och budget på olika nivåer i organisationen är en viktig framgångsfaktor för hållbarhet i organisationen. Nämnderna och förvaltningarnas ledningsgrupper ansvarar för att planering för programmets genomförande sker inom respektive verksamhet. Uppföljning av de uppdrag som ges till nämnder och verksamheter i de årliga verksamhetsplanerna sker enligt ordinarie årsredovisning. I samband med årsredovisningen sker också en uppföljning av hur nämnder och verksamheter i övrigt bidrar till målen i programmet.”

Revisorerna har beslutat att genomföra en granskning utifrån en bedömning av väsentlighet och risk av hur Program för hållbar utveckling har implementerats och att uppföljning sker.

En av utgångspunkterna för programmet är FN:s 17 globala utvecklingsmål. Utvecklingsmålen täcker samtliga aspekter av hållbar utveckling och är därför en bra utgångspunkt för en genomlysning av implementation av program för hållbar utveckling.

Granskningen har besvarat följande revisionsfråga: *Bedriver regionstyrelsen och nämnderna en ändamålsenlig styrning av regionens hållbarhetsarbete med FN:s 17 globala mål som utgångspunkt?*

Resultat

Den sammanfattade revisionella bedömningen är att regionstyrelsen och nämnderna delvis har bedrivit en ändamålsenlig styrning av regionens hållbarhetsarbete.

Det finns ett program som genom övergripande mål anger strategin för en hållbar utveckling i regionen. Under varje övergripande mål i programmet finns flera inriktningsmål med syftet att vägleda nämnderna och verksamheten i deras hållbarhetsarbete.

I intervjuer och enkäter framgår att det finns god kännedom om programmet och dess innehåll. Det pågår även löpande kommunikationsinsatser från strategigruppen ut till organisationen.

I granskningen framgår att förvaltningarna tar sig an och konkretiserar aktiviteter och indikatorer som de bedömer är väsentliga för deras verksamheter. Indikatorerna är kopplade till de övergripande målen. Vi kan konstatera att inom ett målområde nås satta mål i mindre grad. Det gäller klimatområdet, som är komplext och kan kräva högre grad av samordning. Bristande måluppfyllnad indikerar därför att mål/aktiviteter inte tillräckligt effektivt konkretiserats.

Det sker uppföljning av mål och aktiviteter löpande i samband med årsredovisningen. Årlig uppföljning medför att det tar lång tid innan avvikelser identifieras och åtgärder kan vidtas.

Vi har efter genomförd granskning noterat ett behov av utvecklingsinsatser och vill därför lämna följande rekommendationer:

- Att en utvärdering görs av klimatområdet, som i mindre grad når uppsatta mål.
- Att uppföljning av måluppfyllelse bör ske kontinuerligt under året.
- Att vidta kunskapshöjande åtgärder för nämnderna.

Granskning av jämlik förebyggande vård

Bakgrund

Det kommer inte att finnas vare sig personella eller finansiella resurser att tillgodose behovsökningarna inom sjukvården på samma sätt som idag enligt flera rapporter från bl.a. SKR. Därför krävs effektiviseringar, dvs. behoven måste tillgodoses bättre och mer kostnadseffektivt. Med dagens sätt att arbeta kommer kommuner och landsting inte att klara av att tillhandahålla den välfärd som den nya demografin kräver.

Enligt en rapport från Myndigheten för Vård- och omsorgsanalys är 80–85 procent av vårdens kostnader hänförliga till kroniska sjukdomar. En av de saker som är typiska för många kroniska sjukdomar är att de i hög grad går att förebygga. 90 procent av diabetes typ 2 och 70–80 procent av hjärt- och kärlsjuklighet är möjligt att förebygga med förändrade levnadsvanor enligt rapporten. Även depression och långvarig smärta hör till kroniska tillstånd som är förebyggbara med förändrade levnadsvanor (rökning, matvanor, fysisk aktivitet, mm). Folkhälsomyndighetens årsrapporter pekar på att ogynnsamma levnadsvanor är vanligare hos den som har en utsatt socioekonomisk situation. En betydande andel (30–40 procent) av

dödsfall i hjärtinfarkt sker utanför sjukhus, och denna andel är störst hos individer med utsatt socioekonomisk situation. Enligt en rapport från Myndigheten för vård- och omsorgsanalys konstateras att det förebyggande arbetet systematiskt måste anpassas till utsatta grupper för att ge effekt i riktning mot en jämlik vård.

Av årsredovisning 2018 framgår att Regionstyrelsen har fått i uppdrag att inom området välfärd och folkhälsa utveckla det förebyggande arbetet och vårdinsatser gällande livsvillkor och levnadsvanor med stöd av de överenskommelserna som nu gäller för samverkan för god, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län 2018 – 2023.

I slutet av 2017 fick Enheten för Kunskapsstyrning, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, det regionövergripande uppdraget "det hälsofrämjande patientmötet". Arbetet med att implementera de nationella riktlinjerna, "Prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor" pågår.

Under 2018 har en handlingsplan för god jämlik och jämställd hälsa utarbetats. Fokus har legat på att överbrygga hälsogapet i Region Örebro län. En e-learning utbildning innefattande samtliga levnadsvanor finns tillgänglig för samtliga vårdgivare. Implementering av tobakspolicyn med rökfria zoner har påbörjats.

Revisorerna har i sin bedömning av väsentlighet och risk beslutat att granska regionens arbete med det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet. Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga: *Är regionstyrelsens/hälso- och sjukvårdsnämndens styrning och uppföljning av den hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande vården ändamålsenlig utifrån fullmäktiges målsättning om en god och jämlik hälsa hos invånarna i Region Örebro, samt är den interna kontrollen inom området tillräcklig?*

Resultat

Efter genomförd granskning gör vi den sammanfattande bedömningen att regionstyrelsens/hälso- och sjukvårdsnämnden delvis har säkerställt att styrning, uppföljning och kontroll av den hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande vården är ändamålsenlig utifrån fullmäktiges målsättning om en god och jämlik hälsa hos invånarna i Region Örebro län.

Vi bedömer att vårdcentralerna erbjuder insatser som i huvudsak går i linje med fullmäktiges och hälsovals mål och aktiviteter. Arbetet påverkas dock av tillgänglighet, kompetens inom hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete och bemanning för den sjukvård som bedrivs, vilket påverkar utfallet av det hälsofrämjande arbetet.

Vår bedömning är att den generella uppföljningen av det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet behöver få ett ökat fokus och att arbetet för att utvärdera effekterna bör utvecklas.

I granskningen framkommer att det primärpreventiva arbetet varierar mellan olika vårdcentraler. Vi ser att det finns ett utvecklingsarbetet i att upptäcka patienter med behov av stöd.

Mot bakgrund av genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Att genomföra en systematisk uppföljning av levnadsvanor i samband med patientbesök på vårdcentralen.
- Att säkerställa en återrapportering av det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet.

- Att initiera en uppföljning av vilka effekter som de pågående hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande initiativen, som har gjorts inom ramen för vårdcentralernas arbete, har gett.

Granskning av ambulanssjukvården

Bakgrund

Ambulanssjukvård har tidigare setts som ett transportmedel till sjukhuset men har på senare år förändrats och är mer integrerad med vårdflöden där ambulanssjukvården är det första ledet/första linjens vård i sjukvårdskedjan. I region Örebro län är ambulanssjukvården indelad i tre geografiska områden, norr, söder och väster, och ligger organisatoriskt under akutklinikerna.

I enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:10) är vårdgivaren ansvarig för att en ambulans alltid är bemannad med hälso- och sjukvårdspersonal som har behörighet att administrera läkemedel. Vårdgivaren är ansvarig över att hälso- och sjukvårdspersonalen inom ambulanssjukvården har den kompetens som krävs för att kunna ge prehospitalklinik under ett ambulansuppdrag.

Ambulanssjuksköterskan ska kunna genomföra bedömningar, prioriteringar, ge god och adekvat omvårdnad samt råd till alla patienter i olika åldrar med olika åkommor (SOSFS 2009:10).

Det finns tre olika klassificeringar och prioriteringsgrader när det är ett inkommande larm och för Region Örebro län.

Prio 1 - Akuta livshotande symtom eller olycksfall

Prio 2 - Akuta men inte livshotande symtom

Prio 3 - Övriga uppdrag med vård- eller övervakningsbehov där rimlig väntetid inte bedöms påverka en patients tillstånd.

Antal ärenden har ökat successivt de senaste åren i regionen där bland annat en ökning av prio 1 larm. Vården i siffror visar på att Region Örebro län har ett mått där antal ambulanslarm per invånare på prio 1 ligger nära riksgenomsnittet. Responstiden på Prio 1-larm ligger bland de bästa i riket under 2018.

Varje landsting/region ska upprätta en plan för ambulanssjukvården inom sitt geografiska område där det ska framgå (i enlighet med SOSFS 2009:10):

1. vilka mål som har fastställts,
2. vilka resurser som ska finnas, och
3. hur ambulanssjukvården ska vara organiserad.

Utöver att det ska finnas en plan i enlighet med SOSFS 2009:10 omfattas även ambulanssjukvården av SOSFS 2011:9 som beaktar ett systematiskt kvalitetsarbete och ett ledningssystem. I det ska det innehålla de processer och rutiner som behövs säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som ställs.

Utmaningen med arbetsmiljö för ambulanssjukvårdspersonalen är att de färdas på vägarna med en ökande mängd medicinteknisk utrustning som skall rymmas i ett ambulansfordons begränsade utrymme. Vårdgivaren ska erbjuda ambulanspersonalen en säker arbetsmiljö som tillåter bra ergonomi, hög effektivitet och tillräckligt utrymme för alla tänkbara scenarier. Arbetsmiljöfrågan regleras i arbetsmiljölagen (1977:1160). De mest förekommande riskerna inom hälso- och sjukvård är hög fysisk och psykisk belastning samt risker för smitta.

Det är de förtroendevalda politikerna som har det yttersta ansvaret för arbetsmiljön. Arbetsgivaren ansvarar för att fördela arbetsmiljöuppgifterna med tillräckliga befogenheter och resurser.

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- *Säkerställer hälso- och sjukvårdsnämnden ett ändamålsenligt och effektivt arbete inom ambulanssjukvård?*
- *Säkerställer hälso- och sjukvårdsnämnden en god arbetsmiljö för ambulanssjukvårdspersonalen?*

Resultat

Utifrån granskningens resultat bedömer vi att hälso- och sjukvårdsnämnden delvis har säkerställt ett ändamålsenligt och effektivt arbete inom ambulanssjukvård, samt att hälso- och sjukvårdsnämnden delvis har säkerställt en god arbetsmiljö för ambulanssjukvårdspersonalen.

Ambulansenheterna har lokalt upprättat planer för sina verksamheter men det saknas en övergripande plan för regionens ambulansverksamhet i enlighet med SOSFS 2009:10. Nämnden bedöms därför inte heller kunna följa upp någon plan för ett övergripande systematiskt kvalitetsarbete och delvis saknas rutiner och riktlinjer för ett systematiskt kvalitetsarbete. Ambulanssjukvården bedöms delvis vara effektiv, detta med hänvisning till att styrningen av dess resurser övervägande sker av SOS Alarm. Vidare bedöms ambulanssjukvårdspersonalen ha rätt kompetens för att göra bedömningar och prioriteringar men det bör finnas ytterligare utrymme för ytterligare kompetensutveckling.

Arbetsmiljöarbetet bedöms vara prioriterat inom ambulansenheterna och intervjuade medarbetare är i stort nöjda med arbetsmiljön. Det finns rutiner och riktlinjer för ett systematiskt arbetsmiljöarbete, dessa konstateras dock inte vara tillräckligt implementerade inom ambulansenheterna vilket försvårar ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi hälso- och sjukvårdsnämnden följande:

- Att upprätta en övergripande plan för ambulanssjukvården enligt SOSFS 2009:10. Särskild vikt bör läggas vid att ange en politisk ambition med mål för ambulanssjukvården samt skapa en samsyn för ambulanssjukvården i regionen.
- Att säkerställa att regionens riktlinjer och rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete implementeras i verksamheten.
- Att undersöka om/hur alarmering av ambulansen kan utvecklas i syfte att säkerställa kvaliteten i vårdkedjan.

Granskning av styrning av patientflöden, inklusive samverkan mellan vårdnivåer, avseende patienter som söker akutvård

Bakgrund

Behovet av akutsjukvård är stort och tenderar att öka, inte minst bland äldre. Att patienter, som söker vård akut, slussas till rätt vårdnivå är angeläget för att resurserna ska utnyttjas effektivt.

Revisorerna i Region Örebro län har under 2017 och 2018 genomfört ett antal studiebesök på akutmottagningarna i regionen, jourmottagningen i Örebro och även haft besök av företrädare från psykiatriakuten. Vid dessa besök har behovet av nära samverkan med primärvården betonats. Revisorerna har även haft en dialog med hälso- och sjukvårdsdirektören för att diskutera akutmottagningarnas och jourmottagningarnas verksamhet.

Som ett resultat av en granskning från 2010 (Akutbesök – vårdens effektivitet) gav hälso- och sjukvårdsdirektören ett utredningsuppdrag. I direktivet framgick att en helhetssyn på länet, olika vårdgivare och vårdnivåer skulle fokuseras liksom akutsjukvårdens process i sin helhet. Utredningen la fram ett förslag om en verksamhetsidé om ett Akutcentrum. I rapporten (Akutbesök – ett uppdrag om vårdens effektivitet, 2011-09-15) framgår bl a att idén om akutcentrum bygger på att samtliga specialiteter inom sjukhus och primärvård samverkar och att förhållningssätt och arbetsfördelning tar sin utgångspunkt i överenskomna och konkreta processbeskrivningar utifrån patientens fokus.

Revisorerna har utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt det vara väsentligt att granska regionstyrelsens arbete med styrning av akuta patientflöden inom somatiken, inklusive samverkan mellan vårdnivåer i detta avseende.

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga: *Har hälso- och sjukvårdsnämnden en tillräcklig styrning av akuta patientflöden, inklusive samverkan mellan vårdnivåer, i syfte att säkerställa vård på rätt nivå?*

Resultat

Vi bedömer att hälso- och sjukvårdsnämnden delvis har en tillräcklig styrning av akuta patientflöden, inklusive samverkan mellan vårdnivåer, i syfte att säkerställa vård på rätt nivå.

För samtliga kontrollmål som granskningen utgått ifrån finns det exempel på organisation för samverkan och bemanning, ansvar och gränssnitt, arbetssätt och tillgänglighetsmål. Vi bedömer att det finns en samsyn kring att det finns patienter på akutmottagningarna som borde sökt till en annan vårdnivå men att det i tillräcklig utsträckning saknas ett gemensamt synsätt och strategi kring hur dessa patienter ska styras rätt vårdnivå. Vi bedömer att uppföljning kan göras med tydligare systematik.

Det finns skillnader mellan närsjukvårdsområdena vilka framförallt bedöms bero på faktiska skillnader i uppdrag och förutsättningar. För närsjukvårdsområde Örebro och dess uppdrag och förutsättningar, är det viktigt att effekt och konsekvens av tidigare, och i närtid beslutade, utredningsuppdrag tydliggörs ur ett styrningsperspektiv.

Begreppet akut är centralt men inte alltid väldefinierat i svensk sjukvård. Begreppet kan sägas ha två innebörder. Den ena som fokuserar på brådskegrad utifrån patientens medicinska tillstånd och den andra, den administrativa innebörden som fokuserar den vård som inte är planerad. Distinktionen mellan de två begreppen är inte gjord inom ramen för denna granskning men kan vara värd att ha med sig i de fortsatta diskussionerna kring styrning av akuta patientflöden i syfte att säkerställa vård på rätt nivå.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi följande:

- Att en gemensam målbild och konkreta processbeskrivningar tas fram för hur akutsjukvården, ur ett samlat regionperspektiv, ska fungera.
- Att involvera såväl närsjukvårdsområdena som länsverksamhetsområden i detta arbete då akutsjukvården involverar alla delar av hälso- och sjukvårdsorganisationen.

- Att säkerställa att verksamhetsföreträdare för journalcentralsverksamheten involveras i hälso- och sjukvårdsnämndens uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa en förstärkt journalcentralsverksamhet i anslutning till akutverksamheten vid Universitetssjukhuset Örebro.
- Att säkerställa ett gemensamt regionalt perspektiv på hur regionens jourmottagningar ska användas.
- Att säkerställa spridning av goda exempel på arbetssätt som finns i de olika närsjukvårdsområdena.

Granskning av användning av statliga medel för regionalt tillväxtarbete

Bakgrund

Region Örebro har ett samlat regionalt utvecklingsansvar. Av 7 § i Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete framgår att den som har det regionala utvecklingsansvaret ska:

1. utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling (regional utvecklingsstrategi) och samordna insatser för att genomföra strategin,
2. besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete, och
3. följa upp, låta utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbete till regeringen.

Region Örebro beslutar årligen om statligt medel för regionalt tillväxtarbete i form av såväl företagsstöd som utvecklingsprojekt, sk 1:1-medel. De statliga medlen ska bidra till att förverkliga såväl den nationella som regionala tillväxtpolitiken, där den regionala uttrycks i den regionala utvecklingsstrategin, Tillväxt och utveckling i Örebro län (antagen 2018). För att medlen ska användas på ett ändamålsenligt sätt förutsätts bland annat att stödsökande har kännedom om dem, att medlen beviljas projekt som tydligt bidrar till regional utveckling samt att regionen har kunskap om vilka resultat medlen omsätts till. Hur medlen används ska återrapporteras till Näringsdepartementet. Därutöver behöver berednings- och beslutsprocessen vad gäller medlens användning vara transparent och tydlig. Det är Regionala tillväxtnämnden som i sitt reglemente har ansvar för att beslut om användningen av de statliga 1:1 medlen för regional tillväxt. Detta ska dock ske enligt Regionstyrelsens beslut om riktlinjer i frågan.

Revisorerna har utifrån väsentlighet och risk funnit det relevant att genomföra en granskning inom området regional utveckling och då göra en fördjupning kring punkt 2 i det regionala utvecklingsansvaret, dvs. regionens arbete med att besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete.

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga: *Är regionstyrelsens och den regionala tillväxtnämndens arbete med att besluta om användningen av statliga medel för regionalt tillväxtarbete ändamålsenligt?*

Resultat

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsens och den regionala tillväxtnämndens arbete med att besluta om användningen av statliga medel för regionalt tillväxtarbete inte är helt ändamålsenligt.

Vi bedömer att det på regionens hemsida finns information om hur ansökan om medel går till samt vilka prioriteringar som föreligger. Det råder dock oklarhet kring huruvida prioriteringarna rangordnas eller inte.

Det finns en tydlig organisation för arbetet och det pågår ett arbete med att ta fram arbets-sätt, vilket vi bedömer ytterligare förstärker organisationsstrukturen och bidrar till en ökad kännedom inom organisationen.

Vår analys av projektportföljen visar att det finns en spridning mellan utvecklingsstrategins olika målområden. Vi ser det som positivt att det pågår ett internt arbete med att se över och kartlägga vilka projektägare som regionen har, och eventuellt saknar.

Genom löpande rapportering erhåller regionen information om hur projekten använder beviljat projektmedel. Genom den organisation som har valts, så undviks till viss del risken att tjänstepersonerna granskar "sitt eget arbete". Det finns däremot en osäkerhet huruvida kontroller av regionens processer har genomförts och om det är något som har inkluderats i internkontrollplaner.

Det finns en svårighet i att följa upp och utvärdera regionala utvecklingsåtgärder, men genom att slutrapporter förmedlas vidare till berört sakområde och genom de samlade rapporter som skapas över avslutade projekt sker en resultatuppföljning av de projekt som beviljats medel.

En ny regional utvecklingsstrategi har beslutats vilket föregåtts av ett omfattande förankringsarbete, bl.a. genom två remissrundor. Förändringar har vidtagits vad gäller den regionala samverkansstrukturen. Samverkan sker på såväl politisk nivå som på tjänstemannanivå.

Utifrån granskningens resultat lämnar vi följande rekommendationer:

- Att regionala tillväxtnämnden säkerställer att det pågående arbetet med att ta fram ett dokumenterat arbetssätt för berednings- och beslutsprocessen slutförs och förmedlas ut i organisationen.
- Att regionala tillväxtnämnden reviderar/ser över inriktningsbeslutet så att det överensstämmer med hur regionen ser på, och arbetar med, sina prioriteringar kopplat till 1:1 medel.
- Att en utvärdering av nivån på rapporteringskrav genomförs där eventuella relevanta lärdomar och erfarenheter från andra regioner vägs in.

Granskning av anskaffning av medicinteknisk utrustning

Bakgrund

Medicinteknisk utrustning utgör en betydande del av de ekonomiska investeringarna inom hälso- och sjukvården. Införandet av ny teknik och processer såsom automatisering, artificiell intelligens och sakernas internet medför många nya möjligheter, men även risker. Här finns en potential att förbättra det kliniska arbetet och patientsäkerheten. Teknik är att betrakta som medicinteknisk produkt om den används för att bl.a. påvisa, förebygga, övervaka behandla eller lindra en sjukdom eller en funktionsnedsättning enligt Lag (1993:584) om medicintekniska produkter och är föremål för CE-märkning. En medicinteknisk produkt omfattar såväl fysiska produkter som mjukvaror. Vårdgivaren har enligt Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2008:1) om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården ansvar för att det finns ett ledningssystem och att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete. Vidare kan vårdgivaren ge en verksamhetschef i uppdrag att ansvara för att "endast säkra och medicinskt ändamålsenliga medicintekniska produkter och, till dessa, anslutna informationssystem används på patienter" (3 kap. 6§).

Anskaffning av ny teknik är komplicerad då utvecklingen är snabb och det är svårt att framtidssäkra investeringarna. Det är viktigt att kartlägga behoven som ligger till grund för inve-

steringen utifrån kliniska krav och hälsoekonomi eller nyttoeffekt. Traditionellt har det varit en utmaning att visa värdet och effekten av investeringarna. Införandet är ett område som erfarenhetsmässigt skapat stora problem för många projekt. För att ny teknik och digitalisering ska skapa maximal nytta krävs ofta nya arbetssätt och processer.

Revisorerna har i sin bedömning av väsentlighet och risk beslutat att granska regionens arbete med anskaffning av medicinskteknisk utrustning.

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga: *Är resgionstyrelsens arbete med anskaffning av medicinteknisk utrustning ändamålsenligt?*

Resultat

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsen delvis har säkerställt att arbetet med anskaffning av medicinteknisk utrustning är ändamålsenligt.

I granskningen framkommer att det finns styrande dokument kopplade till samtliga av regionens investeringar och att det finns en kvalitetshandbok som ger riktlinjer och beskriver processer och ansvarsfördelning som anskaffning av medicintekniska produkter omfattas av. Vi noterar att det inte finns någon längre investeringsplan (5-10 år) för anskaffning av medicinteknisk utrustning på regionövergripande nivå.

Det finns en investeringsprocess som ger goda förutsättningar för verksamheternas sammanställning av investeringsbehov och efterföljande prioritering. Vi anser att överflyttning av upphandlingar från ett år till ett annat, oavsett orsak, riskerar att upphandlingar hamnar i otakt med investeringsplanen särskilt när det sker i den omfattning som beskrivits i intervjuer. Därtill menar vi att det är betydelsefullt att beakta och genomföra konsekvensanalyser.

Vi bedömer att investeringsverktyget ESKIL skapar möjligheter och förutsättningar för att rätt process följs för investeringar. Genom att Medicinsk teknik håller ihop hela anskaffningsprocessen inklusive upphandling minskar risken för avvikelser från beslutade processer och riktlinjer. Vi noterar att det inte genomförs några systematiska uppföljningar av genomförda upphandlingar eller avtalstrohet.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi Regionstyrelsen följande:

- Att säkerställa att det finns underlag för beslut om flyttade upphandlingar inom medicinteknisk utrustning och att de föregås av en konsekvensanalys.
- Att säkerställa ett tydligt ansvar för uppföljning av inköp av medicinteknisk utrustning.
- Att skyndsamt initiera ett arbete om en investeringsplan för anskaffning av medicinteknisk utrustning som inkluderar en längre tidsperiod än tre år.
- Att tillse att hälsoekonomiska analyser genomförs där det är möjligt.

Granskning av löpande internkontroll i administrativa rutiner

Bakgrund

På uppdrag av regionens revisorer har PwC granskat den interna kontrollen i ett antal administrativa system och rutiner. Syftet med granskningen är att ge svar på om regionstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll. Tillförlitligheten och säkerheten i några administrativa rutiner skall bedömas.

Årets granskning har omfattat uppföljning av områden där brister noterats tidigare år. De områden som har följts upp är: utbetalningar avseende utomlänsvård, arvoden till förtroendevalda, hantering av bisysslor, kostnader för inhyrd personal och hantering av leverantörsregister.

Resultat

Vår sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen vidtagit många åtgärder med anledning av de brister som noterats tidigare år, vilket bedöms som positivt. Dock återstår brister i ett antal granskade områden.

Den interna kontrollen kan därmed endast bedömas som tillräcklig i ett av fem granskade områden.

Följande iakttagelser har gjorts:

- Uppföljningen avseende utbetalningar av utomlänsvård visade att inga stickprovskontroller genomförts under 2019. Arbetet med ny rutinbeskrivning och värdeflödesanalys är inte helt slutfört ännu, men planeras att slutföras under våren 2020. Vid beställningsattest sker fortfarande ingen prisgranskning. Vi bedömer därmed att tillräckliga åtgärder ännu inte fullt ut vidtagits och att den interna kontrollen därmed inte är helt tillräcklig.
- Uppföljningen avseende arvoden och ersättningar till förtroendevalda visade att samtliga rekommendationer som lämnades i den tidigare granskningen kvarstår.
- Resultatet av uppföljning avseende hantering av bisysslor visade på att ett antal åtgärder hade vidtagits med anledning av tidigare noterade brister. Vi ser positivt på de åtgärder som vidtagits men bedömer att det återstår ett arbete med att följa upp att de nya riktlinjerna för anmälan av bisyssla följs. Den interna kontrollen bedöms därmed endast som delvis tillräcklig.
- I uppföljningen av ersättning till inhyrd personal noteras att det både inom primärvård och psykiatri har genomförts stickprovsmässiga kontroller avseende fakturor från hyrläkare/bemanningsföretag. Kontrollerna har genomförts enligt gällande rutiner och har dokumenterats. Utfallet av stickproven visar, likt 2018, på brister i leverantörernas fakturering och åtgärder har vidtagits med anledning av detta. Utifrån noterade brister i utfallet i regionens egna stickprov kan dock inte internkontrollen bedömas som mer än delvis tillräcklig.
- I uppföljningen av regionens hantering av leverantörsregister noteras att många åtgärder har vidtagits sedan föregående granskning och dessa bedöms som tillräckliga.

Vi förutsätter att regionstyrelsen tillsammans med ansvariga nämnder vidtar tillräckliga åtgärder för att komma tillrätta med noterade brister. Vissa av bristerna har påtalats under flera år och vi bedömer det som angeläget att dessa åtgärdas under 2020.

Revisionsberättelse för Region Örebro län

Vi, av fullmäktige valda revisorer i Region Örebro län, har granskat regionens styrelse och nämnders verksamhet och genom utsedda lekmannarevisorer i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länsteatern i Örebro AB, Länsmusiken i Örebro AB, Örebro Läns Flygplats AB, Scantec AB och Länstrafiken Örebro AB.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsd i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning samt gett det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogad bilaga "De sakkunnigas rapporter i sammandrag".

Vi bedömer att den finansiella måluppfyllelsen är tillräcklig då tre av fyra finansiella mål inom ramen för god ekonomisk hushållning uppnås 2019. Underskotten i verksamheterna har ökat jämfört med föregående år. De ekonomiska utmaningar som finns kräver ett fortsatt starkt fokus på ekonomin för att en ekonomi i balans skall uppnås. Vikten av att fullmäktiges budget hålls, kan inte nog betonas ur ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse inom ramen för god ekonomisk hushållning som god utifrån återrapporteringen i årsredovisningen. Av de totalt 38 inriktningsmålen avser 34 mål för verksamheten. Av redovisningen framgår att 33 mål uppfylls varav 25 fullt ut.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Region Örebro län i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig med undantag för den gemensamma varuförsörjningsnämnden där stora brister noterats i samband med implementering av nytt avtal med tredjepartsdistributör av förbrukningsartiklar. Den bristande interna kontrollen har medfört störningar i verksamheten.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen till största delen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi riktar anmärkning mot den gemensamma varuförsörjningsnämnden för bristande intern kontroll kopplat till implementeringsfasen i samband med byte av tredjepartsdistributör.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och gemensamma nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att regionens årsredovisning för 2019 godkänns.

Örebro 2020-05-13

Sara Dickson

Anders Larsson

Gunilla Carlsson

Annica Blomgren

Larz Lundberg

Lena Jansson

Kerstin Nilsson

Sven Landh

Nils Gunnarsson

Region Örebro län

Till revisionsberättelsen hör följande bilagor:

Revisorernas redogörelse, Revisorernas verksamhetsberättelse samt De sakkunnigas rapporter i sammandrag. Granskningsrapporter från lekmanne revisorn/-erna i Region Örebro Läns Förvaltningsbolag AB, Länsgården Fastigheter AB med dotterbolag, Länstrafiken Örebro AB, Örebro läns flygplats AB, Scantec AB, Länsteatern i Örebro AB och Länsmusiken i Örebro AB.

Till regionstyrelsen för kännedom
Regionfullmäktige för kännedom

Granskning av varuförsörjningsnämnden - upphandling och byte av tredjepartsleverantör av förbrukningsmaterial

Varuförsörjningsnämnden (VFN) är en gemensam nämnd för regionerna Dalarna, Västmanland, Sörmland, Uppsala och Örebro län med syfte att förse vården och tandvården med förbrukningsartiklar av engångskaraktär. Det sker genom upphandlingar och inköp, men även genom lagerhållning och distribution via en tredjepartsdistributör. VFN ingår i Region Uppsalas organisation. Region Uppsalas revisorer ansvarar tillsammans med övriga regioners revisorer för revisionen av VFN. Under 2019 har Region Uppsalas revisorer initierat en granskning av VFNs arbete med upphandling och byte av tredjepartsleverantör för förbrukningsvaror.

Revisorerna i Region Örebro län har i sin ansvarsprovning för verksamhetsåret 2019 att pröva om varuförsörjningsnämndens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Den granskning som EY genomfört pekar på ett antal brister. Av de sju iakttagelser som presenteras i EY's rapport har enligt vår bedömning de tre första koppling till upphandlingen som genomfördes under 2017 och 2018, år där redan ansvarsprovning skett. Restande fyra har bäring på implementeringen av tredjepartsleverantör av förbrukningsvaror som genomfördes under år 2019 och som därmed ska beaktas i årets ansvarsprovning.

Vår bedömning, baserad på den rapport EY presenterat är att många av de brister som uppkom i samband med leverantörbytet var en konsekvens av en bristfällig upphandling. Det kan enligt vår bedömning ha bidragit till de problem vid implementeringen som senare uppkom och kan därmed ha varit svåra för nämnden att påverka. Granskningen visar dock på brister i implementeringen med bristfälliga riskanalyser samt otillräckliga kontroller av information från leverantören. Baserat på de underlag vi har tagit del av är vår bedömning att en anmärkning bör riktas mot nämnden för bristande styrning och intern kontroll av verksamheten i implementeringsfasen.

För regionens revisorer

Sara Dicksen
Ordförande

Anders Larsson
vice ordförande

Från: [Tiedermann Niklas, Regionkansliet Planering och administration](#)
Till: [Barsom Behcet, Regionråd KD Politisk ledning majoritet; Gunnarsson Mats, Oppositionsråd MP Politisk ledning opposition](#)
Kopia: [Berglund Kristina, Regionkansliet Nämndsadministration; Svahn Andreas, Regionstyrelsens ordförande S Politisk ledning majoritet; Simonsson Rickard, Regionkansliet](#)
Ärende: Möjlighet att inkomma med förklaring
Datum: den 9 juni 2020 07:58:04
Bilagor: [Revisionsberättelse för Region Örebro län.pdf](#)
[Missiv VFN.pdf](#)

Hej!

Jag skickar detta mail på uppdrag av ordföranden i fullmäktige:

Fullmäktiges revisorer har i revisionsberättelsen för 2019 för Region Örebro län 2019, framfört anmärkning mot den gemensamma varuförsörjningsnämnden. Se bilagor. Fullmäktige kommer vid sammanträdet den 17 juni 2020 att behandla revisionsberättelsen och frågan om ansvarsfrihet för förtroendevalda i nämnder och styrelse.

Om en anmärkning har framförts ska fullmäktige enligt vad som framgår av 5 kap 32 § kommunallagen inhämta förklaring från de ansvariga, innan revisionsberättelsen behandlas. Revisionsberättelsen och era eventuella förklaringar ligger sedan till grund för fullmäktiges beslut i frågan om ansvarsfrihet.

Ni ges därför tillfälle att skriftligen inkomma med sådan förklaring. Förklaringen bör om möjligt ha inkommit till fullmäktiges sekreterare, niklas.tiedermann@regionorebrolan.se, senast fredagen den 12 juni 2020. Han ser sedan till att förklaringen görs tillgänglig för fullmäktiges ledamöter inför fullmäktiges sammanträde den 17 juni 2020.

(Kristina: Lägg in detta mail i ärendet i Platina, tack!)

Vänligen

Niklas Tiedermann

Kanslichef, chef för staben för administration, juridik och säkerhet
Jur kand
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
Besöksadress: Eklundavägen 2
Region Örebro län
Tfn: 019-602 74 53, 070-240 93 15
Tfn vx: 019-602 70 00
E-post: niklas.tiedermann@regionorebrolan.se
www.regionorebrolan.se

Till regionfullmäktige i Region Örebro län angående frågan om ansvarsfrihet i samband med behandling av årsredovisning för 2019.

Vi har tagit del av revisionsberättelsen för 2019 för Region Örebro län, och den anmärkning som däri riktas mot oss.

Fullmäktiges ordförande har mot bakgrund reglerna i kommunallagen givit oss tillfälle att inkomma med förklaring.

Vi vill framhålla följande.

Varuförsörjningsfrågorna är mycket viktiga för en organisation som Region Örebro län. Vi har därför tagit våra respektive uppdrag i den gemensamma varuförsörjningsnämnden på det allvar som frågorna förtjänar. Vi tillträdde våra uppdrag efter det att den aktuella upphandlingen hade beslutats och genomförts och hade att tillsammans med övriga förtroendevalda implementera upphandlingen.

Med den klokskap som följer av att kunna betrakta en händelse i efterhand ser vi nu, vad vi inte förmådde se då, nämligen att det finns sådant i implementeringsfasen som hade kunnat göras på annat sätt och därför antagligen lett till andra följder. Vi vill dock framhålla att varuförsörjningsnämnden tillsammans med regionerna, när problemen uppstod, gjorde vad den kunde för att på olika sätt säkerställa leverans av varor till regionerna. Vi vill också nämna den "Utredning om händelser kring varuförsörjning" som har gjorts på initiativ av regiondirektörerna i de samverkande regionerna. I utredningen framförs slutsatser som överensstämmer med det som sägs ovan i detta stycke.

Örebro den 11 juni 2020

Behcet Barsom
Ordförande i den gemensamma
varuförsörjningsnämnden

Mats Gunnarsson
Ersättare i den gemensamma
varuförsörjningsnämnden

13

Årsredovisning 2019 och
budget 2021 för
Kommunalförbundet
Avancerad Strålbehandling
20RS4094

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Ingrid Domberg

Sammanträdesdatum
2020-06-17

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4094

Organ
Regionfullmäktige

Årsredovisning 2019 och budget 2021 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandlings årsredovisning för 2019,

att bevilja ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma för verksamhetsåret 2019 samt

att godkänna verksamhetsplan med budget för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling för år 2021 samt plan för ekonomi 2022-2023.

Sammanfattning

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) har tagit fram en årsredovisning för 2019 samt en verksamhetsplan med budgetram för 2021 samt plan för ekonomi 2022-2023 för behandling av samtliga medlemsregioner, däribland Region Örebro län.

Ärendebeskrivning

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) har tagit fram en årsredovisning för 2019 samt en verksamhetsplan med budgetram för 2021 samt plan för ekonomi 2022-2023 för behandling av samtliga medlemsregioner, däribland Region Örebro län.

Det ekonomiska resultatet för 2019 är ett underskott på -1 mnkr jämfört med ett budgeterat resultat på 3 mnkr. Det sammanlagda underskottet mot balanskravet är därmed -138 mnkr vilket inte beräknas kunna återställas inom tre år. Även det egna kapitalet är negativt, -126 mnkr. Verksamheten har varit i drift i fyra år och kapaciteten är betydligt högre än produktionen under 2019. Antalet

behandlingsfraktioner blev 7.699 under året mot budgeterade 9.000. Antalet remitterade patienter är fortfarande lägre än planerat och budgeterat.

Revisorerna har därför i sin berättelse skrivit att åtgärder måste vidtas för att nå produktionsmålen i syfte att förbättra förbundets ekonomiska resultat och ställning. Revisorerna menar också att den interna kontrollen inte varit helt tillräcklig och att det är viktigt att åtgärder nu vidtas för att förstärka den interna kontrollen. De bedömer dock att direktionen i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling under 2019 i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. De tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

En stor del av patienterna på Skandionkliniken är barn. De vårdkvalitetsförbättringar som verksamheten innebär har därför en direkt positiv effekt utifrån ett barnperspektiv. Ärendet har inga direkta konsekvenser för miljö- eller jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Det ekonomiska resultatet 2019 är ett underskott på 1 miljon kronor, vilket innebär en förbättring med 47 miljoner kronor mot föregående år. Resultatförbättringen är en följd av den justerade finansieringsmodellen från 2019 där regionernas abonnemangsavgift höjdes från 50% till 70%. Det samlade egna kapitalet är negativt, - 126 miljoner kronor, vid årets utgång och kommer inte att kunna återställas inom tre år, varför synnerliga skäl åberopas. Planen är att senast 2027 ska det negativa egna kapitalet vara återställt.

Uppföljning

KAS verksamhetsplan med budget följs upp i kommande årsredovisning.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-06-17

Årsredovisning och revisionsberättelse för 2019

Missiv verksamhetsplan 2021

Verksamhetsplan med budgetram för 2021 samt plan för ekonomi 2022-2023

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Ingrid Domberg

Sammanträdesdatum
2020-06-17

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4094

Skickas till:

Från: [Ellinor Fasth](#)
Till: [Region Skåne](#); [Region Stockholm](#); [Region Uppsala](#); [Region Västerbotten](#); [Region Örebro län](#); [Region Östergötland](#); [Västra götalandetsregionen](#)
Kopia: [Jörgen Striem](#)
Ärende: Handlingar till kommunfullmäktige för beslut - Kommunalförbundet avancerad strålbehandling
Årsredovisning 2019
Datum: den 7 april 2020 11:15:21
Bilagor: [Revisionsberättelse KAS 2019 signerad.pdf](#)
[Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325 sign.pdf](#)
[Missiv årsredovisning 2019 - undertecknat.pdf](#)

Hej,

Bifogat finns Årsredovisning 2019 och revisionsberättelsen för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling.

För beslut i fullmäktige.

Med vänliga hälsningar
Ellinor

~~~~~

Ellinor Fasth
Kanslisekreterare
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Skandionkliniken
von Kraemers allé 26
752 37 Uppsala
Tel: +46(0)18 4958002
ellinor.fasth@skandion.se

**Kommunalförbundet
Avancerad Strålbehandling
Revisorerna**

Till Fullmäktige i
Region Uppsala
Region Östergötland
Region Skåne
Region Stockholm
Region Västerbotten
Västra Götalandsregionen
Region Örebro län

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2019

Vi har granskat den verksamhet som bedrivits i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (organisationsnummer 222000-2097) av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Det ekonomiska resultatet för 2019 är ett underskott på -1 mnkr jämfört med ett budgeterat resultat på 3 mnkr. Det sammanlagda underskottet mot balanskravet är därmed -138 mnkr vilket inte beräknas kunna återställas inom tre år. Även det egna kapitalet är negativt, -126 mnkr. Verksamheten har varit i drift i fyra år och kapaciteten är betydligt högre än produktionen under 2019. Antalet behandlingsfraktioner blev 7.699 under året mot budgeterade 9.000. Antalet remitterade patienter är fortfarande lägre än planerat och budgeterat. Det är viktigt att uppnå en bättre balans mellan planerad och verklig verksamhet och att ekonomin anpassas efter detta.

Revisorerna har under flera år konstaterat att den interna kontrollen inte varit helt tillräcklig. Det är viktigt att åtgärder nu vidtas för att förstärka den interna kontrollen.

Vi bedömer att direktionen i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling under 2019 i huvudsak bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll inte varit helt tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Uppsala den 3 april 2020

Anders Toll

Cecilia Forss

Jan-Erik Nyberg

Bilagor

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

~~Granskning av delårsrapport per den 30 juni 2019~~

~~Granskning av bokslut och årsredovisning per 2019-12-31~~

Dokumentet är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Undertecknarens identitet är registrerad och listad här nedan.

“Med min signatur bekräftar jag innehållet i ovanstående dokument.”

Serienummer: VUxiY463KzhKtLJEb3nYSQ

ANDERS TOLL

IP: 148.64.9.87
06-04-2020 21:04

Serienummer: 1U0WRIOyKr9Hq6Eori+ZBg

Cecilia Wallgren Forss

IP: 78.73.127.214
06-04-2020 09:53

Serienummer: 6AVV6eQlv8t2aDvA7k/d5A

Fride Jan-Eric Nyberg

IP: 85.226.138.188
06-04-2020 10:02

Detta dokument är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering. Certifikat i detta dokument är säkra och validerade med hjälp av de matematiska hashfunktionerna i originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och har en tidsstämpel med ett certifikat från en pålitlig tredje part. Alla kryptografiska signeringscertifikat är inbäddade i PDF-filen och kan användas för godkännande i framtiden.

Hur man verifierar att dokumentet är i original

Detta dokument är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader ser du att det är certifierat i Visma Addos signeringstjänst. Detta garanterar att innehållet i dokumentet är oförändrat.

Du kan verifiera de kryptografiska signeringscertifikaten i dokumentet med Visma Addos validator på denna webbsida
<https://vismaaddo.net/WebAdmin/#/NemIdValidation>

Utöver detta dokument kan ett eller flera dokument och bilagor höra till försändelsen.
Alla dokument i försändelsen är listade nedan. I händelseloggen
står alla åtgärder som relaterar till signeringen av dokumentet.

Dokument i försändelsen

Detta dokument

Revisionsberättelse KAS 2019.pdf

Ovanstående dokument och bilagor som lämnats in i signerad form har skickats till alla parter via e-post eller en nedladdningslänk. Undertecknaden är ansvarig för nedladdning och säker lagring av dokument och bilagor.

Ladda ner dokument

Om du som undertecknare har fått en länk där du kan ladda ner dokumenten kommer den att vara giltig i upp till 14 dagar efter mottagande. Därefter kommer dokumenten att raderas från Visma Addo.

Händelselogg för dokument

Händelselogg för dokumentet

2020-04-06 08:21 Underskriftsprocessen har startat
2020-04-06 08:21 Underskriftsprocessen har startat
2020-04-06 08:21 Underskriftsprocessen har startat
2020-04-06 08:21 En avisering har skickats till Anders Toll (toll_anders@lilly.com)
2020-04-06 08:21 En avisering har skickats till Cecilia Forss (forss.moderat@telia.com)
2020-04-06 08:21 En avisering har skickats till Jan-Erik Nyberg (janerik.nyberg41@gmail.com)
2020-04-06 09:52 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Cecilia Forss
2020-04-06 09:53 Cecilia Wallgren Forss har signerat dokumentet Revisionsberättelse KAS 2019.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: 1U0WRL0yKr9Hq6Eori+ZBg)
2020-04-06 09:53 Alla dokument har undertecknats av Cecilia Forss
2020-04-06 10:01 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Jan-Erik Nyberg
2020-04-06 10:02 Frida Jan-Erik Nyberg har signerat dokumentet Revisionsberättelse KAS 2019.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: 6AVV6eQlv8t2aDvA7k/d5A)
2020-04-06 21:04 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Anders Toll
2020-04-06 21:04 ANDERS TOLL har signerat dokumentet Revisionsberättelse KAS 2019.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: VUxiY463KzhKtLJEb3nYSQ)
2020-04-06 21:05 Alla dokument har undertecknats av Anders Toll
2020-04-07 09:04 Alla dokument har undertecknats av Jan-Erik Nyberg
2020-04-07 09:04 Document distribution message sent to Anders Toll using E-mail
2020-04-07 09:04 Document distribution message sent to Jan-Erik Nyberg using E-mail
2020-04-07 09:04 Document distribution message sent to Cecilia Forss using E-mail

Visma Addo

Visma Consulting • Nørgaardsvej 32 • 2800 Kgs. Lyngby • Denmark
addo@visma.com • www.visma.dk/addo

Årsredovisning 2019

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Organisationsnummer 222000-2097

Innehåll

Sammanfattning av verksamhetsåret.....	3
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling.....	3
Förvaltningsberättelse 2019	4
Översikt över verksamhetens utveckling	4
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	4
Resultat Skandionkliniken	4
Resultat Hotel von Kraemer.....	5
Pensionsförpliktelse	5
Balanskravsutredning	5
Händelser av väsentlig betydelse	5
Väsentliga personalförhållanden.....	6
Medarbetare anställda vid Skandionkliniken.....	6
Medarbetare anställda vid Hotel von Kraemer	8
God ekonomisk hushållning.....	9
Verksamhetens mål och måluppfyllelse.....	9
Sammanfattande vårdproduktionsdata för Skandionkliniken 2018-2019.....	9
Forskning och utveckling.....	10
Resultaträkning	12
Balansräkning.....	12
Kassaflödesanalys	13
Noter.....	13
Redovisningsprinciper.....	15
Bilaga 1	16
Verksamhetens mål och måluppfyllelse.....	16
Bilaga 2	22
Organisation 31 december 2019.....	22
Direktion 2019-2022	22
Förtroendevalda revisorer 2019-2022	23
Styrgrupp nationell protonterapi	23
Ledningsgrupp	23
Bilaga 3	24
Patientstatistik	24

Sammanfattning av verksamhetsåret

2019 var Skandionklinikens fjärde hela verksamhetsår med klinisk drift. Hotel von Kraemer öppnade 2014. Båda verksamheterna befinner sig i ett fortsatt utvecklingskede.

Året präglades av ett stabilt tillflöde av nya patienter på samma nivå som 2018 (2018 års data inom parentes). Tumörer i centrala nervsystemet och barncancer är de vanligaste behandlingsorsakerna. Antalet behandlade patienter var 268 (272), varav 239 svenska (232). Antalet utförda fraktioner (behandlingar) var 7 699 (7 743). Verksamheten uppnådde inte den förväntade ökningen. Ett danskt protonterapicentrum startade 2019, vilket fått till följd att inga danska patienter behandlats sedan andra kvartalet 2019.

Under 2019 har tre nya forskningsstudier startats. Totalt har 337 patienter inkluderats i kliniska studier sedan starten 2015 och 452 patienter i omvårdnadsstudier.

Antalet anställda vid Skandionkliniken var 31 december 47 (45) medarbetare, varav 44 tillsvidareanställda. Systemet med distribuerad kompetens och rotationstjänstgöring är en styrka för svensk protonterapi, samtidigt som modellen är sårbar. Den är under fortsatt utveckling.

Skandionkliniken redovisar ett underskott på -0,7 mnkr (-44,5 mnkr), vilket innebär en budgetavvikelse på -3,9 mnkr (-44,5 mnkr). Huvudorsaker är uteblivna intäkter för fraktioner, ökade avskrivningskostnader, utredningar inför ett eventuellt köp av fastigheten, samt en utredning av Skandionklinikens IT-verksamhet. Resultatet förbättrades av att KPA justerade pensionskulden med 7 mnkr.

Antalet gäster vid Hotel von Kraemer ökade med 7,9 % till 9 507 (8 815). Antalet gästnätter med 14,2 % till 25 647 (22 467). Skandionklinikens patienter utgjorde 1,8 % av hotellets gäster, men 22,0 % av antalet gästnätter.

Antalet anställda vid Hotel von Kraemer var 31 december 44 (36) stycken varav 17 (15) tillsvidareanställda.

Hotel von Kraemers nettoomsättning ökade med 20,5 % till 25,7 mnkr (21,3 mnkr). Hotellet redovisar ett underskott på -0,2 mnkr (-2,4 mnkr). Resultatet försämrades av 750 tkr extra avsättning till KPA för pensioner.

Det samlade ekonomiska resultatet för KAS 2019 var -0,9 mnkr (-46,9 mnkr). Den främsta anledningen till det förbättrade resultatet är ett nytt samarbetsavtal med landets regioner. Det innebär att abonnemangskostnaden höjdes 2019 från 50 % till 70 % av Skandionklinikens budgeterade kostnader.

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) är ett förbund med förbundsledning. Medlemmar är de sju regionerna med universitetssjukhus.

Kommunalförbundets verksamhet består dels av Skandionkliniken som bedriver strålbehandling med protoner vid cancer, dels av Hotel von Kraemer. En styrgrupp för nationell protonterapi utgör beslutstöd för ledningen och Skandionkliniken, den består av ledamöter från samtliga universitetssjukhus. En bild över organisationsstrukturen, samt en förteckning över styrgruppens ledamöter, finns i bilaga 2.

Av förbundsordningen framgår att KAS ska:

- Driva en anläggning för avancerad strålbehandling med protoner.

- Skapa förutsättningar för optimal behandling, samt utveckling och utvärdering av behandlingen, till gagn för patienterna.
- Vara nationellt likvärdigt tillgänglig för alla patienter i Sverige oavsett bostadsort.
- I mån av kapacitet erbjuda utländska patienter vård.
- Bedriva verksamheten så att man nyttjar möjligheterna till att utföra diagnostik, behandlingsplanering, del av behandling och eftervård inom varje sjukvårdsregion (delat ansvar och distribuerad kompetens).
- Säkerställa att möjligheterna till forskning och utveckling tillvaratas.
- Svara för annan verksamhet som har ett naturligt samband med driften av anläggningen.

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) bildades 2006. Utgångspunkten var den behovsbild som definierats i en expertrapport 2003, den så kallade SPTC-rapporten (svenskt protonterapicentrum). Fastigheten började byggas 2011. Första patienterna behandlades i augusti 2015. Byggnaden ägs av Akademiska Hus. KAS hyresavtal löper på 25 år från och med 2015. I samma byggnad finns Hotel von Kraemer, med 83 rum och restaurang, främst för patienter och anhöriga under behandlingsperioderna. Hotellet erbjuder även rum och konferensmöjligheter till allmänheten. KAS driver Hotel von Kraemer i egen regi.

Förvaltningsberättelse 2019

Översikt över verksamhetens utveckling

Verksamheten för KAS har under 2019 huvudsakligen varit inriktad mot att utveckla Skandionkliniken och den nationella protonterapiprocessen, bredda behandlingsindikationerna och successivt öka behandlingsverksamheten. Under 2019 har KAS fortsatt arbetet med att verkställa direktionens uppdrag att utöka verksamheten och att ge jämlik vård. Den distribuerade kompetensen vid universitetssjukhusen och det distribuerade ansvaret syftar till att säkerställa protonterapiens ändamålsenlighet och utveckling. Den nationella styrgruppens beredande funktion, i kombination med återkommande nationella beslutsronder, skapar förutsättningar för ett nationellt ägarskap av verksamhetens innehåll och utveckling.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ett nytt samarbetsavtal med alla Sveriges regioner gäller från 2019. Den stora förändringen jämfört med tidigare avtal är att årsabonnetaget som debiteras regionerna har höjts från 50 % till 70 % av Skandionkliniken kostnadsbudget.

Nedan redovisas resultaten separat för KAS två verksamheter. I balans- och resultaträkning, samt kassaflödesanalys, redovisas KAS totalt.

Resultat Skandionkliniken

	Budget	Utfall	Avvikelse
Intäkter	192 272 tkr	185 454 tkr	-6 818 tkr
Kostnader	-189 081 tkr	-186 139 tkr	2 942 tkr
Resultat	3 191 tkr	-685 tkr	-3 876 tkr

Skandionkliniken redovisar en negativ avvikelse mot budget för 2019 på 3,9 mnkr. Avvikelsen beror främst på uteblivna fraktionsintäkter. När det gäller kostnaderna så redovisar Skandionkliniken ett mindre överskott, detta beroende på att KPA gjort en

justering av pensionsskulden med ca 7 mnkr. Dock har kliniken haft ökade avskrivningskostnader, kostnader för utredningar inför ett eventuellt köp av fastigheten och en utredning av klinikens IT-verksamhet, vilket i annat fall hade inneburit en negativ avvikelse på kostnadssidan.

Resultat Hotel von Kraemer

	Budget	Utfall	Avvikelse
Intäkter	21 647 tkr	25 207 tkr	3 560 tkr
Kostnader	-23 652 tkr	-25 397 tkr	-1 745 tkr
Resultat	-2 005 tkr	-190 tkr	1 815 tkr

Hotel von Kraemer redovisar en positiv avvikelse mot budget för 2019 på 1,8 mnkr. Resultatet påverkas framför allt av en ökad nettoomsättning, samt på kostnadssidan en 750 tkr extra avsättning till pensioner.

Pensionsförpliktelse

KAS har inte gjort några placeringar för pensionsförpliktelser, vilket innebär att avsättningar och ansvarsförbindelser för pensioner om 13 449 tkr (löneskatt om 24,26 % ingår i beloppet) har återlånats i verksamheten. Aktualiseringsgraden är 100 %. Pensionsskulden har dock minskat jämfört med föregående år. Detta beroende på att KPA gjort en justering då skulden på några medarbetare varit för högt beräknad.

Balanskravsutredning

Budgeten har under verksamhetens första år varit baserad på en alltför optimistisk plan för ökningen av antalet behandlingar (fraktioner). Det ackumulerade underskottet har därför blivit större än planerat. Under rådande omständigheter saknas förutsättningar för att infria kravet på att återställa det ekonomiska underskottet inom tre år, varför KAS hänvisar till synnerliga skäl. En justering har gjorts av det ackumulerade resultatet för överskottet 2015, efter återställande enligt balanskravet.

	2019	2018	2017	2016
Resultat	-875 tkr	-46 859 tkr	-52 255 tkr	-37 722 tkr
Ack resultat	-137 711 tkr	-136 836 tkr	-89 977 tkr	-37 722 tkr

KAS:s ekonomiska trygghet ska garanteras av medlemmarna till dess att intäkter för behandlingar täcker förbundets kostnader. Som ett första steg i att återställa det negativa kapitalet så höjdes regionernas abonnemangskostnad från 50 % till 70 % från 2019, vilket innebär en stor resultatförbättring. Senast 2027 ska det negativa egna kapitalet vara återställt.

Händelser av väsentlig betydelse

Skandionkliniken

- Avtalet med Norges fyra sjukvårdsregioner har förlängts ett år.
- Styrgruppen nationell protonterapi har tagit fram ett dokument för fortsatt kunskapsutveckling inom området protonstrålningsterapi.
- KAS har deltagit i arbetet med rapporten ”Svensk strålbehandling tappar mark – underlag för en nationell strategi för att stärka svensk strålbehandling” på uppdrag av chefsrådet i svensk onkologi.
- En kompetensförsörjningsplan har tagits fram.

- Skandionkliniken var värd för Nordic Collaborative Workshop for Particle Therapy som samlade nordisk expertis inom partikelterapi.
- KAS ledning har tagit fram ett förslag till enhetspris för kost och logi på Hotel von Kraemer för Skandionklinikens patienter. Syftet är att alla patienter ska få likadan ersättning oavsett vilken region som remitterat dem. Efter beredning i KAS direktion har förslaget gått vidare för behandling i hälso- och sjukvårdsregionernas samverkansnämnder.
- KAS har utrett möjligheterna att förvärva fastigheten från Akademiska Hus. Förhandlingar har förts, men de är inte avslutade.
- Fastighetens bygglov har överklagats. Ärendet hanteras av Akademiska Hus och Uppsala Kommun. KAS är inte direkt inblandat.
- Under året tog Skandionkliniken emot 32 studiebesök.
- 1 januari inleddes en ny fyraårig mandatperiod för direktionen och för revisorerna. Marie Morell tillträdde som direktionens ordförande och Peter Olofsson som vice ordförande. Förteckning över ledamöter och revisorer finns i bilaga 2.
- Förbundsdirektör Jörgen Striem tillträdde 1 oktober. Anders Sylvan, som under drygt ett år varit tillförordnad, avslutade sin anställning den sista november.

Hotel von Kraemer

- Ökad beläggning trots prishöjningar på konferens och restaurang.
- Fortsatt gott samarbete med Akademiska sjukhuset.
- Vällgörenhetsmiddag tillsammans med Ronald McDonald Hus i Uppsala som gav 270 tkr till organisationens verksamhet.
- Utveckling av digitalt arbetssätt med Office 365.

KAS är fortsatt part i ett antal rättsliga tvister som främst avser krav som gjorts gällande gentemot KAS med anledning av det avtal om drift av patienthotell som i samband med starten upphandlades, inklusive det hyresavtal som därefter tecknades mellan parterna. Vidare är KAS också part i en tvist till följd av anmärkningar som gjorts gällande gentemot KAS bevakning av fordringar avseende den tidigare drift-entreprenörens konkurs.

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare anställda vid Skandionkliniken

Per den 31 december 2019 var 44 tillsvidareanställda, varav 35 kvinnor och nio män. Antalet visstidsanställda var tre: två kvinnor och en man. Totalt antal anställda vid Skandionkliniken med månadslön var 47 medarbetare.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron var 5,7 % för Skandionkliniken. Uppgift om andel av sjukfrånvaron över 60 dagar, könsuppdelning samt åldersfördelning lämnas inte då uppgifterna kan hänföras till enskild(a) individ(er).

Rekrytering

Rekryteringsarbete för att tillsätta en ny förbundsdirektör har pågått under våren. Den 1 oktober tillträdde Jörgen Striem tjänsten.

Tjänsten som dosplanerare hålls vakant tills vidare efter det att den medarbetare som innehade uppdraget sagt upp sig. För närvarande görs ingen dosplanering på Skandionkliniken utan det hanteras av hemmaklinikerna.

Under hösten har två sjuksköterskor slutat, varav en dosplanerare. Ytterligare tre har sagt upp sig, de slutar i början av 2020. Tre nya sjuksköterskor har rekryterats. De tillträder i slutet av april och i början av maj 2020.

Pensionsavgångar

Nio av Skandionklinikens medarbetare kommer 2020 att vara över 60 år, varav tre har uppnått pensionsålder. Ingen medarbetare har meddelat att de tänker avgå med pension. Medarbetare har möjlighet att ta ut pension från 62 år och rätt att arbeta kvar till 68 år.

Medarbetare som under 2020 har möjlighet att gå i pension:

- 3 medarbetare i ledningsgruppen som fyller 67 år.
- 3 sjuksköterskor som fyller 64 år.
- 1 medarbetare i ledningsgruppen som fyller 63 år.
- 1 sjuksköterska som fyller 62 år.
- 1 biträdande verksamhetschef/sjukhusfysiker som fyller 62 år.

Kompetensförsörjning

En kompetensförsörjningsplan för Skandionkliniken har tagits fram och presenterats för direktionen.

Från 1 september 2019 infördes på prov en ny arbetstidsmodell för samtliga medarbetare inom KAS. Den innebär att samtliga medarbetare har ett för verksamheten anpassat veckoschema med ett heltidsmått på 36 timmar per vecka. Arbetstidsmodellen kommer att följas upp och utvärderas efter sex månader respektive ett år, varefter beslut fattas om att eventuellt permanenta arbetstidsmodellen. Den nya arbetstidsmodellen är viktig för att vi ska uppnå målen i kompetensförsörjningsplanen: vi ska kunna behålla nödvändig kompetens, vara en attraktiv arbetsgivare och skapa förutsättningar för att utveckla verksamheten

Sommaren 2019 erbjöd KAS ekonomisk ersättning vid flytt av en eller två veckor från de fyra möjliga semesterveckorna under sommarperioden juni – augusti, till maj eller perioden september – november innevarande år. Erbjudandet gällde all klinisk personal samt IT.

Arbetsmiljöarbete

Skandionkliniken och Hotel von Kraemer har en gemensam arbetsmiljögrupp.

- Arbetsmiljögruppen har haft sex möten under året.
- En medarbetarenkät har genomförts med inriktning på den organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön (OSA). Enkäten var samma som genomfördes 2018. Svarefrekvensen var 80 %. Resultatet för enkäten visar på en förbättring, jämfört med 2018 års enkät, inom områdena arbetsbelastning, handlingsutrymme och återhämtning. Medelvärde för nöjd medarbetarindex var 73 % (70 %). Områden som vi behöver utveckla är arbetsorganisation, ledarskap och stöd i arbetet. Inget område har alarmerande lågt resultat utan alla ligger inom ramen för bra/mycket bra och halvbärande resultat.
- Samtliga medarbetare har haft medarbetarsamtal och har en individuell utvecklingsplan. Utvecklingsplanen ingår som en del i mallen för medarbetarsamtal.
- En fysisk skyddsronde har genomförts på kliniken i juni.
- En handlingsplan inom området hot och våld har tagits fram.

- En handlingsplan mot kränkande särbehandling har tagits fram. Implementeringen av dokumentet pågår. Det kommer att behandlas på APT under början av 2020.
- Riktlinjer för rehabilitering har antagits.
- Ett pågående arbete med att se över rotationspersonalens arbetssituation har påbörjats.

Samverkan

Samverkansmöten enligt MBL har genomförts vid sex tillfällen under året. Alla de representerade facken (Sveriges läkarförbund, Naturvetarna, Vårdförbundet, Vision, Kommunal), utom Vårdförbundet, har lokala ombud.

Löneöversyn

Löneöversynen för 2019 avslutades först i september då vi avvaktade Vårdförbundet nya löneavtal. Utfallet av årets löneöversyn blev 2,5 %.

En lönekartläggning har genomförts, tillsammans med extern konsult, enligt direktiven i diskrimineringslagen. Inga osakliga löneskillnader beroende på kön har konstaterats.

Rotationspersonal vid Skandionkliniken

Rotationstjänstgöring för onkologer och sjukhusfysiker tillämpas fortsatt under året för tjänsterna läkare och sjukhusfysiker. Universitetssjukhusen bemannar dessa tjänster enligt ett rotationsschema.

Medarbetare anställda vid Hotel von Kraemer

Per den 31 december 2019 var 17 tillsvidareanställda varav nio kvinnor och åtta män. Antal visstidsanställda var två: en kvinna och en man. Antal timavlönade var 25 varav tolv kvinnor och tolv män. Totalt antal anställda vid Hotel von Kraemer med månadslön var 19 medarbetare.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron var 1 % för Hotel von Kraemer. Uppgift om andel av sjukfrånvaron över 60 dagar, könsuppdelning samt åldersfördelning lämnas inte då uppgifterna kan hänföras till enskild(a) individ(er).

Arbetsmiljö

Skandionkliniken och Hotel von Kraemer har en gemensam arbetsmiljögrupp. De dokument som har tagit fram under rubriken arbetsmiljö för Skandionkliniken omfattar också Hotel von Kramer.

- En fysisk skyddsronde genomfördes på Hotel von Kraemer i juni.
- En medarbetarenkät har genomförts med inriktning på den organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön (OSA). Enkäten var samma som genomfördes 2018. Svarefrekvensen var 46 %. Svarefrekvensen kan tyckas låg men med hänvisning till att personalgruppen består av fler timavlönade än tillsvidareanställda, och att de timavlönade arbetar sporadiskt, tolkar vi resultatet som tillförlitligt. Medelvärde för nöjd medarbetarindex var 78 % (78 %). De områden som fått bättre resultat än 2018 är arbetsorganisation, ledarskap, stöd i arbetet och återhämtning. De områden som fått marginellt sämre resultat är kunskaper och utveckling, säkerheten i jobbet och helheten på arbetsplatsen. Alla områden har fått betyget bra/mycket bra.
- Samtliga medarbetare har haft medarbetarsamtal och har en individuell utvecklingsplan. Utvecklingsplanen ingår som en del i mallen för medarbetarsamtal

Samverkan

Löneöversynen för Hotel von Kraemer genomfördes innan sommaren och ny lön betalades ut i maj. Utfallet för 2019 blev 2,5 %.

En lönekartläggning har genomförts, tillsammans med extern konsult, enligt direktiven i diskrimineringslagen. Inga osakliga löneskillnader beroende på kön konstaterades.

God ekonomisk hushållning

De ursprungliga målen för god ekonomisk hushållning fastställdes vid direktionsmötet 2006-11-30. Efter en översyn av målen tillsammans med ekonomidirektörsnätverket fastställdes en ny skrivning vid direktionsmötet 2019-04-10.

Finansiella mål

- Verksamheten skall bedrivas med hög kostnadseffektivitet.
- Kommunalförbundet ska budgetera med överskott.
- Överskott ska användas för att återställa tidigare underskott, så att det egna kapitalet är återställt senast år 2027.

Verksamhetsmål

- Mål fastställs i verksamhetsplanen och rör perspektiven patient, process och verksamhet, forskning och utveckling, medarbetare samt ekonomi (finansiella mål).

Verksamhetens mål och måluppfyllelse

Skandionkliniken verksamhetsmål är indelade i strategiska mål och övriga mål. Merparten av målen formulerades i samband med verksamhetsplan och budget 2015-2016, det vill säga i tidig driftsfas och uppstart.

Av femton strategiska mål bedömer vi att verksamheten nådde målet i fyra fall, att målet inte nåddes i sju fall, samt att måluppfyllelsen inte kan värderas i fyra fall.

Av tio övriga mål bedömer vi att verksamheten nådde målet i fyra fall, att man är på väg att nå målen i tre fall, samt att man inte nådde målet i tre fall.

Målet var att utföra 9 000 fraktioner (reviderat mål, tidigare plan var 13 250 fraktioner.) 7 699 fraktioner utfördes. Detta innebar ett allvarligt avbräck på intäktsidan.

Målen att >80 % av patienterna skulle ingå i en klinisk forskningsstudie, samt att >15 forskningsprojekt skulle pågå och att >5 vetenskapliga artiklar skulle publiceras nåddes inte.

Målet för nöjd medarbetarindex >90 % nåddes inte, men uppnådda 73 % bedöms ändå vara ett bra resultat. 100 % av medarbetarna har individuella utvecklingsplaner. Målet för sjukfrånvaron var <5 %, utfallet blev 5,7 %.

För detaljerad uppföljning av målen, se bilaga 1.

Sammanfattande vårdproduktionsdata för Skandionkliniken 2018-2019

Tumörer i centrala nervsystemet och barncancer är fortsatt de vanligaste behandlingsorsakerna. För barn med tumörer i centrala nervsystemet är protonterapi ofta ett första handsval. Tillströmningen av patienter har stabiliserats på en nivå av ca 270 per år, varav 90 % från Sverige. Ca 20 % av patienterna är barn. Antalet svenska patienter

ökade med 2,6 %. De svenska patienterna är geografiskt ojämnt fördelade i förhållande till regionernas befolkningar. Ett nytt centrum för protonterapi invigdes 2019 i Aarhus i Danmark. Skandionkliniken har inte emottagit några danska patienter efter första kvartalet 2019. Antalet norska patienter ökar. Nya centra för protonterapi är under uppförande i Oslo och Bergen. Nya diagnosgrupper (expertgrupper) har börjat etableras, men arbetet med att ta fram studie- och behandlingsprotokoll för nya diagnoser går trögt.

	Plan 2019	Utfall 2019	Andel 2019	Utfall 2018	Andel 2018
Patienter totalt	316	268		272	
Fraktioner	9 000	7 699		7 743	
Svenska patienter	90 %	239	89,1 %	232	85,3 %
Danska patienter		6	2,2 %	28	10,3 %
Norska patienter		20	7,5 %	12	4,4 %
Antal barn totalt		53	19,9 %	53	19,5 %
Svenska barn		42	15,7 %	46	16,9 %

Ytterligare patientstatistik visas i bilaga 3.

Forskning och utveckling

Kliniska protokoll styr vetenskapliga studier

Nationella riktlinjer för att styra valet mellan foton- och protonterapi behöver utvecklas, vilket kan göras genom vetenskapliga studier inom protonterapi. Målet har varit att minst 80 procent av Skandionklinikens patienter ska ingå i studier som utvärderar protonterapiens effekter och bidrar till att förbättra evidensen inom området. Sådana protokoll finns i dag för fem patientgrupper. Protokollen tas fram av diagnosgrupper med representanter från samtliga universitetssjukhus.

Sedan starten 2015 har dessa studier inkluderat totalt 789 patienter. En stor andel av patienterna i PRO-CNS och PROTONCARE är inkluderade i båda studierna vilket gör att antalet patienter som deltagit studier av de totalt 972 som behandlats sedan starten inte kan redovisas.

Kliniska studier av protonterapiens effekter:

- **ARTSCAN IV:** Studien ska undersöka möjligheter att rebestråla tidigare strålbehandlade patienter med återfall i huvud-halscancer. Fokus ligger på biverkningar, tumörkontroll och överlevnad. Studien öppnade 2019. Den har inte inkluderat patienter i protonbehandling ännu.
- **ARTSCAN V:** Studerar patienter med tonsillcancer där behandling med protoner jämförs med traditionell strålbehandling med avseende på biverkningar. Studien öppnade 2019 och totalt har fem patienter inkluderats för protonbehandling.
- **PRO-CNS:** Studera patienter med hjärntumörer med syfte att undersöka förekomst och grad av biverkningar. Studien kommer att stängas under 2020. Totalt har 192 patienter inkluderats.
- **PRO-HODGKIN:** Studera patienter med Hodgkins lymfom genom att jämföra protonbehandling med traditionell strålbehandling med avseende på biverkningar. Studien öppnade 2019 och totalt har fyra patienter inkluderats.

- **PROTHYME:** Studerar patienter med thymom (sällsynt tumör i bröstkorget). Totalt har en patient inkluderats.
- **RADTOX:** Registerstudie av alla barn som strålbehandlas med syfte att följa upp biverkningar på kort och lång sikt. I studien studeras strålbehandling av barn med syfte att se långtidsbiverkningar och försöka minska dessa. Totalt har 135 patienter inkluderats.

Arbetet med protokoll för nya studier pågår inom följande områden: analcancer, bröstcancer, lungcancer och ändtarmscancer.

Omvårdnadsstudier:

PROTONCARE är en studie med utgångspunkt i omvårdnadsforskning. Den har hittills inkluderat 452 patienter I studien studeras patientens upplevelse av biverkningar, hur patienten tas omhand, men också hur vistelsen i Uppsala upplevs. Studiegruppen har publicerat ett flertal vetenskapliga artiklar och den första avhandlingen i ämnet läggs fram i februari 2020. Resultaten ligger till grund för ett projekt med syfte att utveckla omhändertagandet av patienterna vid Skandionkliniken, en form av evidensbaserad verksamhetsutveckling.

Evidensrapport

KAS har tagit fram rapporten ”Protonterapi i dag och i morgon. Kunskapsläget 15 år efter SPTC-rapporten”. Författaren skriver att den kliniska evidensen för nyttan av protonstrålbehandling hos vuxna, jämfört med annan behandling, endast i begränsad omfattning ökat sedan 2002. Det finns ett stort behov av kliniska data från studier som designats för att besvara stringenta vetenskapliga frågeställningar. Författaren bedömer att protonstrålbehandling kan förväntas ge väsentliga vinster för många patienter trots en stark utveckling inom konventionell strålbehandling. Detta bör särskilt utredas för indikationer där stora volymer, exempelvis i buk-/bäckenområdet, ska behandlas.

Forskningmodell

Under året har Skandionkliniken arbetat fram en modell för hur forskning och utveckling av protonterapi kan främjas. I rapporten ”Infrastruktur för kunskapsbildning vid Skandionkliniken” finns en rad konkreta förslag på en infrastruktur som kan stödja den kliniska forskningen vid kliniken och inom Skandionsamarbetet.

Forskningskoordinator

Sedan oktober nyttjar KAS på halvtid en forskningskoordinator från Akademiska sjukhuset, vars uppgift är att stödja utveckling och organisation av forskning om protonstrålning, bland annat genom praktisk hjälp vid olika typer av ansökningar.

Nordisk konferens

14-15 november 2019 arrangerade Skandionkliniken mötet Nordic Collaborative Workshop for Particle Therapy som samlade nordisk expertis inom partikelterapi. Syftet med mötet var att stärka utvecklingen av protonstrålbehandling i Norden genom att främja erfarenhetsutbyten och gemensamma forskningsprojekt. I mötet deltog 63 personer från Finland, Norge, Danmark, Estland och Sverige. Förutom ett antal kreativa workshoppar präglades mötet av positivt nätverkande.